

အို လူသား !

ကပ္ပိနှင့် သတ္တဝါ ဘယ်က ဖြစ်သလဲ ?
ဘယ်မှာ ဆုံးသလဲ ?

အရှင် ဝါယာမ ထေရ်၏

ဓာတ်သတ္တဝါ

“ လောကစိန္တာ - ဓာတုစိန္တာ ”

(ဓမ္မပူဇာ ရန်ပုံ-၂-ကျပ်)

အို.....လူသား !

ကပ္ပိနှင့် သတ္တဝါ ဘယ်က ဖြစ်သလဲ ?
ဘယ်မှာ ဆုံးသလဲ ?

အရှင် ဝါယာမ ထေရ်၏

ဓာတ်သတ္တဝါ

“ လောကဓိန္ဒာ - ဓာတုဓိန္ဒာ ”

(ဓမ္မပူဇာ ရန်ပုံ-၂-ကျပ်)

ကျမ်းညွှန်း

(၁) လောကစိန္တာခဏ်း။

(၂) အဝိညာဏက ရုပ်ဇာတ်ခဏ်း။

(၁) ကပ္ပါနှင့် သတ္တဝါအစ, အဆုံး, ရှိ, မရှိ
ပြဿနာ။ (၁၀)

(၂) ကပ္ပါ လောကဓာတ်၏ ဖြစ်ပုံ, ပျက်ပုံ။ (၁၃)

(က) ရုပ်ဇာတ်တို့၏သဘာဝကိုပြခြင်း (၁၃)

(ခ) အခံ အကြည် ရုပ်ဓာတ် ၆-မျိုး။ (၁၇)

(ဂ) အာရုံဖြစ်သော ရုပ်ဓာတ် ၅-မျိုး။ (၂၀)

(ဃ) ဘာဝရုပ်-၂-မျိုး။ (၂၁)

(င) ဝိညာဏရုပ်-၂-မျိုး။ (၂၁)

(၃) ဓာတ်-၁၀-မျိုး။ (၂၂)

(က) ရုပ်ဓာတ်-၁၀-ပါး (၂၃)

(ခ) နာမ်ဓာတ်-၇-ပါး (၂၃)

(ဂ) မိဿက ဓာတ်-၁-ပါး (၂၄)

(၄) ရုပ်ဓာတ်က ကပ္ပါ လောကဓာတ်ကြီးကို
ပြုပြင်ပေးပုံ။ (၂၆)

(၅) ကပ္ပါ လောကဓာတ်ကြီးကို ပဋ္ဌာန
ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု တည်နေပုံ (၃၀)

(၆) ကပ္ပါ လောကဓာတ်နှင့် သတ္တဝါတွေကို
ပျက်ဆီးသော ဓာတ်-၃-ပါး။ (၃၉)

(ဃ)

ကျမ်းညွှန်း

- (၇) အကြောင်း-၄-ပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်သော
ရုပ်ဓာတ်များ ဗဟိဒ္ဓ ကပ္ပါ လောကန္တိ
တည်နေနိုင်၊ မတည်နေနိုင်။ (၃၇)
- (၃) သ ဝိညာဏက ဓာတ်သတ္တဝါ ခဏ်း။
- (၈) သတ္တဝါများ အစ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ။ (၄၃)
- (၉) သတ္တဝါဖြစ်ပေါ်လာပုံ-၄-မျိုး။ (၄၅)
- (၁၀) ကပ္ပိန္တိ သတ္တဝါ တိုးပွားလာပုံ။ (၅၀)
- (၁၁) သံသေဒဇ သတ္တဝါ၌ ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်
ဓာတ်၊ ဖြစ်ပုံ။ (၅၅)
- (၁၂) ဂဟ္တသေယျကသတ္တဝါ၌ ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်
ဓာတ်၊ ဖြစ်ပုံ။ (၅၇)
- (၁၃) နာမ်၊ ရုပ်-၂-ပါးပေါင်း ပဋိသန္ဓေ
တည်နေပုံ။ (၅၈)
- (၁၄) ဂန္တဗ္ဗဓာတ်၌ သိမှတ်ဖွယ်။ (၅၉)
- (၁၅) အဏ္ဏဇ သတ္တဝါ၏ ရုပ်၊ နာမ်၊ ဓာတ်
ဖြစ်ပုံ။ (၆၅)
- (၁၆) ဂဟ္တသေယျကသတ္တဝါ ကြီးထွားလာပုံ (၆၅)
- (၁၇) အဏ္ဏဇ သတ္တဝါ ကြီးထွားလာပုံ။ (၆၆)
- (၁၈) ဩပပါတိက သတ္တဝါ၏ ရုပ်၊ နာမ်၊
ဓာတ်၊ ဖြစ်ပုံ။ (၇၀)
- (၁၉) အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များ ပဋိသန္ဓေ စွဲယူပုံ။ (၇၁)
- (၂၀) ပဋိသန္ဓေ စွဲယူရာ ပုဂ္ဂိုလ် ပြောင်း၊
မပြောင်း။ (၇၂)

- ၂၁) ဝိညာဏဓာတ် ဖြစ်စဉ်။ (၇၃)
- ၂၂) ဒိ,မ, စုံတွဲကြောင့် သတ္တဝါ တိုးပွား,
မတိုးပွား။ (၈၂)
- (၂၃) ဒိ,မ,စုံတွဲရှိတိုင်း သတ္တဝါ မတိုးပွား။ (၈၅)
- (၂၄) (က) ကမ်လမ်း ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။ (၈၇)
- (ခ) ဈာန်လမ်း ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။ (၉၄)
- (ဂ) ဥာဏ်လမ်း ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။ (၁၀၅)
- (၂၅) သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ကြောင်း နည်း
၂-သွယ်။(၁၀၇)
- (၂၆) သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်များ တဘဝမှ တဘဝ
သို့-ကူးပြောင်းသွားသည်မှာ မှန်,မမှန်, (၁၀၉)
- (၂၇) သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ကူးပြောင်း သွားပုံ။ (၁၁၇)
- (၂၈) သံသရာနှင့် သတ္တဝါ ဘယ်မှာ
ပြီးဆုံးသနည်း ?(၁၁၈)
- (၂၉) နိဗ္ဗာန်ပေါက် ရုပ်ဓာတ်တွေ
ဘယ်သွားသနည်း ?(၁၁၉)
- (၃၀) ဓာတု ပရိနိဗ္ဗာန်ပွဲး ဘယ်လို ဝင်မည်
နည်း ?(၁၁၉)
- (၃၁) အကြောင်း ကင်းမဲ့သော တရား
၂-မျိုး။(၁၂၁)
- (၃၂) လောကဓာတ်နှင့် ဓာတ်သတ္တဝါအဆုံး(၁၂၂)
- (၃၃) နိဗ္ဗာန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်အထူး။ (၁၂၄)

အရှင်ဝါယာမထေရ်

ခေတ်သတ္တဝါ

ဆန်ကြားဖူး

ဤ“ကပ္ပါနှင့်သတ္တဝါ,,ဘယ်က ဖြစ်သနည်း? ဟု
သော ခေတ်သတ္တဝါကျမ်းကို ကြည့်ရှုလေ့လာပါက
ကပ္ပါလောကခေတ် အတွင်းဝယ် ဖြစ်ပွားတည်နေကြ
ကုန်သော ရုပ်ခေတ်, နာမ်ခေတ်, တို့၏ ဖြစ်ပုံ, ပျက်ပုံ,
တည်နေပုံတို့နှင့် သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖြစ်ပုံ, ပျက်ပုံ,
ပေါ်ပေါက်ဖြစ်လာ တည်နေပုံတို့ကို ဖုဒ္ဒပါဝစန စစ်
မှန် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း နည်း, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နည်း, ကမ်
လမ်း, ဈာန်လမ်း, ဉာဏ်လမ်း, စသော နည်း,,တို့ဖြင့်
ပါဝစနနှင့် သင့်လျော်စွာ ဖြဆိုထားသောကြောင့် ထို
ထို နည်းနာနာ အားလျော်စွာ အ-ဝိညာဏက-သက်
မဲ့ ဝတ္ထုရုပ်ခေတ် ပစ္စည်းနှင့် သ-ဝိညာဏက-သက်ရှိ
သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ရုပ်, နာမ် ခေတ်ပစ္စည်းများကို ဂန္ထိရ
သမ္မာဒိဋ္ဌိ သက္ခဉာဏ်မှန်ဖြင့် သိကြ, ကြေ, မြင်ကြ, စေ
ရန် ရည်ရွယ်ချက်ထားပါ၏။ ထိုထို ဝိစာရဏ ဝိမံသ
ဗရမတ္ထ သက္ခဉာဏ်မှန်ကို ကိုယ်ပိုင် လက်ကိုင် ရရှိကြ
ပြီးလျှင် လောက လူ့ဘဝ၌ (၁)ကမမေ.သနာ- ကမ
အာနုံသိုက်စား ကမဂုဏ်တရားကို ရရှိရန်, ခံစားရန်
ရှာဖွေကြခြင်း, (၂)ဘဝေ.သနာ-လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, အ
ဖြစ် ဘုံဘဝ ဌာနကို ရရှိရန်, ထိုအဖြစ်၌ တည်နေ ခံ
စားရရန်, ရှာဖွေခြင်း, (၃)ဝိဘဝေ.သနာ- ထိုထို ရရှိ
ရာ, ဖြစ်ရာ လောက၌ လောကီစည်းစိမ် ချမ်းသာကြွယ်

ဓာတ်သတ္တဝါ ညွှန်ကြားသော

၀ ပြောများခြင်းရှိရန်၊ ပြည့်စုံရန်၊ ရှာဖွေခြင်း၊ (၄) အရိယေ.သနာ-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သူမွန်တို့ကဲ့သို့ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ တို့ကို လျှင်စွာ ရရောက်ရေး အတွက် ကုသိုလ် ဓာရိတ္တ ပြည့်စုံရေးနှင့် အကုသိုလ် မကောင်းကံ ပယ်ရေးကိုရင်း၊ ဘုံဘဝ လွတ်မြောက် ရေးကိုရင်း၊ ရှာဖွေခြင်း၊ -၄-မျိုးတို့တွင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရှာဖွေခြင်းမျိုးဖြင့်သာ ရှာဖွေကြ၍၊ ကပ္ပါလောက သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လောကကိစ္စ၊ လူ့ကိစ္စ၊ ပြီးဆုံးရာ-နိရောဓသစ္စာ ပေါက်ရောက်အောင် ရှာဖွေကြရန် လက်ညှိုးဖြင့်ညွှန်ပြသကဲ့သို့ ညွှန်ပြထားပါသတည်း။

အရှင်ဝါယာမထေရ်
အရှင်အာဒိစ္စဝံသကျောင်းတိုက်။

ကပ္ပါနှင့် သတ္တဝါ ဘယ်က ဖြစ်သလဲ ?
ဘယ်မှာ ဆုံးသလဲ ?

ဓာတ်သတ္တဝါကျမ်း ၊

“ လောကစိန္တာ - ဓာတုစိန္တာ ”

ဗု, ဓ, သံ, အာ, နမာမိ။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(၁) လောကစိန္တာခဏ်း။

နေနှင့်လ-သွား။

ကပ္ပါလောကကြီး လုံးသည်၊ ပြားသည်၊ ဝန်းဝိုင်း
သည်၊ ဩဂံ၊ စတုဂံ၊ ပဉ္စဂံ၊ စသည် မဆိုလို။ မဆုံး
ဖြတ်လို။ သို့စေကာ ‘နေ, သည် အသွား လျှင်မြန်၏။
‘လ, သည် အသွားနှေး၏။ ထို့ကြောင့် “နေ,, သည်
“လ,, ထက် တနေ့ တနေ့-၂၄-နာရီတွင် ယူဇနာ တ
သိန်း, တသိန်း, လျှင်မြန် ကျော်လွန်၍ “လ,, ၏ ၅၉
သို့ ရောက်ရောက်သွား၏။ ထို့ကြောင့် ကပ္ပါကြောငွေ
လောကဓာတ် (၁)ခု၏ စက်ဝိုင်းအကျယ်အပျံ့ကို ယူ
ဇနာဖြင့်၎င်း, မိုင်ဖြင့်၎င်း, ဂဏန်း တွက်ကြည့်လျှင် ဝေ
ကန်ပင် မမှန်ညားလည်း အနုမာန အကြမ်းစား အ
မှန်းအတား အားဖြင့် သိနိုင်, သိသင့်၏။ ။

“လ,, ကွယ်ပျောက်နေခိုက် လ,ကွယ်ခေါ် တလ
 လျှင် ရက်ပေါင်း ၃၀-ပြည့်သောနေ့၌ ကပ္ပိလောက
 သားတို့သည် “လ,,ကို မတွေ့မြင်ကြကုန်၊ လ,ကွယ်
 လ,မိုက်နေဟု ခေါ်ဆိုသမ္ပုတ်ကြကုန်၏။ “လ,,ကွယ်
 ခေါ်နေကား ကပ္ပိပက္ခဒိန်ခေါ် အင်္ဂလိပ် လ,ကုန်နှင့်
 မကိုက်ညီ ယင်းနေ့ရက် အချိန်ကာလသည် “နေနှင့်
 လ,,-၂-ခုတို့ လှည့်ပတ်မိ၍ တိတိ ယှဉ်တွဲသွားလာ
 နေသော နေ့ရက်ဖြစ်သည်။ လ,ကွယ်နေ့ပင် တည်း။
 နေ, ရောင်ခြည် တန်ခိုး သတ္တိကြောင့် လ, ရောင်ခြည်
 ပျောက်ကွယ်နေ၏။ ထိုကြောင့် ထိုနေ့ရက်၌ “နေ,,
 ၏ ရှေ့, နောက်,-၂-ခုသော မိုးကောင်းကင်အရပ်၌
 “လ,,ကို ရှာ၍ မတွေ့မမြင်ရကြကုန်၊ စန္ဒရ မာသ,
 သူရိယသိဒ္ဓန္တ, အာဒိကပ္ပ, စသည့် ပေါရာဏကျမ်း
 တို့နောက် မလိုက်ဘဲ ဤသို့ “နေ,,အသွားဖြင့် ယူဇာ
 နာနှင့် မိုင်များကို ဂဏန်းတွက်ကြည့်ကြပါကုန်စို့။” ။

တလလျှင် ရက်ပေါင်း-၃၀၊ တနှစ်-၁၂-လ ထား
 ၍ တနှစ်တွက် ရက်ပေါင်း-၃၆၀၊ ပြည့်၏။ ရ၏။
 (၃၆၅)ရက်လည်း ဟူ၏။ “နေ,,သည် တနေ့ တရက်
 ၂၄-နာရီဖြင့် ကပ္ပိ စကြာဝဠာတိုက် တခုကို စက်ဝိုင်း
 တခုကို တပတ် လှည့်လည် ပတ်မိ စပ်မိ၏ ဟူသော
 ကျမ်းစကားဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့်၎င်း, “လ,, ၏
 ရှေ့မှ တနေ့ တနေ့လျှင် ယူဇာနာ တသိန်း,တသိန်း,ကျ
 ကျော်လွန် သွားပြီးလျှင် နေ့ရက်-၃၀-တိုင် ရောက်က

“လ နှင့် နေ,, - ၂-ခုတို့ တွေ့ဆုံ ယှဉ်တွဲ စပ်မိကြပြန်
သောကြောင့်၎င်း, “လ,, ကွယ် ခေါ်သော နေရက်ကို
မဇ္ဈိမလ မူတည်ထား၍၊ နှစ်:- ၁-ရက်နေ့၌ နေ, သည်
လ, ၏, ၅၅. က ယူဇနာ တသိန်း ကျော်လွန် သွား၏။
နှစ်:- ၂-ရက်နေ့၌ ယူဇနာ- ၂-သိန်း ကျော်လွန်သွား
၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ကျော်လွန်၍၊ သွားရာ ရက်ပေါင်း
၃၀-ပြည့် ရှိချိန်၌ “လ နှင့် နေ,, ပြန်ပြီး တွေ့ဆုံယှဉ်တွဲ
စပ်မိထပ်မံကြပြန်၏။ ထိုကြောင့် တွက်ပုံ-

ယူဇနာ ၁၀၀၀၀၀. တသိန်း - ၁ - ရက်တွက်
တည်။

တလရက်- ၃၀-နှင့်မြောက်။

၃, ၀၀, ၀၀, ၀၀. ယူဇနာ- ၃-သန်းရ၏။

ထိုကြောင့် နေ, ၏ လှည့်လည် သွားလာခြင်း ခရီး
လမ်းပတ်ကို တွက်၍၊ ရသော ဂဏန်းယူဇနာ- ၃-သန်း
သည် စကြာဝဠာ ကပ္ပါလောကဓာတ်တိုက်- ၁-ခု၏၊
အဝန်း, အဝိုင်း, အကျယ်ယူဇနာ ဖြစ်၏။ ။

မိုင်ပမာဏဖြင့် ဂဏန်းတွက်မူ-တယူဇနာကို- ၁၃
မိုင်ခန့် ထား၍၊ တွက်ကြည့်က-

ယူဇနာ..... ၃, ၀၀, ၀၀, ၀၀-သုံးသန်းကိုတည်။

မိုင် ၁၃-မိုင်နှင့်မြောက်။

၃၉, ၀၀, ၀၀, ၀၀-သုံးကုဋေ, - ၉-သန်း မိုင်ရ၏။

ဤကား ကပ္ပါစကြာဝဠာ၏ အဝန်း၊ အဝိုင်း အကျယ်အပျံ့ မိုင်တို့တည်း။ ။

တနေ့အတွက်နှင့် တနာရီအချိန်ကာလ၌ နေ၏ အသွား မိုင်ကို သိလိုသော်—

သုံးကုဋေ-၉-သန်းရှိ မိုင်ပေါင်းကိုတည်ဖြန် တလရက်-၃၀-နှင့် စားက ရလဒ်-၁,၃၀,၀၀,၀၀-တသန်း၊ ၃-သိန်း၊ မိုင်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ‘နေသည် တနေ့ တနေ့လျှင် တသန်းနှင့်- ၃-သိန်းမိုင် နေ့စဉ် သွားနေ၏ဟု သိရ၏။

တဖန် တနေ့တွက် သွားသော မိုင် တသန်းနှင့်-၃ သိန်းကို တည်၍ တရက်တွက် ၂၄-နာရီနှင့် စားက ရလဒ်-၅၀၁၆၆-နှင့်၊ ၃-ပိုင်း၊ ၂-ပိုင်း၊ မိုင်ရ၏။ ဤကား ၁-နာရီအတွက် ‘နေ သွားသော မိုင်ဖြစ်သည်။

အထူးအားဖြင့် တနှစ်တွက်-၃၆၅-ရက်ဖြစ်ကာ ယူဇနာနှင့် မိုင်များ ပိုမိုပြီးလျှင် ဂဏန်းများ ထွက်လာနိုင်သည်။ ‘နေက တည်မြဲနေ၍ ‘လက နေကိုလှည့်လည်ပတ်မိ၊ ယှဉ်တွဲ စပ်မိသည် ဟူ၍ ပင် ဆိုညားလည်း ကပ္ပါစကြာဝဠာတိုက် လောကဓာတ်-၁-ခု၏ အကျယ် အပျံ့ အဝန်း အဝိုင်းမှာ ထိုယူဇနာနှင့် မိုင် ပမာဏခန့်သာ ဖြစ်နိုင်ရမည်ဟု သိသင့် သိထိုက်၊ သိကြမည်။

ကောင်းကင်၌ တည်ရှိ တွေ့မြင်နေကြရ ကုန်သော နေ၊ လ၊ ကြယ်၊ နက္ခတ်၊ ဂြိုဟ်၊ တာရာ၊ တို့ကား မဟာ ပ

ထဝိမြေကြီး အပြင်မှ အထက်အမြင့် ယူဇနာ-၄၂၀၀၀ လေးသောင်း၊ နှစ်ထောင် အမြင့်၌ တည်ရှိ နေသည်။ အမြင့်မိုင်ပေါင်း-၅၄,၆၀,၀၀-ငါးသိန်းလေးသောင်း ခြောက်ထောင်၊ ၎င်း အကျော်၊ ကောင်းကင်၌ သာ တည်ရှိ နေကြောင်းကို ညှင်းချက်ထုတ်စရာ မလိုပင် ဖြစ်သည်။ သတ္တိဗျတ္တိ ရှိကြလျှင် အထက်သို့ တက်၍၊ နိဗ္ဗ မျက်မြင် ကိုယ်တွေ ကြည့်ရှုကြပါကုန်။ လောက လူသားတို့ ထိုဌာနသို့ ရောက်အောင် မသွားနိုင်ဟု အ မှန်ယူဆရ၏။ ။

အဘယ်ကြောင့် ဆိုရသော် ကောင်းကင် လေဟာ ပြင်ကြီး၌ တည်နေ ဖြစ်၊ ပျက်၊ နေသော ဓာတ်သဘာဝ ဒဏ်ချက်ကို လူသားတို့ မခံနိုင်သောကြောင့် ပင် တည်း။ ။

ဗုဒ္ဓဂေါတမ မဟော။

ဗုဒ္ဓ ဂေါတမ ဘုရားရှင်သည် ကပ္ပ၊ စကြာဝဠာ လောကဓာတ်ကြီး၌ နေ၊ လ၊ စသည် လယ်ပတ်သည်၊ မြေကြီး လယ်ပတ်သည်၊ စသည်ကို မဟောညွှန်သည် ကား မှန်၏။ အဘယ်ကြောင့် မဟောညွှန်ဟု ဆုံးဖြတ် ပေးရသနည်း? ကပ္ပ၊ စကြာဝဠာ၊ နှင့် နေ၊ လ၊ စသည် အကြောင်း ခြင်းရာတို့ကို ဟောသဖြင့် သထေ ကိစ္စ၊ ဝိပဿနာ ကိစ္စ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်ရရေးကိစ္စ လိမ္မာယဉ်ကြေး ရေး လောကီကိစ္စ၊ သံဝေဂရရေးကိစ္စ၊ သစ္စာ-၄-ပါး

ထို့ကို သိမြင်ကျင့်ကြံရေးကိစ္စ၊ စသည်တို့နှင့် အကျိုး
ရရေးများ မဖြစ်နိုင်၊ မဆက်စပ် နိုင်သော ကြောင့်
တည်း။ လောကဗိန္ဒာယသားဖြစ်၏။ ။

တနှစ်ဘွက် မြန်မာရက်ပေါင်း-၃၅၄-ရက်။ ခရစ်
ရက်ပေါင်း-၃၆၅-ရက်။ မညီမျှချေ။ တနှစ်နွေစသော
နေ့သာတူညီကြကုန်၏။ ၃-နှစ်လျှင် တကြိမ်ကြွစီ၊ လပို၊
ရက်ပို၊ များ ပေးကြ၍ ကုန်သည်။

မဟာပထဝီမြေကြီးက လည်ပတ်သည်ဟူ၍ပင် ဆို
ဆို၊ နေ၊ လ၊ စသည်တို့က လည်ပတ်သည် ဟူ၍ ပင်
ဆိုဆို၊ ပကတိ မျက်စိဖြင့် မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့ သိရှိနိုင်
ရန် အရှေ့နှင့် အနောက်၊ တောင်နှင့်မြောက်၊ အရပ်
တို့ကို စကေးကိုက် ကြက်ခြေခပ် မျဉ်းကြောင်း ဆွဲ
တားပြီးလျှင် အလည်ဗဟိုရ် ကြက်ခြေခပ်မျဉ်းကြောင်း
တိတိ၌ ရေအင်တုံကြီး-၁-ခုကို ရေအပြည့် ထည့်ထား
၍၊ ၎င်းရေအင်တုံ အတွင်း၌ ကြည့်ပါက နေ၊ သည်
ရိပ်ရိပ်၊ ရိပ်ရိပ်နှင့် သွားလာလှုပ်ရှား နေကြောင်းကို
တွေ့မြင်ကြရ ပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ နေပင် သွားသ
လော? မြေကြီးပင် သွားသလော? လည်ပတ် သ
လော? ဟု ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်စရာရှိ၏။ နေကဲ့သို့ပင်၊ လ
နှင့်ကြွယ်၊ နက္ခတ်၊ တာရာ၊ တို့ကို ခွေမြင် သိနိုင်ကုန်
သည်။ အင်တုံနှင့် ရေတို့ကား တိန်းစောင်းမရှိ၊ တည်
မြဲ တည်နေကြမည်ကား မလွဲတမ်းပင်တည်း။

နေ့၊ သည် မြေကြီးကို အာကဗုဒ္ဓသတ္တိ ဆွဲထားနိုင်ခြင်း အမှန်ကေန် နှကဲ့ပါအံ့။ ဂေါ်လီလုံး၊ လက်သီးခန့် စသည်ရှိသော မြေတုံး၊ မြေလုံး၊ မြေဆိုင်ခဲးကို ကောင်းကင် လေဟာပြင်သို့ ပစ်တင်လိုက်သော အခါ မြေပြင်သို့ပင် ပြန်ကျလာ၏။ နေ့၏ အာကဗုဒ္ဓ- ဆွဲငင်ထားခြင်းသတ္တိ မရှိပါတကား။ သေးငယ်သောကြောင့် ဆွဲငင်ထားခြင်းမရှိပဲ မြေပြင်သို့ ပြန်၍ ပို. ဟန်ရှိ၏။ နေ့၏ အာကဗုဒ္ဓ သတ္တိကား ဤသက် လက်တွေ့စမ်းနည်း မရှိတော့ပေ။ ဤသို့ အားဖြင့် အခြား လက်တွေ့ စမ်းနည်းဥပမာ များစွာ ရှိသည်။ ။

မြန်မာနှင့် အင်္ဂလိပ် - နာရီကွာ။

တောင်ကျွန်း၌ နေကြ၊ ဖြစ်လာကြရ ကုန်သော ကပ္ပါ လောကသားတို့သည် အများအားဖြင့် အရှေ့အရပ်မှ နေပေါ်ထွက်လာ၍ အနောက် အရပ်သို့ နေကွယ်ပျောက် ဝင်သွားသည်ကို နေ့စဉ် နေ့တိုင်း တွေ့မြင်ကြရ ကုန်သည်။ ပင်လယ်ရေပြင်သို့ ရောက်နေသူတို့၏ အမြင်အားဖြင့် အရှေ့အရပ် ရေပြင်ကြီး အတွင်းမှ နေထွက်ပေါ် တက်လာ၍ အနောက်အရပ် ရေပြင်ကြီး အတွင်းသို့ နေကွယ်ပျောက် ဝင်သွားသည်ကို တွေ့မြင်ကြရ ကုန်မည်။

ဂျပန် ကျွန်းနှင့် အင်္ဂလန် ကျွန်းတို့ကား- ၁၂-နာရီခန့် နေထွက်နှင့် နေဝင်ချိန် ကွာခြားသည်ဖြစ်ရာ ဂျပန်

ကျွန်း၌ အရှေ့ မြောက်ယွန်း အရပ်မှ နေထွက်ပေါ်လာ၍ အနောက် တောင်ယွန်း အရပ်သို့ နေကွယ်ပျောက် ဝင်သွားရာ၏။ အင်္ဂလန်၌ အရှေ့တောင်ယွန်း အရပ်မှ နေထွက်၍ အနောက်မြောက်ယွန်း အရပ်သို့ နေကွယ်ပျောက် ဝင်သွားရာ၏။ ။

မြေကြီးလုံးကပ္ပါက နေကို အလည်ဗဟိုရ် မဏ္ဍိလ် ပြု၍ - ၂၄-နာရီ နေကို တပတ် လှည့်လည် သွားသည် ဟူက တမိနစ်အတွက် မြေကြီး အလည်အပတ်အမြန်ကို မိုင်ပေါင်းမည်မျှ ရွေ့ရှား လှည့်လည် နိုင်ကြောင်း ဂဏန်းဖြင့် တွက်ရနိုင်၏။ လေကိုတွက်၍ တနာရီမိုင် ၃၀-နှင့် ၃၀-ကျော် တိုက်ခတ်သွားလာခြင်းပင် မည်မျှ လေအဟု ပြင်းထန် လျှင်မြန် ခြင်းတို့နှင့် မြေကြီးလည်ပုံကို ဂဏန်းတွက်၍ ချိန်ဆကြည့်ကြပါကုန်။ မြေလယ်၊ နေလယ် - ၂-မျိုး၌ သိစရာပင်တည်း။ ။

(၂) အဓိညာဏက ရုပ်ခတ်ခတ်း။

(၁) ကပ္ပါနှင့် သတ္တဝါ အစ၊ အဆုံး၊ ရှိ၊ မရှိ ပြဿနာ။

“သံသာရောယံ ဘိက္ခဝေ ကပ္ပကောဋိ န ပညာယတိ၊ ဟူသော ဗုဒ္ဓပါဝစန၌ ရဟန်းတို့၊ ရဟန်းရှင်၊ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ အပေါင်းတို့၊ သံသရာကပ္ပါ၏ ရှေး၊ နောက်၊ ဖြစ်သော စ၊ ဆုံး၊ အစွန်းအဖျားကို သိနိုင်ဖို့ရန် ခဲးရဉ်း၏၊ ဟူ၍ ဟောညွှန်တော်မူ၏။ ဤဟောချက်အ

ရ အဓိပ္ပါယ်ကား ဤသို့ဖြစ်၏။ ကပ္ပါနှင့် သတ္တဝါတို့ဖြစ်
ပေါ်လာရာ ရှည်ကြာမြင့် ဟုသောကြောင့် ဖြစ်ရာအစ
နှင့် ပျက်စီး ပြီးဆုံးသွားရာ အဆုံးမရှိဟု မယူသင့်။ ကပ္ပါ
လည်း အစနှင့် အဆုံး မရှိ။ သတ္တဝါ လည်း အစနှင့်
အဆုံး မရှိဟု မယူသင့်။ ကပ္ပါနှင့်သတ္တဝါတို့သည် ရှည်
ကြာမြင့်စွာ ကာလမှ တည်ထွန်း ပေါက်ပွား ဖြစ်ပေါ်
လာကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေါ် တည်ထွန်း လာရာ အစ
နှင့် ပျက်စီးပြီးဆုံး ကျွတ်လွတ်သွားရာ အဆုံးတို့ကို သိ
နိုင်ရန် အလွန် ခဲးရဉ်း၏။ အသိဉာဏ် သက်ဝင်ရန်
အလွန် ခက်ခဲ၏ဟု မှတ်ယူကြပါ။

နခေါပနာ.ဟံအာရသောအပတွာ လောကဿ.န္တံ
ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယံ ဝေဒါဒိ။ အပိစခွါ.ဟံအာရသော
ဣမသ္မိံ ယေဝ ဗျာမမတ္တေ ကဠောရေ သသညမိ သမန
ကေ လောကဉ္စ ပညာပေမိ လောက သမုဒယဉ္စ လော
က နိရောဓဉ္စ လောက နိရောဓ ဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒေ.န္တိ ဟု
ဒေဝတာ သံယုတ်၌ ဟောညွှန်ထားချက်ရှိ၏။

ဤပါဠိ၌ “လောက သမုဒယဉ္စ, လောက နိရောဓဉ္စ,,
ဟူသော လိုရင်းပါဠိစကား၏ အဓိပ္ပါယ်သွားမှာ ကပ္ပါ
လောကဓာတ်နှင့် သတ္တဝါလောကဓာတ် ၂-ခုတို့၏ဖြစ်
ပေါ်လာခြင်း, ကပ္ပါ လောကဓာတ်နှင့် သတ္တဝါလော
ကဓာတ် ၂-ခုတို့၏ ပြီးဆုံးချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟု ပါဝစန စ
ကားကျ အဓိပ္ပါယ်ကို ယူဆပါက ကပ္ပါလောက ဓာတ်
နှင့် သတ္တဝါ နာမ ပညတ် ၂-ခုတို့သည် အလည်း ရှိ

၏။ အဆုံးလည်း ရှိ၏ ဟူသော ပါဝစန အလိုကျ ထင်
 လျားပါသည်။ ထို့ကြောင့် “ကပ္ပံ၊ ဌိ ဌာနကပ္ပိ၊ ဌာနိ
 သတ္တဝါကို ယူ၍။” နပညာယတိ၊ ပါဝစန၌ ထိုနာမ
 ပညတ် ၂-ခု၏ အစလည်းမရှိ၊ အဆုံးလည်းမရှိဟု မယူ
 ဆကြပဲ။ ထိုနာမ ပညာတ် ၂-ခု၏ ဖြစ်ခဲ့၊ ပျက်ခဲ့သော
 အစနှင့် အဆုံးတို့သည် ကာလအပိုင်းအခြား ပရိစ္ဆေဒ
 အားဖြင့် သံသရာ ရှည်လျားစွာက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သတ္တိ
 နည်း၊ ပဌာန ပစ္စယ သတ္တိနည်း၊ တို့ဖြင့် ရပ် ဓာတ်၊
 နာမ်ဓာတ်တွေ ကြည်လည်ကူးပြောင်း၊ ဖြစ်၊ ပျက်၊
 သစ်၊ ချ နယ်အတွင်းမှ မလွတ်ကင်း နိုင်ပဲ ဖြစ်နေရ
 သောကြောင့် သိနိုင်တို့ရန် ခဲရဉ်း၏။ သိနိုင်ငှါရန် မစွမ်း
 နိုင်။ အသိဉာဏ် အမြင်ခဲရဉ်း၏ ဟုသာ မှတ်ယူသင့်၏။
 အထူးသတိ။ ။ လောကသမုဒယဉ္စ၊ ပါဝစနကို ကပ္ပိ၊

လောကဓာတ်၌ သတ္တဝါ တဦးဦး ဦးစွာ အစ
 ဖြစ်ပေါ် ပြီးနောက် သေ၍၊ ပဋိသန္ဓေ တည်နေ
 ခြင်းကိုချည်း မယူပဲ။ ကပ္ပိလောက ဓာတ်၌
 ရှေးဦးစွာ အစဆုံး ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား လာ
 သော သတ္တဝါ၊ နောက်ထပ် အသစ် အသစ်
 ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား လာသော သတ္တဝါတို့ကို
 ၎င်းပါဠိအရ ယူသင့်၏။ ပဋိသန္ဓေ တည်နေကာ
 သတ္တဝါ အသစ်၊ အဟောင်း၊ တိုးတက် ဖြစ်
 ပေါ်လာပုံ သိညာဏက အခဏ်း၌ ထင်ရှား
 လတ္တံ့။

(၂) လောကဓာတ်၏ ဖြစ်ပုံ၊ ပျက်ပုံ။

ကပ္ပါ လောကဓာတ် အဘယ်သို့ ဖြစ်ပေါ်လာသနည်း?

ဤအမေး၏ အဖြေကို မပေးသေးမီ ရှေးဦးစွာ သိသင့် သိထိုက်သော ရုပ်ဓာတ်နှင့် နာမ်ဓာတ် - ၂ မျိုးတို့၏ သဘာဝ ဓမ္မတို့ကို သိထား နှင့်ပို၍ အရေးကြီး၏။ ထိုကြောင့် ရုပ်ဓာတ်သည် (၁) ဘူတရူပ ရုပ်ဓာတ် (၂) ဥပါဒါနရူပ ရုပ်ဓာတ် ၂-မျိုး၌ (၁) ဘူတရူပ ရုပ်ဓာတ် ဟူသည် ကပ္ပါလောကဓာတ် ဝတ္ထု ဝဋ္ဌာ အနန္တတို့၌၎င်း၊ သက်မဲ့၊ သက်ရှိ၊ ပစ္စည်း၊ ဝတ္ထု၊ သတ္တဝါတို့၌၎င်း၊ ပဓာနဦးစီး ကြီးမှူး အုပ်ချုပ်လျက် သဘာဝ မှန်မှန်ချည်း “ဖြစ်ချည်၊ ပျက်ချည်၊ ဖြင့် ထင်ရှား ရှိနေသည့် နိစ္စထာဝရ အမြီးတည်ရှိနေသည့် ရုပ်ဓာတ်မျိုးတည်း။ (၂) ဥပါဒါနရူပ ရုပ်ဓာတ် ဟူသည် ထိုထိုဘူတရူပ ဓာတ်တို့ကို ဖြို၍၊ စွဲ၍၊ အကြောင်း ပစ္စည်း ပြု၍၊ ယောပေါင်းစပ်၍ “ဖြစ်တူ၊ ပျက်တူ၊ ဖြစ်နေရသော ရုပ်ဓာတ်စုမျိုးတည်း။

(က) ရုပ်ဓာတ်တို့၏ သဘာဝ ပြခြင်း။

(၁) ဘူတရူပဓာတ်-၄-ပါးကား (က) ကြမ်းထမ်း၊ ခက်တရော် တင်းမာ ခိုင်ခန့် တည်နေမှု သတ္တိဓာတ်ကို ပထဝီ ရုပ်ဓာတ်ဟု ခေါ်၏။ (ခ) ဖရို ဖရဲး ကြီးပျံ့ နေခြင်း မရှိအောင် ဖွဲ့စည်း ပေါင်းစု ထားတတ်သော

သတ္တိဓာတ်, ရှိစီး ကျဆင်းခြင်း, နှုံးညံ့, သိမ်မွေ့, ပျော့
ပြောင်းခြင်းသတ္တိဓာတ်, အရည် အစေးကို အာပေါ
ရုပ်ဓာတ်ဟု ခေါ်၏။ (ဂ) ရင့်ကျက် ကြီးထွား လာ
ခြင်း သတ္တိ, လောင်မြိုက် ပူလောင် ပျက်စီး သွားရခြင်း
သတ္တိ, ဖေးမြပူလောင် ပျက်စီး သွားရခြင်း သတ္တိ, ကြေ
ညက် ရင့်ကျက်သွားရခြင်း သတ္တိ, ဓာတ်ကို တေဇော
ရုပ်ဓာတ်ဟု ခေါ်၏။ (ဃ) ထောက်ကန် ဖောင်းပွ လွင့်
စင် သွားလာ လှုပ်ရှားနေခြင်း သတ္တိဓာတ်ကို ဝါယော
ရုပ်ဓာတ်ဟု ခေါ်၏။ (လှုပ်ရှားသော သတ္တိမှာ ဝိညာတ်
ရုပ် ၂-ခုလည်း ရှိ၏။) ဤကား ဘူတရူပ ရုပ်ဓာတ်
ကြီး-၄-ပါးတို့၏ သဘောသတ္တိတည်း။

(၂) ဥပဒါနရုပ်ဓာတ် ၂၄-ပါးတို့ကား (က) အ
ဆင်း အရောင် အမျိုးမျိုးဟူသမျှ ရုပ်ဓာတ်ကို ဝဏ္ဏရုပ်
ဓာတ်ခေါ်၏။ (ခ) အနံ့ အမျိုးမျိုးဟူသမျှ ရုပ်ဓာတ်ကို
ဂန္ဓရုပ်ဓာတ်ခေါ်၏။ (ဂ) အရသာ အမျိုးမျိုး ဟူသမျှ
ရုပ်ဓာတ်ကို ရသရုပ်ဓာတ် ခေါ်၏။ (ဃ) အဆီအစေး
အထောက် အပံ့ အားကူညီပေးခြင်း အမျိုးမျိုး ဟူသမျှ
ရုပ်ဓာတ်ကို ဩဇာရုပ်ဓာတ်ခေါ်၏။

မှတ်ရန်။ ■ ဘူတရူပ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးနှင့် ဝဏ္ဏ,
ဂန္ဓ, ရသ, ဩဇာ, ရုပ်ဓာတ် ၄-ပါး, ပေါင်း
ဂ-ပါးသော ရုပ်ဓာတ်ကို “အဋ္ဌကလာပ,, ရုပ်
ဓာတ်-ဂ-ပါးကို ကလာပ-၁-ခုဟု ခေါ်၏။ ပါ

ကြောင့် “ အဋ္ဌကလာပံ ,,- ၁-ခုဟု ခေါ်ရသ
နည်း? ဖြေ။ ၎င်းရုပ်ဓာတ် ၈-ပါးတို့ကား မည်
သည့်သက်ရှိ၊ သက်မဲ့, သေးသေး, မှိုမှို, မှား
မှား, ကြီးကြီး, ငယ်ငယ်, ဝတ္ထုပစ္စည်း မဟု
မပြုမကွဲးတပေါင်း တစု တလုံးတည်း တည်မြဲ
နေလျက် “ဖြစ်တူ,ပျက်တူ,, သဘာဝ သတ္တိဖြင့်
တည်နေသော ရုပ် ဓာတ် ဖြစ်သော ကြောင့်
“ အဋ္ဌကလာပံ-၁-ခုဟု ခေါ်ဆိုရ၏။ ၎င်းရုပ်
ဓာတ်- ၈-ပါးသည် ကောင်းကင် လေဟာဖြင့်
အခေါင်း တို့၌ပင် တည်ရှိ၍. “ ပရမာဏုမြူ,,
ခေါ် အသေးငယ်ဆုံး ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်း ၌ပင်
တည်ရှိ နေသော ဓာတ်မျိုး တည်း။ ၎င်းရုပ်
ဓာတ်မရှိသော အရာဝတ္ထု ပစ္စည်းဟူ၍ ကပ္ပါ
လောကနှင့် သတ္တဝါဟူသမျှတို့၌ မရှိချေ။ ။

(င) ဇိဝိတ ရုပ်ဓာတ်- တိုးတက် ကြီးထွားလာစေ
နိုင်ခြင်းသတ္တိ, မပျက်, မစီး, မသေ, မဆွေးမြေ့, မပုတ်,
မသိုး, မချဉ်, ရကြလေအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်
ထားပေးတတ်သော သတ္တိ, တို့နှင့် ပြည့်စုံ သည့် ရုပ်
ဓာတ်ကို ဇိဝိတ ရုပ်ဓာတ်ဟု ခေါ်၏။ (နာမ်ဇိဝိတ
လည်းရှိသေး၏) (စ) ပရိစ္ဆေဒ ရုပ်ဓာတ်—ရုပ်ဓာတ်,
နာမ်ဓာတ်, ပစ္စည်းဝတ္ထု ဟူသမျှတို့သည် တခုနှင့် တ
ခု, တစုနှင့်တစု, မရော မစပ် မယှက်, မယှက်ထွေးရ
လေအောင် တစုစီ တစုစီ, သီးသန့် ပိုင်းခြား တည်နေ

ကြစေလျက် “ဖြစ်၊ ပျက်,, နေကြအောင် အာကာသ အပိုင်း အခြားဖြင့် ပြုလုပ် ပေးနေသော သတ္တိသည် ရုပ်ဓာတ်ကို ပရိစ္ဆေဒရုပ်ဓာတ်, အာကာသ ရုပ်ဓာတ်, ဟု ခေါ်၏။ - ၂-မည်ရပင်တည်း။ ။

မှတ်ရန်။ ။ ပြဆိုခဲ့ပြီး အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်ဓာတ်-ဂ-ခု နှင့် ဇိဝိတရုပ်ဓာတ်-၁-ခု, ပေါင်း-၉-ခုကို “ဇိဝိတ နဝက ကလာပ်,,ဟုခေါ်ဆိုရ၏။ အဘယ်ကြောင့် ၎င်း-၉-ခုအပေါင်းကို “ဇိဝိတ နဝက ကလာပ်,,ဟု ခေါ်ဆိုရသနည်း ?

ဖြေ။ သက်ရှိ သက်မဲ့ ဝတ္ထုပစ္စည်း ဟူသမျှတို့ကို မပျက် မစီး တိုးတက် ကြီးထွား သန့်စွမ်း တည်မြဲနေအောင် စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်း သိမ်းဆည်း ပေးတတ်သော သတ္တိဂုဏ်ထူး ရှိသည့် ဇိဝိတသက် ပြခန်းသောကြောင့် “ဇိဝိတ နဝက ကလာပ်,, ရုပ်ဓာတ် ကလာပ်-၁-ခုဟု ခေါ်ဆိုရ၏။ (နာမ် ဇိဝိတကို နာမ်ဓာတ် ပိုင်းသို့ ချောက်မှ သိကြရမည်။)

ပရိစ္ဆေဒခေါ် အာကာသ ရုပ်ဓာတ်သည် ရုပ်ဓာတ် တခုနှင့် တခုစီ, ကလာပ်တခုနှင့် တခုစီ, နာမ်ဓာတ် တမျိုးနှင့် တမျိုးစီ, တို့၏ အကြား အကြား၌ ပိုင်းခြားထားပေးခြင်း၌ ပါလျက် “ဖြစ်,ပျက်,, တည်နေသော ရုပ်ဓာတ်ဟု မှတ်အပ်၏။ ။

(ခ) အခံအကြည်ရပ်ခတ်-၆-မျိုး။

(ဆ) ပဉ္စပဿာဒ ရပ်ခတ် - အရာဝတ္ထု၊ ပစ္စည်း အဆင်း အာရုံ ဟူသမျှ တို့ကို မျက်စိဖြင့် မြင်စွမ်းနိုင် သည့် သတ္တိရှိ အခံအကြည်ခတ်ကို “စက္ခုပဿာဒ,, ရပ်ခတ်ဟု ခေါ်၏။ (ဇ) အသံအာရုံခတ် ဟူသမျှတို့ ကို နားဖြင့် ကြားစွမ်းနိုင်သည့် သတ္တိရှိ အခံအကြည် ရပ်ခတ်ကို “သောတ ပဿာဒ,, ရပ်ခတ်ဟု ခေါ်၏။ (ဈ) အနံ့ အာရုံခတ် ဟူသမျှတို့ကို နှာခေါင်းဖြင့် နံ စွမ်းနိုင်သည့် သတ္တိရှိ အခံအကြည်ရပ်ခတ်ကို “ဃာန ပဿာဒ,, ရပ်ခတ်ဟု ခေါ်၏။ (ည) အရသာ အာရုံ ဟူသမျှတို့ကို လျှာဖြင့် သိစွမ်းနိုင်သည့် သတ္တိရှိ အခံအ ကြည် ရပ်ခတ်ကို “ဇိဋ္ဌပဿာဒ,, ရပ်ခတ်ဟု ခေါ် ၏။ (ဋ) အတွေ့အထိ အာရုံဟူသမျှတို့ကို ကိုယ်ဖြင့် သိ စွမ်းနိုင်သည့် သတ္တိရှိ အခံအကြည် ရပ်ခတ်ကို “ကာ ယပဿာဒ,, ရပ်ခတ်ဟု ခေါ်၏။ (ဌ) ပဉ္စပဿာဒ ရပ် ခတ် - ၅-ခုတို့သည် သက္ကဝါ ပုဂ္ဂိုလ် မှန်သမျှ တို့၏ ကိုယ် ကာယ အတွင်း၌သာ တည်ကိန်းလျက် ဖြစ်၊ ပျက်၊ နေကြသော ရပ်ခတ်မျိုးတို့ ဖြစ်သောကြောင့် အဇ္ဈတ္တိက ရပ်ခတ်ဟူသော နာမ ပညတ်ထူးကို ခံယူ ခကြကုန်၏။)

မှတ်ရန်။ ။ ပြဆိုခဲ့ပြီး ဇိဝိတ နဝက ကလာပ်ရပ် ၉-ခုနှင့်၊ စက္ခုပဿာဒ ရပ်ခတ်-၁-ခု ပေါင်း

၁၀-ခုကို “ဧကန္တသကကလောင်,, ဧကန္တပသဒ
 ရုပ်ဝတ် ပြောနိုးသော အပေါင်း-၁-ခု, ဟုခေါ်
 ၏။ ဤနည်းနှင့် ဖိဝိတနဝက ရုပ်ဝတ်-၉-ခု
 နှင့် သောတပသဒ ရုပ်ဝတ် - ၁ - ခု ပေါင်း
 ၁၀-ခုကို “သောတဒသက ကလောင်-သောတ
 ပသဒရုပ် ပြောနိုးသော အပေါင်း- ၁ - ခု,
 ဟု၎င်း, ရုပ်ဝတ်-၉-ခုနှင့် ဃာန ပသဒ ရုပ်
 ဝတ် - ၁-ခုပေါင်း- ၁၀-ခုကို “ဃာနဒသက
 ကလောင်-ဃာနပသဒရုပ်ဝတ် ပြောနိုးသော
 အပေါင်း-၁-ခု, ဟု၎င်း, ရုပ်ဝတ်-၉-ခုနှင့် ဇိဝ္ဗါ
 ပသဒ ရုပ်ဝတ် - ၁-ခု အပေါင်း- ၁၀-ခုကို
 “ဇိဝ္ဗါဒသက ကလောင်-ဇိဝ္ဗါပသဒ ရုပ်ဝတ်
 ပြောနိုးသော အပေါင်း-၁-ခု,, ဟု၎င်း, ဖိဝိတ
 နဝက ကလောင် ရုပ်ဝတ်-၉-ခုနှင့် ကာယ ပ
 သဒ ရုပ်ဝတ် - ၁-ခု အပေါင်း- ၁၀ - ခုကို
 “ကာယဒသက ကလောင်- ကာယပသဒ ရုပ်
 ဝတ် ပြောနိုးသော အပေါင်း-၁-ခု,, ဟု ၎င်း,
 ခေါ်ဆို၏။ ။

သတ္တဝါမှန်သမျှတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ကာယ ပဉ္စကဒြပ်
 တခုလုံး၌ ပဓာနသော့ချက် အဖြစ်ဖြင့် အချုပ် အခြာ
 ပြောနိုးသော ရုပ်ဝတ်ကား..... (၅) ဟဒယဝတ္ထုခေါ်
 “ဟဒယ,, ရုပ်ဝတ်ပင်တည်း။ ပဉ္စ ဝိညာဏ နာမ်
 ဝတ် - ၁၀ - ပါးတို့မှ တပါးကုန်သော နာမ်-မနေဘဲ

ဓာတ်, မနောဝိညာဏ ဓာတ်, တို့၏ တည်ငြိရာ, ဖြစ်ပေါ်လာရာ, နှစ်လုံးအိမ်အတွင်း၌ တည်ကုန်းနေသော နှစ်လုံးသွေး, နှစ်လုံးသား, တည်းဟူသော “အကြည်ဓာတ်, အခံ ဓာတ်, ကို ဟဒယဝတ္ထု၊ ရုပ်ဓာတ်ဟု, ခေါ်ဆို၏။

ဤ ရုပ်ဓာတ်ကို လောကဓာတ် ဆရာကြီး များက သတ္တဝါတို့၏ ဦးခေါင်း အတွင်း၌ တည်ရှိနေသော ဦးနှောက်ခေါ် ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်းကို ဟဒယဝတ္ထု၊ ရုပ်ဓာတ်ဟု ဆိုကြကုန်၏။ မဟုတ်ချေဟု ဆိုလို၏။ အကြောင်းကား ထိုရုပ်ဓာတ်၏ မူလဓာတ်အိမ် ဓာတ်မဓာတ်ခွက် အထည် ကိုယ်မှာ နှစ်လုံးအိမ် အတွင်း၌ တည်ကုန်း နေသော နှစ်လုံးသွေး အကြည် ရုပ်ဓာတ် သာဖြစ်သင့်၏။ ၎င်းဓာတ်ခွက် အမကြီးမှ ဆက်သွယ် ထွက် ဦးနှောက် ရုပ်ဓာတ်ခွက်သို့ တဆင့် မရှေး မနှောင်း ကူးပြောင်း ရောက်သွား သည်ကို သတိမမူမိ ကြ၍ ထိုသို့ ထင်မှတ်ကြဟန်တူ၏။ စင်စစ် အမှန်မှာ ဦးနှောက်သည် “ဟဒယဝတ္ထု,, အကြည် ဓာတ်အိမ် ဓာတ်မ မူလ မဟုတ်ထိုက်, မဟုတ်နိုင်ချေ။ လျှပ်စစ် ဓာတ်မီးလုံး တည်းဟူသော ဦးနှောက်ဓာတ်ခွက်မှ မီးရောင် ထွက်ပေါ်လာ ခြင်းသည် ဟဒယ တည်းဟူသော မူလဓာတ်အိမ် ဓာတ်မ အင်ဂျင်စက်က အားပေးသကဲ့သို့ သိသင့်သည်။ မူလ ဟဒယမှ ဦးနှောက် ရောက်သွားသည်ဟူလို။

မှတ်ရန်။ ■ ပြဆိုခဲ့ပြီး ဇီဝိတ နဝက ကလာပ် ရုပ်
 ဝတ် - ၉-ခုနှင့် ဟဒယဝတ္ထု ရုပ်ဝတ် - ၁-ခု
 ပေါင်း - ၁၀-ခုကို “ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်-၅ရာ၊
 တည်ရာ၊ အခံဝတ် ပြခန်းသော အပေါင်း
 ၁-ခု,,ဟု ခေါ်ဆို၏။ (ဆ မှ, ၄-အထိ ကလာပ်
 ၆-ခုကို အဋ္ဌတ္တိက ရုပ်ဝတ် ကလာပ်တို့ဟု
 သိအပ်ကုန်၏။)

(ဂ) အာရုံဖြစ်သော ရုပ်ဝတ် ၅-မျိုး။

ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ တည်ရှိနေသော အာရုံ ဖြစ်သည့်
 ရုပ်ဝတ်-၅-ခုကား..... (၃) ရုပ်သန္တာန် အဆင်း အ
 ရောင် အသွေး ဖြူ, နီ, ဝါ, ကြောင်ကြား စသော ဝတ္ထု
 ရုပ်ဝတ် အမျိုးမျိုးကို “ရူပရုပ်, ရူပါရုံ, အဆင်း ရုပ်
 ဝတ်,,ဟု ခေါ်၏။ (ဗ) အသံအမျိုးမျိုးကို “သဒ္ဓရုပ်,
 သဒ္ဓါရုံ, အသံရုပ်ဝတ်,,ဟု ခေါ်၏။ (ဏ) အနံ့ အမျိုး
 မျိုးကို ဂန္ဓရုပ်, ဂန္ဓာရုံ, အနံ့ ရုပ်ဝတ်,,ဟု ခေါ်၏။
 (တ) အရသာ အမျိုးမျိုးကို “ရသရုပ်, ရသာရုံ, အရ
 သာရုပ်ဝတ်,, ဟု ခေါ်၏။ (ထ) တွေ့ထိဖွယ်ရာ ဝတ္ထု
 ပစ္စည်း ဖြစ်အမျိုးမျိုးကို “ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ,
 အတွေ့ အထိ ရုပ်ဝတ်,,ဟု ခေါ်၏။ ၎င်းဖောဋ္ဌဗ္ဗ ရုပ်
 ဝတ်အရ “ပထဝီ, တေဇော, ဝါယော,, ရုပ်ဝတ်ကြီး
 ၃-ခု အပေါင်း ရ၏ဟု ဆို၏။ ဤကား အာရုံ ဖြစ်သော
 ရုပ်ဝတ်- ၅-ခုတည်း။ ၎င်း ၅-မျိုးကို ဗဟိဒ္ဓရုပ်ဝတ်
 ၅-မျိုးဟုဆို၏။ ■

(ဃ) ဘာဝရုပ်ဓာတ် ၂-မျိုး။

သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမူအယူ အပြော အဆို အနေ အထိုင် အသွား အလာ အသွင် အပြင် အဆင် စသော သန္တာန်ဖြင့် သိရသော ရုပ်ဓာတ်မျိုး- ၂-မျိုးရှိရာ (ဒ) ပုရိသဘာဝ ရုပ်ဓာတ်-ကြမ်းငမ်းသော အမို၏ အမူအယူ စသည့် အသွင် သန္တာန်ဖြင့် သိရသော ရုပ်ဓာတ်။ (ဝ) ဣတ္ထိဘာဝ ရုပ်ဓာတ်-နူးညံ့ သိမ်မွေ့ ပျော့ပြောင်းသော အမေ၏ အမူ အယူ စသည့် အသွင် သန္တာန်ဖြင့် သိရသော ရုပ်ဓာတ်-၂-မျိုးတို့တည်း။

မှတ်ရန်။ ■ ပြဆိုခဲ့ပြီး ဇိဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်ဓာတ် ၉-ခုနှင့် ပုရိသဘာဝရုပ်-၁-ခု ပေါင်း-၁၀-ခု အပေါင်းကို “ပုရိသဘာဝဒသကကလာပ်-အမိုအသွင် သန္တာန်အဖြစ် ပြောနိုးသော အပေါင်း-၁၁” ဟု ခေါ်၏။ ဇိဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်-၉-ခု နှင့် ဣတ္ထိဘာဝရုပ်- ၁- ခု ပေါင်း ၁၀-ခု ကို “ဣတ္ထိဘာဝ ဒသက ကလာပ် - အမ အသွင် သန္တာန်အဖြစ် ပြောနိုးသော အပေါင်း-၁-ခု” ဟု ခေါ်၏။

(င) ဝိညုတ်ရုပ်ဓာတ်-၂-မျိုး။

သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဣန္ဒြိယ သွားလာ နေထိုင် ပြောဆိုမှု တို့နှင့် ဆိုင်စပ်ရာကို သိစေတတ်သော ရုပ်

ဓာတ်-၂-မျိုးရှိရာ (၃) ကာယဝိညာတ် ရုပ်ဓာတ် - ခန္ဓာ ကိုယ်ကာယ ပဉ္စကဒ္ဒိဗ္ဗိ၊ ဣန္ဒြိယခြင်း၊ သွားလာခြင်း၊ နေထိုင်ခြင်း၊ စသော ကိုယ် အမှုအရာဖြင့်၎င်း၊ ကိုယ်နှင့် ဆက်စပ်သဖြင့်၎င်း၊ သိစေခြင်း၊ သိရခြင်းသဘောတည်း။ (ပ) ဝစီဝိညာတ် ရုပ်ဓာတ်-ပြောဆို ရယ်မော ပြုံးရွှင်ခြင်း စသော နှုတ်အမှုအရာဖြင့်၎င်း၊ နှုတ်နှင့် ဆက်စပ်သဖြင့်၎င်း၊ သိစေခြင်း၊ သိရခြင်း၊ သဘောတည်း။ ။ ဤသည် တို့ကား ထင်လျား ပြဇာနီးစွာ “ဖြစ်၊ ပျက်,, ပေါင်းရ တည်နေခြင်းကို သိရသော ဥပ၊ ဒါန် ရုပ်ဓာတ်-၁၉-ခုတို့တည်း။ ထိုမှ ကျွင်းကျန်သော ဥပ၊ ဒါန်ရုပ်ဓာတ်-၅-ခုတို့ကား ရှိသေးကုန်၏။ ၎င်းတို့ကား မပြဇာနီးမထင်လျားပဲ ထိုထိုရုပ်ဓာတ် ကလာပ်တို့နှင့် ပူးတွဲပေါင်းစပ်၍ သာ ပါဝင် ဖြစ်၊ ပျက်၊ သွားကြကုန်သည်။ ။

(၃) ဓာတ်-၁၈-မျိုး။

ဓာတ် - ၁၈-မျိုးကို “ဓာတုဝိဘင်္ဂံ၊ ဓာတုကထာ၊ ဓာတုယမက,, ကျမ်းတို့အရ ပြဆိုပါအံ့။ ဓာတ်ဟူသည် မိမိသဘာဝသတ္တိ တန်ခိုးကို တည့်မတ် မှန်ကန်စွာ ဆောင်ခြင်း၊ ဖော်ထုတ်ပြခြင်း၊ တို့ပင်တည်း။ ထိုဓာတ်သည် “ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်၊ မိဿကဓာတ်၊ ဟူ၍ သရုပ်အပြားအားဖြင့်-၁၈-ပါးရှိကုန်၏။ ။

(က) ရှင်ဇာတ်-၁၀-ပါး။

(က) စက္ခုဇာတ်, (ခ) သောတဇာတ်, (ဂ) ဃာနဇာတ်, (ဃ) ဇိဝ္ဗါဇာတ်, (င) ကာယဇာတ်, (ဤကား ပဿာဒ အခံဇာတ်ကြည် - ၅ - ခုတို့တည်း။) (စ) ရူပဇာတ်, (ဆ) သဒ္ဓဇာတ်, (ဇ) ဂန္ဓဇာတ်, (ဈ) ရသဇာတ်, (ည) ဖောဠဇ္ဇဇာတ်, (ဤကား အာရုံဖြစ်သော ဇာတ် - ၅ - ခုတို့တည်း။) ပေါင်း ရှင်ဇာတ် - ၁၀ - ပါးတို့တည်း။ ၎င်းရှင်ဇာတ် - ၁၀ - မျိုးတို့၏ အရကောက်လက္ခဏာ သဘာဝ တို့ကို ဥပါဒါန ရှင်ဇာတ် ဆိုင်ရာတို့၌ (ဆ) အမှတ်မှ (ဇ) အမှတ်အထိတို့၌ ပြဆိုပြီးခဲ့တိုင်း သိကြပါကုန်။ ။

(ခ) နာမ်ဇာတ်-၇-ပါး သဘာဝပြခြင်း။

(က) စက္ခုဝိညာဏဇာတ် - အမြင်အကြည်ဇာတ်၌ အမြီးမှီကပ် တည်နေထိုင်မှု မျက်စိ စိတ်ဖြင့် ရူပါရုံကို သိသော စိတ်နာမ်ဇာတ်, (ခ) သောတဝိညာဏဇာတ် - နားအကြား အကြည် ဇာတ်၌ အမြီးမှီကပ် တည်ထိုင်မှု နားစိတ်ဖြင့် အသံအာရုံကို ကြားသိသော စိတ်နာမ်ဇာတ် (ဂ) ဃာနဝိညာဏဇာတ် - နှာခေါင်းအနံ့ အနံ့အကြည် ဇာတ်၌ အမြီးမှီကပ် တည်နေထိုင်မှု နှာခေါင်း စိတ်ဖြင့် အနံ့ အာရုံကို သိသော စိတ်နာမ်ဇာတ် (ဃ) ဇိဝ္ဗါဝိညာဏဇာတ် - လျှာ အကြည်ဇာတ်၌ အမြီးမှီကပ် တည်နေထိုင်မှု လျှာစိတ်ဖြင့် အရသာအာရုံကို သိသော စိတ်နာမ်

ခတ် (င) ကာယ ဝိညာဏခတ် - ကိုကာယ အကြည်ခတ်၌ အဖြး မှိကပ်တည်နေလျက် ကိုယ်ပိတ် ဖြင့် အတွေ့အထိ အာရုံကို သိသောပိတ်နာမ်ခတ် (စ) မနောခတ် (ဆ) မနောဝိညာဏ ခတ်-၂-ခု တို့သည် ဟဒယ ဝတ္ထုခေါ် ကိုယ်ခန္ဓာ ရင်ချိုင့် အတွင်း နှစ်လုံး သား အကြည်ခတ်၌ အဖြး မှိကပ် တည်နေလျက်ပိတ် ကူးတွေးဆ ကြံစည်ခြင်းဖြင့် အာရုံ-၆-မျိုးကိုသိသော ပိတ် နာမ်ခတ်၊ ဤဝိညာဏ ခတ်-၇-ပါးကား နာမ် ခတ် သက်သက်တို့ သာတည်း။ အဋ္ဌိခတ်၊ အဖြစ် ခတ်တို့တည်း။ အမှီကင်းလျက်၊ နာမ်ခတ် မဖြစ် နိုင် သည်ကို အထူးသတိ ရှိကြပါကုန်။ ။

(ဂ) ဗိသကခတ်-၃-ပါး။

ဓမ္မခတ်-ပြဆိုခဲ့ပြီးရပ်ခတ်၊ နာမ်ခတ်တို့မှ ကြွင်း ကျန်သော ရုပ်၊ နာမ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဟူသောသဘာဝဓမ္မကိုပြ သောခတ်တည်း။ ၎င်းခတ် အရကား.... နှိုးညှို့ သိမ် မွေ့ သည့်ရုပ်-၁၆-ခုနှင့်ပိတ်ဖြစ်တိုင်းအဖြးအဉ် အတူ တကွယောပေါင်းယှဉ်တွဲ၍ဖြစ်သော ငေဒနာ၊ သညာ စေတနာ၊ ငွေ့ပြောန်းသော စေတသိက် ၅၂ ခု၊ နိဗ္ဗာန် တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဓမ္မ ခတ်တို့တွင် အထူးအားဖြင့် စေ ထသိက်-၅၂-ခု၌ ပါဝင်သော (က) စေတနာ ဟူသည့် ၆-ခွဲ၊ ရှစ်ဖြစ်သော-၆-ဝိညာဏ်တို့ဖြင့် ယူအပ်သော အာ ရုံ-၆-မျိုးတို့ကို ယူစေရန်၎င်း၊ အမှုကိစ္စ ကြီးငယ်၊ တို့ကို

ဒွါရ-၃-ခုတို့ဖြင့် ပြုလုပ်ရန်၎င်း၊ စေ့ဆော် ညွှန်ပြ တိုက်
တွန်းပေးတတ်သော သဘာဝ လက္ခဏာရှိသော နာမ်
ဓမ္မဓာတ်၊ တည်း။ ၎င်းကား အရာရာပြုဖွယ် ကိစ္စဟူသ
မျှတို့၌ ကွပ်ကဲး ကြီးမှူး ဦးစည်း ဥက္ကဋ္ဌကြီးနှင့် တူ၏။
(ခ) ဇီဝိဘဟူသည့် (၁) နာမ်ကာယနာမ်ဓာတ် ပေါင်း
ရတည်နေရာ ဝတ္ထုပစ္စည်း သက်ရှိများကို မပျက် မစီး
အောင် စောင့်ရှောက်အုပ်စိုး ထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊ (၂) ရူ
ပ ကာယ ရုပ်ဓာတ် ပေါင်းရတည်နေရာ ဝတ္ထုပစ္စည်း
သက်မဲ့များကို မပျက်မစီးအောင် စောင့်ရှောက်အုပ်စိုး
ထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊ (ဂ) နာမ်ဓာတ်၊ ရုပ်ဓာတ် ၂-ပါး
ပေါင်း၍ တည်နေရာ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်များကို မပျက် မ
စီး ရလေအောင် စောင့်ရှောက် အုပ်စိုး ထိန်းသိမ်း
ထားခြင်း၊ သဘာဝ လက္ခဏာရှိသော နာမ်ဓမ္မ ဓာတ်
တည်း။ ၎င်းကား ဥစ္စာစောင့်၊ ဒရဝန်၊ ဘဏ္ဍာဝင်န်း၊
နှင့် တူ၏။ (ဃ) ဝေဒနာ ဟူ သည်ခံစားခြင်း၊ (င)
သညာ ဟူသည် မှတ်ခြင်း၊ စသော စေတသိက် သ
ဘာဝ လက္ခဏာ အသီးသီး တို့သည် ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ
တို့၌ ကြီးမှူးကာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဤ၌ များစွာ အရေး
မကြီး၍ အကျယ်မပြဆိုတော့ပြီ။

ယခုအခါ “ရုပ်ဓာတ်နှင့် နာမ်ဓာတ် ၂-မျိုး တို့၏
သိသင့် သိထိုက် သိအပ်ရာ သဘာဝဓမ္မတို့ကို ထိုက်သင့်
လျော်စွာ ပြဆိုပြီးခဲ့ လေပြီ။ ထို့ကြောင့် “ကပ္ပါလော
ကဓာတ်ကား အဘယ်သို့ ဖြစ်ပေါ်လာသနည်း ? ”

ဟူသော မူလပြဿနာကို ဖြေဆိုရန် အချိန်တန် လေပြီ။
 ဤပြဿနာ၏ အဖြေကို ပေးရသော် ဘုတရူပခေါ်
 “ပ, အာ, ဝါ, တေ,,” ဟူသော ရုပ်ဓာတ်ကြီး-၄-ထွေတို့
 က ပြုပြင် ပေးသောကြောင့် အဋ္ဌကလာပ ရုပ်ဓာတ်-
 ၈-ခု အပေါင်း အရအဝေး အထုအထယ် ကြီးမားခိုင်
 ခန့်စွာ တည်တန့် နေသည် ဖြစ်၍ ကပ္ပါလောကဓာတ်
 ကြီး ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ဖြေဆိုရပေမည်။ ။

ကပ္ပါလောကဓာတ် ကြီးကို ဘယ်ဘာသာ ဘုရား
 က ဖန်ဆင်း သနည်း? ဖြေ-ဘယ်ဘာသာ ဘုရားကမှ
 ဖန်ဆင်းမပေး။ ဖန်ဆင်း၍ ပေးနိုင်သော တန်ခိုးသတ္တိ
 မရှိချေ။ ကပ္ပါလောက ဓာတ်ကြီးကို ဖန်ဆင်းရှင်းပေး
 နိုင်သူ ရှိနိုင်သည်, ရှိရမည်, ဟု မှတ်ထင် စွဲယူနေမှု
 လောက၌ရှိသော ဓာတ်သဘာဝတွေကို နားမလည် မ
 သိမှု အဖြစ်သာရှိရလိမ့်မည်။

(၄) ရုပ်ဓာတ်က ကပ္ပါလောကဓာတ်ကြီးကို ပြုပြင်ပေးပုံ။

ကပ္ပါလောက ဓာတ်ကြီးကို အဘယ် ဓာတ်က ပြု
 ပြင်၍ ပေးသနည်း?

ရုပ်ဓာတ် ကပင် ပြုပြင်၍ ပေးသလော့ ?

နာမ်ဓာတ်ကပင် ပြုပြင်၍ ပေးသလော့ ?

ဖြေ..... ကပ္ပါလောကဓာတ်ကြီးကို ရုပ်ဓာတ် က
 သာ ပြုပြင်၍ ပေးနိုင်၏။ ရုပ်ဓာတ်ကသာ ပြုပြင်၍ ပေး

နိုင်သော အားစွမ်း သတ္တိ တန်ခိုး ကြီးမား၏ နာမ်
ခတ်များကား ထိုသို့ ပြုပြင်နိုင်သော အားစွမ်းသတ္တိ
တန်ခိုး မရှိချေ။ ။

ရုပ်ခတ်က ကပ္ပါ လောက ခတ်ကြီးကို ပြုပြင်
ပေးပုံ “ ပ, အာ, ဝါတေ,, ဟူသော မူလ ခတ်ကြီး
၄-ပါးတို့တွင် (သို့မဟုတ်) အဋ္ဌကလံဘ် ခတ်-၈-ခု
အစု အပေါင်းတို့တွင် “တေဇောခတ်,, ခေါ်သည့်
“ဥတုဇ တေဇော ရုပ်ခတ်ကြီးက,, ဦးစီးချုပ် ပြု
လုပ် ကြီးမှူး ကွပ်ကဲ၍ ပြုပြင် လုပ်ကိုင်ပေး၏။ ထို
ကြောင့် “ပြုလျှင်တေဇော၊ ပျက်လျှင် တေဇော ဟူ၍
ဦး, ဖြစ်လျှင် တေဇော၊ ပျက်လျှင် တေဇော ဟူ၍ဦး,,
ကပ္ပါ! ဆိုရိုးစကား ရှိ၏။ ထိုသို့ပင် ဂေါတမ ဗုဒ္ဓ၏
ပညတ်တော်လည်း ရှိ၏။ ပညတ်တော် အတိုင်း ထို
စကားကို ပြောဆိုကြ ကုန်၏။

ထိုတေဇောခတ်၏ တိုးတက် ကြီးပွား ‘ကြီးမား
ထွားကြွင်း လာအောင် ပြုပြင်လုပ်ကိုင်ပေးမှုကို ဘယ်
ဘာသာ ဘုရားကမူ တန်ခိုးတော်ဖြင့် ဖန်ဆင်း ပေး၍
အာဏာဖြင့် ခေခိုင်း ပေး၍ ရသည် မဟုတ်။ ကပ္ပါ
လောက ခတ်ကြီး၌ အမြီး နိစ္စ ထာဝရ အား ဖြင့်
“ဖြစ်, ပျက်,, ဟူသော ကိစ္စ-၂-ချက် တပ်လျက် သ
ဘာဝမှန် အတိုင်း တည်ရှိသော “တေဇော,, ခတ်
ကြီး၏ တန်ခိုး သတ္တိပင် ဖြစ်၏။ အချို့ ဆရာတို့သည်
၎င်း ခတ်ကြီး၏ သတ္တိ တန်ခိုး စွမ်းပကားကို မသိ

မြင်ကြ၍ လောက လူသားတို့ မသိနိုင် မမြင်နိုင် မတွေ့
နိုင်သည့် ကောင်းကင် သံ နန်း စံ ဘုရားက ဖန်ဆင်း
တည်ထောင် ပြုလုပ် ပေးဟန် ပေးသယောင် ယောင်
လက်ညှိုး ညွှန်ကြ ကုန်၏။ ဤဖန်ဆင်းရှင် ဘုရား အ
ထွင်း၌ ငါတို့ ဗုဒ္ဓ ဂေါတမ ဘုရား မပါဝင်ချေ။

ကပ္ပါ လောကဇာတ် ကြီးသည် ပကတိဇာတ်သ
ဘာဝ အတိုင်း ရုပ်ဇာတ်ကြီး-၄-ပါး ကြီးမှူးလျက် ရုပ်
ဇာတ်ဂ-ပါးတို့ ပေါင်းရကာ “ ဖြစ်ချည်, ပျက်ချည်,,
သစ်၂၃ ၂-မျိုးဖြင့်သာ တလည်လည် တည်တန့် ခိုင်မြဲ
စွာ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ ဖြစ်တည်နေရာ ဌာနကြီး
ဖြစ်၏။ သို့စေကာ ရေ, လေ, နေ, ဥ တို့ ကြောင့်
ကုန်းမြင့်ရာ ဧဿမ္မ တဖြည်းဖြည်း နိမ့်ရာ အရပ် ဧ
သသို့ စီးဆင်း လာသောကြောင့် သတ္တဝါတို့၏ နေရာ
ဌာန ကျယ်ပျံ့ လာ၏။ တခုတခုသော ကပ္ပါ လောက
ဇာတ် မူကား အစလည်း အသီးသီး ရှိ၏။ အဆုံး
လည်း ရှိ၏ဟု မှတ်ယူသင့်၏။ စ,ဆုံး,ရှိပုံ အကြောင်း
ကား ဘုရားရှင်ပင် ကပ္ပါ လောက ဇာတ် စကြာဝဠာ
အနန္တ ရှိကြောင်းကို ဒေဝတာ သံယုတ် ရော ဟိတ
နတ်သား စတ္ထု၌၎င်း, အခြားသော မဇ္ဈိမ နိကာယ်နှင့်
ဒီဃ နိကာယ်တို့၌ ကပ္ပါ လောက ဇာတ်၏ အခြင်း
အရာ ဖြစ်မှု, ပျက်မှု, တည်ရှိ နေမှု, တို့ကို ဟောညွှန်
ပြရာတို့၌၎င်း, များစွာပင် ပါရှိသောကြောင့် တည်း။

ကပ္ပါ လောကဇာတ်၏ “စ, ဆုံး,, မရှိ၍မဟုတ်,

ရှိ၏။ သို့ရာတွင် ကပ္ပါ လောကဓာတ်၏ စဉ်းစွာ တည်
 ထောင် လာမှု ကာလ ပရိစ္ဆေဒနှင့် ပျက်ဆုံးမှု ကာ
 လ ပရိစ္ဆေဒတို့ကို ကာလ အလွန် ဂရုတနာနဲ့ နေသော
 ကြောင့် သိနိုင်ခဲ့၏။ သိရှိရန် ဉာဏ် မရှိနိုင် ဟုသာ
 ဟောညွှန် လေသည်။ ပျက်စီး သွားလေ ပြီးသော
 ကပ္ပါ လောက ဓာတ် ကြီးကို ပြန်လည် ပြုပြင် ပျိုး
 ထောင်မှု ကိစ္စသည် ဘူတရုပ် ဓာတ်ကြီး - ၄-ပါးတို့၌
 ပါဝင်လျက် ရှိသော အလွန် တန်ခိုး သတ္တိ ကြီးမား
 သည့် ဥတုဇ တေဇော ဓာတ်ကြီးပင် တည်း။ ၎င်း
 ဓာတ်ကြီးသည် ကပ္ပါ လောကကြီး၏ မိခင်ကြီး သ
 ဗ္ဗယ် မူလဘူတဗိဇ္ဇာ ဓာတ်ထူးကြီးပင်တည်း။ ကောင်း
 တူ၊ ဆိုးဖက်၊ ဖြစ်တူ၊ ပျက်ဖက်,, ဖြစ်သော စကြာ
 ဝဠာ ကုဋေ တသိန်းပင် ပျက်စီး သွားငြားလည်း ထို
 ပျက်စီးသွားရာ အကျယ် အဝန်းနှင့်အမျှ လေဟာပြင်၊
 လွင်ပြင်၊ ကောင်းကင်ပြင်ကြီး ဖြစ်ရှိတည်နေစေကာ
 မူ ထိုလေဟာပြင်ကြီးနှင့် အမျှ မူလဖြစ်သော ဥတုဇ
 တေဇောဓာတ် မိခင်ကြီးသည် ပျောက်ကွယ် စွန့်လွှတ်
 သွားခြင်းမရှိပဲ “ ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်,, ဟူသော
 ကိစ္စ-၂-ချက် သင်္ခါရမှုကို ဆောင်ရွက်လျက် ထိုလေ
 ဟာပြင်ကြီး တည်း၌ အစဉ် အမြဲ သွားလာ တည်ရှိ
 နေ၏။ ထိုမိခင်ကြီးသည် လွန်စွာမှ သိမ်မွေ့ နူးညံ့
 သည့် အတွက်ကြောင့် လူတို့သည် ၎င်း မိခင်ကြီးကို

မမြင်မတွေ့ နိုင်ပဲ။ “ ကောင်းကင် လေဟာပြင် ,,
ဟူ၍ သာ ခေါ်ဆိုနေကြ၏။ ။

မှတ်ချက်။ ။ တေးဇာ ခတ်ကြီး-၁-ခုကိုသာ အဓိက
ကြီးမှူး၍ ပြဆို ထားသော်လည်း ၎င်း ခတ်
နှင့် အတူ မကွေ့မကွေး “ ပ, အာ, ဝါ,, ခတ်
ကြီး-၃-ပါးနှင့် တပေါင်းတည်း ပါဝင်သည့်
“ ဝဏ်, ဂန်, ရ, ဩ,, ဟူသော ရုပ် ခတ်
၄-ပါးတို့လည်း “ သဟဇာတ ပစ္စယ သတ္တိ,
အည မည ပစ္စယ သတ္တိ, ဣန္ဒြိယ, ဝိပ္ပယုတ္တ,
အတ္တိ, အဝိဂတပစ္စယသတ္တိ, ဟူသော ပဋ္ဌာန်း
နည်းဖြင့် ကျေးဇူး ပြုကာ ပါဝင် တည်ဆောက်
ပြုပြင် လုပ်ကိုင် ပေးနေကြ ကုန်သည် သာ
တည်း ဟူ၍ မှတ်ရမည်။

(၅) ကပ္ပါလောကခတ်ကြီးကို ပဋ္ဌာန ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတည်နေကြပုံ။

ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတံ၊
တယော မဟာဘူတေ ပဋိစ္စဧကော မဟာဘူတော၊
ဧဒေ မဟာ ဘူတေ ပဋိစ္စ ဧဒေ မဟာ ဘူတာ စသည်ဖြင့်
အကျယ် ဝိတ္ထာရ ပဋ္ဌာန နယ ဒေသနာ နည်းများ
ဟောထား၏။

ဤဟောညွှန်ချက် သင်္ခေပ နယကို ကပ္ပါ လောက

မာတ် တည်နေပုံ သိနိုင်ရုံလောက်မျှပင် ပိတ္တဘူရ ချဲ့၍ ပြဆိုပါအံ့-တရ၊ တရ စိသော မဟာ ဘူတ ရုပ်မာတ် ကိုစွဲမှိ အကြောင်းတည်ရာ ပြု၍ - ၃-ခု၊ - ၃-ခုစီကုန် သော မဟာဘူတ ရုပ်မာတ် တရားတို့သည် ဖြစ်ကုန် ၏။ - ၃-ခု၊ ၃ - ခုစီ ကုန်သော မဟာဘူတ ရုပ်မာတ် တို့ကို စွဲမှိ အကြောင်းတည်ရာ ပြုကုန်၍ ၁-ခု၊ ၁-ခုစီ သော မဟာဘူတ ရုပ်မာတ် တရားသည် ဖြစ်၏။ ၂-ခု၊ ၂-ခုစီ ကုန်သော မဟာဘူတ ရုပ်မာတ်တို့ကို စွဲမှိ အ ကြောင်းတည်ရာ ပြုကုန်၍ ၂ - ခု - ၂ ခုစီ ကုန်သော မဟာ ဘူတ ရုပ်မာတ် တို့သည် ဖြစ်ကုန် ၏။ မဟာ ဘူတရုပ် မာတ်ကြီး - ၄ - ခုကို စွဲမှိ အကြောင်းတည် ရာပြု၍ ဥပဒါနိ ရုပ်မာတ် - ၁ - ခုစီ၎င်း၊ ဆိုင်စပ်ရာ အများ ပူးပေါင်း၍၎င်း၊ ဖြစ်ပေ ၏ တည်နေကြကုန်၏။

ဤ၌ အကျယ် ဝေဘန်ရန်-ပ၊ အာ၊ ဝါ၊ တေ၊ မာတ် ကြီး - ၄ - ထွေကို - ၁ - ခုစီ ပြောင်းလဲ မူတည်၍ ၃-ခုစီ ပြောင်းလဲ မူလီ ပြုကာ စက်လှည့်ပြီး အကြောင်း အကျိုး အထောက် အထား ကျေးဇူး ပြုလျက် ဖြစ်ပွား တည်မြဲ နေပုံကို၎င်း၊ - ၃ - ခုစီ ပြောင်းလဲ မူတည်၍ ၁-ခုစီ ပြောင်းလဲ မူလီ ပြုကာ စက်လှည့်ပြီး အကြောင်း အကျိုး အထောက် အထား ကျေးဇူး ပြုလျက် ဖြစ်ပွား တည်မြဲ နေပုံကို၎င်း၊ ၂-ခုစီ ပြောင်းလဲ မူလီ ပြု ကာ စက်လှည့်ပြီး အကြောင်းအကျိုး အထောက် အထား ကျေးဇူးပြုလျက် ဖြစ်ပွား တည်မြဲ နေပုံကို၎င်း၊ သံကွင်း

ဆက် နည်းမျိုးဖြင့် စက်တည်ကာ ကျေးဇူးပြု၍ တည်တန့် ခိုင်မြဲ နေပုံကို ဥပမာ မျက်စိဖြင့် တွေ့မြင် နိုင်၊ သိနိုင်ကြကုန်၏။ ။

ထိုပြင်-၁-ခု၊ ၁-ခုစီသော မဟာဘူတ ရုပ်ခတ် တို့ကို စွဲမှီ၍ ၎င်း၊ ၂-ခု၊ ၂-ခုစီကုန်သော မဟာဘူတ ရုပ်ခတ်တို့ကို စွဲမှီ၍ ၎င်း၊ ၃-ခု-၃-ခုစီကုန်သော မဟာဘူတ ရုပ်ခတ်တို့ကို စွဲမှီ၍ ၎င်း၊ ၄ - ခုပေါင်း မဟာဘူတ ရုပ်ခတ်တို့ကို စွဲမှီ အကြောင်း တည်ရာ ပြု၍ ၎င်း၊ မူသ၊ မူလီ၊ အကြောင်း အကျိုး သင့်လျော်သလို ဥပါဒါန် ရုပ်ခတ် အကျိုး အဖို့ မူလီ တရားတို့သည် ဖြစ်ပေါ် တည်ရှိ ကြီးထွား တည်တန့် ခိုင်မြဲ နေကုန်သည်။ ထို့ဝင်ကော ဥပါဒါန် ရုပ်ခတ် အကုန်လုံး တရားတပေါင်း အရ အဝေးတည်း ဖြစ်ပေါ် လာသည်ဟု မမှတ်ယူသင့်ချေ။ ကြောင်း၊ ကျိုး၊ အခွင့်အား လျော်စွာသာ ဖြစ်ပေါ် လာသည်ဟု မှတ်။ ဝဏ္ဏ ဒသက ရုပ်ခတ် ကလောင် တည်းဟူသော အကျိုး ဥပါဒါန် ရုပ်ခတ်သည် ဖြစ်လာအံ့။ ဝဏ္ဏ ဒသက ကလောင်၌ ရှိသော၊ ပါဝင်သော၊ “ပ၊ အာ၊ ဝါ၊ တေ၊” ဟူသော မဟာဘူတ ရုပ်ခတ် ကိုသာ စွဲမှီ အကြောင်း အထောက်အပံ့ ပစ္စည်းပြု၍ အကျိုး ဥပါဒါန် ရုပ်ခတ်တို့သည် “ဖြစ်,, ဖျက်,, ဟူသော ကိစ္စ-၂-မျက် တစ်မျက် ဖြစ်ကြကုန်သည်။ ဤသည့် နည်းမျိုးဖြင့် ကြွင်းရုပ်ခတ် ကလောင် တို့ကိုလည်း သိကြပေကုန်။ အာရုံ

ဓာတ် ၂ - ခုသည် အယ်အခါ, အယ်ကာလမှ အစုံ
မြိုင်၍ မဖြစ်နိုင် သည်ကို သတိ ပြုမူကြ ပါကုန်။ ဤသို့
သော သဘာဝ သတ္တိ နည်းအားဖြင့် စကြာဝဠာ ကပ္ပ၊
လောကဓာတ်တိုက် အနန္တ အသီး သီးတို့ပင် ပဋ္ဌာန
နယ ပစ္စယ သတ္တိနည်း ရုပ်ဓာတ် တန်ခိုးဖြင့် ဖြစ်ပွား
တိုးတက် ကြီးထွား တည်မြဲ ခိုင်ခန့် နေကြောင်းကို
အဘိဓမ္မာ သဘာဝဉာဏ် ထက်သန်သူတို့ သိနိုင်ကုန်
၏။ အဘိဓမ္မာ ဉာဏ် နှ့် သူတို့ကား ကြက်တူရွေး
‘ကြေးငှက်, သာလိကာ, တို့ကို စကားသင် သကဲ့ပင်
ရှိကုန်ရာသည်။ သက်မဲ့ အရာဝတ္ထု ပစ္စည်း ဖြစ်ပေ ၏
လာရာ၌ ပဒိုစ္စ သမုပ္ပါဒ် နည်းနှင့် လုံးလုံး မသက်ဆိုင်
မဆက်စပ်ချေ။ ။

ဤမျှဖြင့် စကြာဝဠာ ကပ္ပ၊ လောကဓာတ် တိုက် အ
လုံးကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပဋ္ဌာန ပစ္စယ သတ္တိ တန်ခိုး
နည်းမျိုးဖြင့် ရုပ်ဓာတ်တွေကို သဘာဝ လမ်းမှန် အ
ထိုင်း “ဖြစ်လိုက်, ပျက်လိုက်, ဖြင့် ပြုပြင်ပေးကာ ကြီး
ထွား တိုးတက် တည်မြဲ ခိုင်ခန့်စွာ ရှိနေသည်ကို မြင်
ကြပါကုန်။ သိကြပါကုန်။ ။

ယခု တွေ့မြင် နေကြရသော ကောင်းကင် လေဟာ
ပြင်နှင့် ကပ္ပ၊ ပျက်ပြီး တည်ရှိနေသော ကောင်းကင်
လေဟာပြင်, တို့၌ တည်ရှိ သွားလာ ဖြစ်ပျက် နေရ
သော ဥတုစ တေဇော ရုပ်ဓာတ်သည် စကြာဝဠာ

ကပ္ပ၊ လောက ခတ်ကို အနုသယ ခတ်ဖြင့် သင့်
 လျော်သော အခွင့် အကြောင်းတို့ကြောင့် အသစ် တ
 ဖန် ပြန်ပြီး ပြုလုပ် ဖန်တည်းရန် အချိန်တိုင်လျှင် ကပ္ပ၊
 မူလ ဘူတ မိခင်ကြီး ဖြစ်သော “ ဥတုဇ တေဇော
 ခတ်,, အတွင်း၌ မီးခတ် အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရန်,
 ဖြေခတ် အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရန်, ရေခတ် အမျိုးမျိုး
 ကို ဖြစ်စေရန်, လေခတ် အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရန်, ရုပ်
 ဆင်းသန္တာန် အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရန်, ရနံ့ အမျိုးမျိုး
 ဖြစ်စေရန်, အရသာ အမျိုးမျိုး ဖြစ်စေရန်, အထောက်
 အပံ့ အားကူ အမျိုးမျိုးကို ပေးနိုင်သည့် အစေး
 ခတ်ခေ၍ ဩဇာခတ် အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရန်,
 တော, တောင်, သစ်ပင်, သစ်သီး, သစ်ဥ, အမျိုးမျိုးကို
 ဖြစ်စေရန်, နေ, လ, နက္ခတ်, ကြယ်, တာရာ, အမျိုးမျိုးကို
 ဖြစ်စေရန်, ဘုံနန်း ဗိမ္မန် အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရန်, ရတ
 နာ ခတ်ဖြတ် အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရန်, သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်
 ဖို, မ, အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရန်, သစ်ပင်များကိုပင် “အဖို
 ပင်, အမပင်, ဖြစ်စေရန်, ဗိဇ္ဇာခတ် မျိုးစုံတို့သည် အ
 စေ့ အစုံ လိုလေသေး မရှိရအောင် ပါဝင်ရှိပြီး ဖြစ်
 လေသည်။

သစ်ပင် မျိုးတို့တွင် အထူးသဖြင့် သိရှိရန် (၁) အ
 ပွင့် ပွင့်၍ အသီး သီးသော သစ်ပင်မျိုးသည် “အမ
 ပင်မျိုး,, တည်း။ (၂) အပွင့်ကား ပွင့်၍ အသီး မသီး
 သော သစ်ပင်မျိုးနှင့် အပွင့်လည်းမပွင့် အသီးလည်း

မသီးသော သစ်ပင်မျိုးတို့သည် “ အဖိုပင်မျိုး ,, တို့
တည်း။ ဤကား ဓာတ်-၄-ပါးနှင့် ဓာတ်-၈-ပါးတို့က
ထူးခြား ဆန်းကြယ် အံ့ဩဘွယ်ရာ ပြုပြင်ပေးခြင်း
တည်း။

စကြာဝဠာ ကပ္ပ၊ လောကဓာတ် အသစ် အသစ်
တည်ဆောက်တိုင်း ထိုကပ္ပ၊ မိခင်ကြီးဖြစ်သော ဥတုဇ
တေဇောဓာတ်ကြီးမှ မွေးဖွား ထုတ်လိုက်သော ကပ္ပ၊
အဆောက် အဦး အသီးသီး တို့နှင့် မြက် သစ်ပင် အ
မျိုးမျိုး၊ မျိုးစေ့ အမျိုးမျိုးတို့သည်၎င်း၊ ဗီဇ နိယာမဖြင့်
တစ်ဆင့်မှ တစ်ဆင့်သို့ တိုးတက် ပွားများကာ များစွာဖြစ်
လာခြင်း တို့သည်၎င်း၊ သဘာဝဓမ္မ ဥတုနိယာမ တေ
ဇောဓာတ် မိခင်ကြီးက ဖြစ်ပေးစေခြင်း၊ ပေါက်ဖွား
ပေးလာခြင်းတို့ကို ဝိစာရဏ၊ ဝိ ခံ သ၊ ဥာဏ်တို့ဖြင့်
ပိုင်နိုင်စွာ သိကြပါ။ ဒိဋ္ဌ မြင်နိုင်ကြပါသည်။ ထိုမိခင်
ကြီးသည် အဝိညာဏက သက်မဲ့ နာမ်ဓာတ် ကင်းမဲ့
သည့် အရာဝတ္ထု ပစ္စည်း အမျိုးမျိုး တို့ကိုသာ မဟုတ်
မဲ့။ သ ဝိညာဏက သက်ရှိ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးမျိုး
တို့ ခိုလည်း ပေါက်ဖွား မွေးပေး နေကြောင်းကို သိ
ပါ သိမြင်ကြပါကုန်။ သ ဝိညာဏက အပိုင်း ကဏ္ဍ၌
ထိုအကြောင်း ထင်ရှားပါပေအံ့။ ။

ဘယ်ဘာသာ ဘုရားမျိုး၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ မျိုးတို့ကမှ
ဖန်ဆင်းပေးခြင်း၊ လာရောက် အားကူပေးခြင်း၊ တန်

ရိုးဖြင့် ဖြစ်ပေ ၏စေခြင်း၊ တို့ မဟုတ်ချေ။ ထိုသို့ ပြုလုပ်
အားကူပေးသော ဥတုဇာတောဇာတတ်ကို ဘုရားဟု
မမှတ်ကြ ကုန်ရာ။ ခတ်သဘာဝ နိယာမသည် ခတ်
သဘာဝ နိယာမပင်တည်း။ ။

(၆) ကပ္ပါ လောကခတ်နှင့် သတ္တဝါတွေကို
ဖျက်ဆီးသော ခတ်-၃-ပါး။

ကောင်းမွန် ခိုင်ခန့်စွာ ပြုလုပ်ထားပြီးသော စကြာ
စဉ်း ကပ္ပါ လောကခတ်ကြီးကိုင်း၊ သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်
အနန္တတွေတို့ကိုင်း၊ ဖျက်စီး ပြိုကွဲအောင် ပြုလုပ်ခြင်း
သည် “အာပေါ၊ ဝါယော၊ တေဇော၊ -ရေ၊ လေ၊ မီး၊
ခတ်ကြီး ၃-ပါးတို့ပင် ဖျက်ဆီးပစ်၏။ ၎င်း-၃-ပါး
ခတ်တို့ ဖျက်ဆီး၍ ဖျက်စီးခြင်း ခံနေကြရ သည်မှာ
မျက်စွေ ကိုယ်စွေတို့ပင် ဖြစ်ကြကုန်သည်။ သို့ပင်
ဆိုရစေ ၎င်းခတ်ကြီး-၃-ပါးသည် ထူးထူး ချွန်ချွန်၊
လွန်လွန် မင်းမင်း၊ ခတ် တန်ခိုးအား ကြီးမားလှက
အဖျက်သမားကြီးတို့ဟု ဆိုရ၏။ တေဇော ခတ်ထက်
အာပေါ၊ ဝါယော၊ ခတ်တို့က အဖျက် အားကြီး၏။
အာပေါ ခတ်ထက် ဝါယောခတ်က အဖျက် အား
ကြီး၏။ အဖျက် ခတ်-၃-မျိုးတို့တွင် ဝါယောခတ်
သည် အား အကြီးဆုံး ဖြစ်၏။ ထိုခတ်ကြီး-၃-ပါးတို့
ကို အဖျက် ဆရာကြီးတွေချင်း ဟူ၍ မစွဲယူ အပ်
ပေ။ အဖြစ်ခတ်၊ အပြုခတ်၊ တို့၌လည်း ပါဝင်ကုညီ

ကြ၍ သက်မဲ့, သက်ရှိ, သတ္တဝါ သင်္ခါရတို့၏ “ဖြစ်မှု, ပြိုမှု, တို့ကို ဆောင်ရွက် လုပ် ကိုင် ပေးကြသည်ဟု ခုတ်ရမည်။ ။

မန်ကြားချက်။ ။ ဝကြာဝဠာ ကပ္ပါ လောကဓာတ် ပျက်စီးသွားရပုံ, ပြန်ပြီး အသစ် အသစ် တည် လာရပုံ, တို့ သည် ကျယ်ပွင့်စွာပင် ဟောညွှန် ချက် ရှိကုန်၏။ သို့စေကာ ဤ၌ မလိုအပ်ပေရာ။ ရုပ်ဓာတ်တို့၏ သဘာဝ ဓမ္မ အတိုင်း ဖြစ်ပေါ် လာ, ပျက်စီးသွား, သည်တို့ကိုသာ သိစေလိုအပ် သည်။ ထို့ကြောင့် “ဂစ္ဆေရ, ဒေါသကို ပယ် သော အားဖြင့် ဤ၌ အကျယ် မဝေဖန် မပြဆို တော့ပြီ။ သက်မဲ့ ဝတ္ထု ပစ္စည်း အမျိုးမျိုးတို့ ကပ္ပါ အတွင်း ဖြစ်ပေါ်လာရာ၌ “ဘယ်ကမ် စေတနာ, စိတ်, မျှ မပါချေ။ ဥတု ဗီဇ နိယာမ ရုပ်ဓာတ်တို့ သက်သက်သာ “ပြုပြင်, ပျက်ဆီး ပစ်၏။ ။

(၇) အကြောင်း-၄-ပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ဓာတ်များ မဟိဒ္ဓ ကပ္ပါ လောက၌ တည်နေနိုင်, မတည်နေနိုင်။

ကမ္မဇရုပ်, စိတ္တဇရုပ်, ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်, ထရား-၄-မျိုးတို့တွင် ဥတုဇ ရုပ်ဓာတ် ကလောင်တွေ

သည် သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် သေဆုံးပြီး နောက်ကာလ၌ ဘုတ်ဆက်ခါ၊ ဆက်ခါ၊ ဖြစ်၍ ဆက်ခါ၊ ဆက်ခါ၊ ပျက်၍ “ ဖြစ်ချည်၊ ပျက်ချည်,, ဖြင့် ဘုတ်ဆက်ခါ၊ ဆက်ခါ ကပ္ပါ လောကဓာတ် အတွင်း၌ တည်နေ ဖြစ်ပွားနေကြ၏၊ ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ၎င်းကို ယုံကြည် နှစ်သိမ့် ကြကုန်၏။ ထိုနည်းတူ “ ကမ္မဇ ရုပ်ဓာတ်, စိတ္တဇ ရုပ်ဓာတ်, အာဟာရဇ ရုပ်ဓာတ်,, တို့သည် ဗဟိဒ္ဓ ကပ္ပါ လောကဓာတ် အတွင်း၌ ဘုတ် အဆက်ဆက် ဆက်ခါ၊ ဆက်ခါ “ ဖြစ်လျက်, ပျက်လျက်,, မတည်နေနိုင်သလော့?

ဤပြဿနာ၏ ဝိသန္ဓေနာမ္ဘာ လွယ်ကူလှမည် မဟုတ်သော်လည်း အကျဉ်းဆုံး သဘာဝသစ္စ ဥဏ္ဍိကမှန်ဖြင့် အဖြေပေးရမူ “ ဥတုဇ ရုပ်ဓာတ် ဖြစ်ပွား၍ ဆက်ခါ တည်နေနိုင် သကဲ့သို့,, ကမ္မဇ, စိတ္တဇ, အာဟာရဇ ရုပ်ဓာတ် -၃- မျိုး တို့လည်း ဗဟိဒ္ဓ ကပ္ပါ လောက၌ ဆက်ခါ, ဆက်ခါ, ဖြစ်ပွားတည်နေနိုင်, ဖြစ်ရှိနေနိုင် သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ ။

ကျယ်ပျံ့စွာ ဝေဖန်ရမူ— “စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် နိဗ္ဗာန်,, ဟူသော ပရမတ်-၄-ပါး တို့တွင် “စိတ်နှင့် စေတသိက်, နာမ်ဓာတ်,, ပရမတ်-၂-မျိုးကား အဖြစ် ထရား, အဖို့ ထရား, အယူ ထရား သဒ္ဓိတ ထရား, ဆက် သက် တို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ရုပ် ဓာတ် ပရမတ်

တရားကား အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ-ကပ္ပါလောက ဓာတ်၌ အ
မြဲ ရှိနေသည့်တရား, တည်နေသည့်တရား, အခံဓာတ်
တရား, အပေးတရား, သင်္ခတတရား, သက်သက်တို့
ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန် ပရမတ် ဓာတ်မြတ်တရားကား ထို ၂-မျိုး
သော သဘာဝတို့မှ ရှင်းရှင်း သန့်သန့် လွတ်ကင်း၍
အသစ်တ ဓာတ်မြတ်တရား သက်သက် သာတည်း။
ယင်း- ၃-မျိုးသော သဘာဝ သစ္စဉာဏ်မှန်ကို သဘော
ကျလျှင်, ထေရဝါဒ, အာစရိယ ပရံပရ မိရိုးဘလာ
ဥပါဒါန် အစွဲကင်းလျှင်, အထက်ပါ ဝိသဇ္ဇနာ အ
ဖြေကို နှစ်သက် ဝမ်းမြောက် ကြည်လင် စွာပင် သ
ဘောတူ လက္ခံနိုင်ကြမည်။ ပရမတ္ထ သစ္စဉာဏ် အ
မှန်ကိုလည်း ရကြ, ဖြစ်ကြမည်။ ။

ထိုထက်အလွန် “အဇ္ဈတ္တာဓမ္မာ, ဗဟိဒ္ဓါဓမ္မာ,
အရ နာမ်ဓာတ်, ရုပ်ဓာတ်, ပရမတ် တရားတို့
သည် “အဇ္ဈတ္တနှင့်ဗဟိဒ္ဓ, ၂-ပါးသော ဌာနတို့၌
တည်ရှိ “ဖြစ်, ပျက်,, - ၂-မျိုးလုံးပင် ရရှိနေကြောင်း
ကို အထူးသတိမူရန်ဖြစ်၏။ ၎င်းကို မည်သူမှညှင်းချက်
မရှိပဲ အများပင် လက္ခံကြမည်မှာ မှန်လှ၏။ ဗဟိဒ္ဓ
အရ မိမိမှတစ်ပါးသော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် သန္တာန်နှင့်
အပြိုင်ပ ကပ္ပါလောကဓာတ် - ၂ - မျိုးကို ရယူနိုင်
ကြောင်း သိရှိရန် လွယ်လှပါ၏။ ဤသို့ မယူလျှင် အ
ပြိုင်ပ ကပ္ပါလောကဓာတ်ရှိ ရုပ်ဓာတ် ပရမတ် တရား
တွေကို အဘယ်ပုဒ် အရ၌ ထည့်သွင်း ကောက်

ယူရမည်နည်း? ခြွင်းချန် ထားခဲ့ရမည်လော? တိက၊ ဇုက-မာတိကာ ဓမ္မသင်္ဂဏီနှင့် တိက၊ ဒုက်၊ ပဋ္ဌန်းတို့ကို အထောက် သာဓက ဖြစ်ပြီး ပြုကြ ကုန်ရာ သည်။ ယင်းတို့ကို ထောက်ထားကာ ပရမတ္ထ သစ္စဉာဏ်မှန် ဖြင့် ချိန်ဆကြည့်က “ကမ္မဒ ရုပ်ဓာတ်၊ ဗိတ္တဇ ရုပ်ဓာတ် အာဟာရဇ ရုပ်ဓာတ်,, ပရမတ်တို့သည် ဥတုဇ ရုပ်ဓာတ်ကဲ့သို့ ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်နှင့် ကပ္ပါ လောကဓာတ်၌ လည်း အရှိသဘာဝ၊ တည်ရှိရာ အခံဓာတ် သဘာဝ၊ တို့ အဖြစ်ဖြင့် ‘ဖြစ်၊ ပျက်၊ ကိစ္စ-၂-ချက်နှင့် အညီ ဖြစ် နေနိုင် ကြောင်း၊ တည်ရှိ နေနိုင် ကြောင်း၊ ဝိသဇ္ဇနာ သည် သဘာဝ ကေန့်မှန်ကြောင်း သက်သေ သာဓက တို့ပင် ဖြစ်သတည်း။

ကဗလီ ကာရော အာဟာရော ပုဒ်၌ “ကဗလီ ကာရ ရုပ်ဓာတ် အစေးကို “အဇ္ဈတ္တ ဓမ္မနှင့် ဗဟိဒ္ဓဓမ္မ,, ၂ - ပုဒ်တို့ထွင် အဘယ်ပုဒ် အရ ကောက်ယူရမည် နည်း? အဘယ်ပုဒ် အရ ကောက်ယူရန် ဘုရားရှင် ဟောညွှန်သနည်း? ကဗလီ ကာရ အာဟာရ ဟူ သည် တော၊ တောင်၊ သစ်ပင်၊ သစ်ရှက်၊ သစ်ပွင့်၊ သစ်သီး၊ သစ်စေ့, သစ်ဥ, တို့၌ ပါရှိ တည်နေသော အစေး ရသ ဩဇာ ရုပ်ဓာတ်ပင် မဟုတ်ပါ လော? ကိုယ် အတွင်း၌ ထိုဩဇာဓာတ် မရှိချေ။ ထိုကဗလီ ကာရ အာဟာရ ဩဇာ ရုပ်ဓာတ် ကိုယ်တွင်းသို့ ရောက်လာသော အခါ အဇ္ဈတ္တ ရုပ်ဓာတ် ဩဇာအား

ပူးပေါင်း တွဲစပ်ကာ ကျေးဇူးပြုပေးကြသည် မဟုတ်ပါလော့? အာဟာရ ပစ္စယ နိဒ္ဒေသ၊ ပဋိနိဒ္ဒေသ၊ ဝိတ္တာရတို့ကို ထောက်ထား သာဓက ပြုကြပါကုန်။ ။

ထိုပြင် “ပ, အာ, ဝါ, တေ, ဓာတ်ကြီး-၄-ထွေတို့သည် “ ဖြစ်, ပျက်,, -၂-ချက် ကိစ္စကို ပြုပြင် ပေးနေမှုကား အလွန် ဆန်းကြယ် အံ့ဘွယ်ရာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဓာတ်ကြီး-၄-ပါးတို့တွင် ၁-ပါးင်း, ၃-ပါးင်း, ချို့ယွင်းယုတ်လျော့၍ ဒီဂရီ မကိုက်ညီခဲ့သော် သက်မဲ့ သစ်ပင်စသော ရုပ်ဝတ္ထု ပစ္စည်း အမျိုးမျိုးတို့နှင့် သ ဝိညာဏက သက်ရှိ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးမျိုး တို့သည် ညှိုးနွမ်း ချိန့်ချောက်ကာ မမာမကြမ်း အနည်း, အများ, ကေနိ မလွဲး ဒုက္ခ ဆင်းရဲတို့ကို မချီ မဆန့် ခံစားကြရကုန်၏။ ဓာတ်ကြီး-၄-ပါးစုံ ချို့ယွင်း လာပြီး ဒီဂရီ မကိုက်ညီ ဖြစ်လာကြလျှင် နုဿတိ ဝတ ပြုပြင်မရ ပျက်စီးခြင်း သဘာဝ ဓမ္မ သို့သာ ရောက်ကြရ ကုန်မြဲ တို့တည်း။ ဓာတ်ကြီး-၄-ပါးတို့ “ဖြစ်, ပျက်, ဒီဂရီ ကိုက်ညီ၍ မျှတ နေမှု စိန်းစိုရှင်လန်း သန့်စွမ်း ကျမ်းမာ ကြည်ရှင်စွာ ချမ်းသာသုခ စုံလင်လျက် ရှိကြကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထို ဓာတ်ကြီး-၄-ပါးတို့က ပြုပြင်ပေးမှုကြောင့် ယခုခေတ် ပေ” “ဓာတ်အမျိုးမျိုး, အဏုဋ္ဌိဓာတ်, ဟိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ်,, စသည်တို့ကို ထုတ်ယူကာ လောက သားတို့ ကောင်း, ဆိုး, အမျိုးမျိုးတို့၌ ထူးဆန်း အံ့ဘွယ် အသုံးပြု၍ နေကြကုန်၏။ ဤသည်တို့ကား ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်း

တို့က လောကသားတို့ အကျိုး ခံစားခွင့်ကို ပြုလုပ်ပေးခြင်းတို့သာ ဖြစ်ကုန်သည်။ ဘယ်ဘုရား၊ ဘယ်သတ္တဝါ ဘယ်စေတနာကမ္မ၊ တို့ကမှ ပြုလုပ်ပေးခြင်း မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပေသည်။ ဤအချက်ကို ထောက်ထား၍ ကွန်မြူနစ် ဝါဒီတို့က ရုပ်ဝါဒကို အမွန်းတင်နေကြ နှုန်၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒီတို့ ရုပ်ဝါဒကို အမွန်းတင်၍ ပြောဆိုသကဲ့သို့ မဟုတ်ချေ။ ကွန်မြူနစ် ဝါဒီတို့က ခြွင်းချက် မရှိ ရုပ်ဝါဒကို အမွန်းတင်ကာ ပြောဆို စွဲယူမှတ်ထင် နေကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ဤကျမ်း ဆရာကမူ ထိုသို့ ခြွင်းချက် မရှိ ပြောဆို စွဲယူခြင်း မရှိချေ။ ။

ကပ္ပါ လောက၌ သိပ္ပာဏက သက်ရှိ၊ အသိပ္ပာဏက သက်မဲ့၊ အရာဝတ္ထု ရုပ်ဝါဒ၊ ရုပ်ပစ္စည်း၊ တို့မှ စတင်၍ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပွားလာရခြင်းမျှကို ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပေသည်။ မည်သည့်တန်ခိုးရှင် တဦး တယောက်မျှ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တဦးဦး ကိုင်း၊ မျက်ဝတ် ပစ္စည်း သက်သက် တခုခု ကိုင်း၊ ဗန်ဆင်း တည်ထောင် ပြုပြင် ပေးခြင်း မဟုတ်ဟု ဧကန် မချ အမွန်ကို ဆိုလိုသည်။ ကပ္ပါ လောက၌ ယင်း- ၂ - မျိုးတို့ ဖြစ်ပွား ပေ၍ ပေါက်လာရာ၌ ရုပ်ဝါဒ၊ ရုပ်ပစ္စည်း ပဝေန ဖြစ်သော်လည်း ဦးဆောင်ရှေ့သွားခြင်း၊ ပြုလုပ် စီမံခြင်း၊ ပြုရာ၌ “ ဝိဇ္ဇေန နိဗ္ဗာတေ လောကော ”၊ သေသွံ ဂေါတမ ဗုဒ္ဓ ဟောညွှန်

ချက် အရ နာမ်ပစ္စည်း သည်သာ ပဝေန ဖြစ်ကြောင်း အလွန် ထင်ရှား၏။ ရုပ်ဓာတ်, ချပ်ပစ္စည်း သက်သက် မည်သို့မျှ အသုံးမကျ၊ အသုံးချ၍ မရ, မလုပ် မစီမံ တတ်ချေ။ နာမ်ဓာတ်ပါဝင်မှ အသုံးကျ၏။ အသုံးချရ ၏။ ဥပမာ မော်တော်ကား ကိုယ်ထည်ချည်း သက် သက်မျှသည် အသုံးမကျ, ချမရ။ အင်ဂျင် စက်ပ' မှ အ သုံးကျ, ချ၍ သက်သက်သို့ တည်း။ မော်တော်ကား ကိုယ် ထည်နှင့် ရုပ်ဓာတ် သက်သက်, နှင့်တူ၍ အင်ဂျင် စက်နှင့် နာမ်ဓာတ်နှင့် တူ၏။ ဤကျပ် သည် သဘာဝ ဓမ္မကို သာပြု ဆုခြင်းဖြစ်၏။ ဝါဒရေးရာ ပြုဆင်ခြင်း ဟုတ် သောကြောင့် အကျယ် ရှင်းတွယ် မလိုတော့ပေ။ ။

(၃) သ ဝိညာဏက ဓာတ် သတ္တဝါ ခဏ်း။

စကြာဝဠာ လောကဓာတ်၌ “ ဖြစ်, ပျက်,, ၂-ချက် ဖြင့် တည်ရှိ နေသော အ ဝိညာဏက - သက်မဲ့ ငတ္ထ၊ ပစ္စည်း ရုပ်ဓာတ် တို့၏ နိယာမ သဘာဝ အစဉ် အ လာဘို့ ကို အကျဉ်းချုပ် သိသာရုံမျှ ငြိဆိုပြီး၍ သဝိညာ ဏက-သက်ရှိ ဓာတ် သတ္တဝါတို့၏ နိယာမ သဘာဝ “ ဖြစ်စဉ်, ပျက်စဉ်,, တို့ကို ငြိဆိုရန် တိုင်းရောက်ပြီးဖြစ် သောကြောင့် လိုရင်းချုပ်၍ သိသာ သိနိုင်ရုံမျှ ငြိဆိုရေး သားပေအံ့။

(၈) သတ္တဝါများ အစဖြစ်ပေါ်လာပုံ။

ကုပ္ပါ လောကဓာတ်၌ သတ္တဝါတွေ ဘယ်မှ စ၍ ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား တိုးတက် လာရသနည်း?

ဤပြဿနာကို အဖြေပေးရန်မှာ လွယ်ကူစွာမည် မဟုတ်။ သို့ပင်တစေ အကျဉ်းချုပ် လိုရင်းကို ထုတ်က “ဥတုဇ တေဇောဓာတ် ရုပ်တရား ကြီးသည်ပင် မူလ ရင်း ပေါက်ဖွား မွေးထုတ်ပေးသည်ဟု ဆိုလို၏။ ။

အထူးပန်ကြားချက်။ ။ ရှေးဦးမဆွ အစ ပထမပင် သိမှတ် ထားရန် - ကပ္ပာ လောက၌ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေါ်လာရန် ပဋိသန္ဓေ စွဲယူ ရခြင်း အကြောင်း ၄-မျိုးတို့တွင် (၁) သံသေဒဇ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် မျိုးကား ဓာတ်ဖို၊ ဓာတ်မ၊ ကင်းလွတ်လျက် “ ဥတုဇ ရုပ်ဓာတ် ” ပဓာန သက်သက်က ပြုပြင်ပေးမှု အကြောင်းရင်း ၁-ခုကြောင့်သာ ဖို၊ မ၊ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေါ်ပေါက် ဖွားလာရ၏။ ဤကား မည်သူမျှ ညှင်းဆိုချက် ထွက်ရန် မလို။ (၂) ဂန္ထသေ ယျကနှင့် အဏ္ဏဇ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် - ၂ - မျိုးတို့ကား ဖိုဓာတ်၊ မဓာတ် - ၂-ဦးတို့က ပြုပြင်ပေးမှု အကြောင်းရင်း - ၃-မျိုး ညီညွတ် ခြင်း ပဓာန ရှိမှ ပြည့်စုံမှ ဖို၊ မ၊ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်လာရ၏။ ၎င်းဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ရှိရန် ကပ္ပာ လောက၌ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တဦးဦး ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက်မှ ဖို၊ မ - ၂-ဦး၏ သွေးဓာတ်ကို မှီစွဲပြီးမှ ဖြစ်ပေါ်လာရသော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လာကြောင်း ထင်ရှား၏။ (၃) သြပပါတိက

ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကား အချို့ ကပ်လမ်းနှင့် ဈာန်လမ်း
ဥာဏ်လမ်း၊ တို့မှ ပခာန အားဖြင့် ဖြစ်ပေ
လာရသော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတည်း။ ဒိ၊မ၊
မာတ်တို့၏ သွေးကို အဖို့သဟး မပြုရချေ။ ၎င်း
သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည်လည်း ကပ္ပါ၌ သတ္တ
ဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တဦး တယောက် ဖြစ်ပွား ပေ
ပေါက် လာပြီးမှ “ကပ်၊ ဈာန်၊ ဥာဏ်” ကိစ္စ
တို့ကို ပြုလုပ်ပြီးမှသာ ဖြစ်ပေ လာနိုင်ကြောင်း
ထင်ရှားလှ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်သောကြောင့်—

ကပ္ပ! သတ္တဝါ အစ ဥတုဇကဟု၎င်း၊

ကပ္ပ! သတ္တဝါ အစ သံသေဒဇကဟု၎င်း၊

ဆိုလျှင် လွဲမှားနိုင်ရန် အကြောင်းမရှိရာ။ ထိုအခါ
သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေ ပေါက်ဖွား လာကြရခြင်း၏
အဦး အစကို မတွေ့မြင် မသိနိုင်ကြသေးပင် မရှိကြဦး
မည်လော ? တွေ့မြင် သိရှိကြပါဟု တိုက်တွန်းလို၏။
သတ္တဝါ အစရှိ၏ဟုမှတ်။ သတ္တဝါ အစရှိကြောင်းများ
နောက်၌ ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင် ဘာသာကြရကုန်လတ္တံ့။

သတ္တဝါတို့၏ သဘာဝ နိယာမ ဖြစ်စဉ်ကို ပဋိသန္ဓေ
စွဲယူ တည်နေကြပုံ - ၄ - မျိုးဖြင့် ပိုင်ခြား ဝေဖန်၍
ပဋ္ဌာန်းနည်း ပစ္စယသတ္တိ တို့ဖြင့် ပြဆိုပါအံ့။ ။

(၉) သတ္တဝါ ဖြစ်ပေ လာပုံ-၄-မျိုး။

(၁) သံသေဒဇ-ဧရ၊ အပုတ်၊ အစပ်၊ အညှိ၊ မြေ၊
သစ်ပင်၊ သစ်ဆွေး၊ သစ်ထုံး၊ တို့၌ စွဲမှီ၍ ၎င်းတို့၌

တည်နေ ပါဝင်သော မဟာဘူတ ရုပ်ဇာတ်ကြီး
၄ - ပါးကို အကြောင်း ပြုကာ တည်နေ၍ ဖြစ်ပေါ်
ပေါက်ဖွားလာသော သံသေဒဇ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အ
မျိုးမျိုးတည်း။ ။

(၂) ဇလာဗူဇ - ဖို , မ , - ၂ - ဦး၏ အရည်ကြည်
ဇာတ်-၂-ပါးကို စွဲ၍ အကြောင်းပြုကာ တည်နေပြီး
ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား လာသော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး
ကို (၁) ဂဟ္တသေသျက - အမ၏ ဝမ်းပိုက်တွင်း၌ တည်
နေ ကံနိုးကြောင်းပြီးမှ ပေါက်ဖွား လာသော ဂဟ္တ
သေသျက သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးမျိုး (ခ) အဏ္ဏဇ - အမ
၏ ဝမ်းပိုက်တွင်း၌ အဥဖြစ်၍ ထွက်ပေါ်လာပြီး ၎င်း
အဥမှ ပေါက်ဖွားလာသော အဏ္ဏဇ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်
အမျိုးမျိုး, ဟု-၂-မျိုးရှိ၏မည်။ ။

(၃) ဩပပါတိက - ကိုယ်အင်္ဂါကြီး, ငယ်, ပြည့်စုံစွာဖြင့်
ကိုယ်သန္တာန် ထင်ရှားလျက် ပေါက်ဖွား ဖြစ်ပေါ်လာ
သော ဩပပါတိက သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးမျိုးတည်း။
ဤ သို့မူ အားဖြင့်-၃-မျိုး, အမျိုး ဇာတ်အားဖြင့်-၄-မျိုးဟု
စွဲခြား၍ ပဋိသန္ဓေ စွဲယူ တည်နေကာ ပေါက်ဖွား၍
သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်ပွား များပြောင် လာကြရပုံကို
အကျဉ်းဆုံး နည်းဖြင့် သိမှတ်ကြပါ။ ။

ကပ္ပါန သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ အကျယ်
(၁) သံသေဒဇ (က) ရေပုတ်တို့မှန်းသို့ သွားသော

ရေတွင်း၊ ရေကန်၊ ရေအိုင်၊ တို့နှင့်၊ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်
 ဖွားလာသော “ချင်,, စသော သတ္တဝါ အမျိုးမျိုး (ခ)
 နို့နို့, သွက်ပုတ်ရည်တို့နှင့်, သားပုတ်နှင့် သားပုတ်
 ရည်တို့နှင့်, သစ်ပုတ်နှင့် သစ်ပုတ်ရည်တို့နှင့်, မစင်
 ဘင်ပုတ် စသည်တို့နှင့်, ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ဖွားလာသော
 “ ပိုးလေဇက်,, ခေါ်သော သတ္တဝါ အမျိုးမျိုး (ဂ)
 သစ်ရှက်ဖိနဲ တို့မှ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ဖွားလာသော
 “ ဆိတ်တို့ကောင်နှင့် ခူကောင်, ခေါ်သော (ဃ)
 ရေကန်, ရေအိုင်, တို့မှ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ဖွားလာသော
 “ ပိုးမဲမဲ လုံးလုံး စသော ရေပိုးဖွား အမျိုးမျိုးနှင့်,
 ငါးဘား-လောင်း,, သတ္တဝါ အမျိုးမျိုး။ ။

ဤတွင် ထူးဆန်း အံ့ဖွယ်ရာ ဖြစ်သော “ ငါး, ဘား
 လောင်း, သတ္တဝါမှာ ကြာမြင့် ကြီးရင့်လာသော အခါ
 ရှေ့ပိုင်က “ ဘား,, သတ္တဝါ ဖြစ်၍နောက်ပိုင်းက “ ငါး
 သတ္တဝါ ဖြစ်သွားလေ၏။ သတ္တဝါ-၁-ဦးမှ ဝိညာဏ်
 ဓာတ်-၂-ခု ကွဲပြီး သတ္တဝါ-၂-မျိုး ဖြစ်သွားရခြင်း
 ကား အံ့ဖွယ်ရာ အထူးပင် တည်း။ လူဇာတ် ပုဂ္ဂိုလ်
 မျိုး၌လည်း ဝိညာဏ် ဓာတ် - ၂ - ခု ကွဲသွားပြီး လူ
 ၂-ယောက် ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရဘူး၏။ လိပ်ပျာ ကွဲ
 သွားသည်ဟု ဆိုကြ၏။ ။

(င) အမှိုက်ပုံ, အမှိုက်ဆွေးတို့မှ “ရင်, ချင်, မှက်,,
 ခေါ်သော သတ္တဝါ အမျိုးမျိုးနှင့် အခြား သတ္တဝါ

အမျိုးမျိုး (စ) အိဿရ မူလိပင် အပွင့်မှ “လိပ်ပျာ,,
 ခေင်္ဂ သတ္တဝါမျိုး (ဆ) ဆင်သမန္တယံပင်၏ အညွန့်မှ
 “မြွေစိန်း,, ခေင်္ဂ သတ္တဝါမျိုးတို့ ဖြစ်ကုန်သည်မှာ ထင်
 ရှား၏။ (ဇ) ဇာတ် နိပါတ်နှင့် ပေါရာဏ ဆရာတို့
 စကားအရ (၁) စိဉ္ဇမာန သူမသည် မန်ကျဉ်း ပင်မှ
 ပေါက်ဖွားသည်။ (၂) ပဒုမ ဝတ်မှု သူမသည် ပဒုမ္မာ
 ကြာပွင့်တိုက်မှ ပေါက်ဖွားလာသည်။ (၃) ဥဒုန္တရ ဧဇ
 ဝီ သူမသည် ရေသဖန်းပင်မှ ပေါက်ဖွား လာသည်။
 (၄) အမ္ဘ ပါလိကာ သူမသည် သရက်ပင်မှ ပေါက်
 ဖွားလာသည်ဟု ပြောဆို စကားရှိကြကုန်၏။ (ဈ) မြေ
 ဇာတ် အတွင်းမှ “တိကောင်, ဖိုးလမင်း,, အိကုတ်,,
 စသော သတ္တဝါ အမျိုးမျိုး (ည) သစ်ပင်, သစ်သား
 တုံးအတွင်းတို့မှ “ဖိုးလမင်း,, ခေင်္ဂ သတ္တဝါမျိုးနှင့်
 အခြား သတ္တဝါ အမျိုးမျိုး, (ဋ) ရေဇာတ်နှင့် မြေ
 ဇာတ်တို့မှ ဖြစ်သော အမည်နာမ မခေင်္ဂဆိုနိုင်သော
 သတ္တဝါ အနန္တတို့လည်း ရှိကြကုန်၏။ ဤပြဆိုခဲ့ပြီး
 သော အနန္တ အမျိုးမျိုးတို့ ဖြစ်ပေင်္ဂ ပေါက်ဖွား လာ
 ကြခြင်းသည် မဟာဘူတ ရုပ်ကြီး-၄-ပါးကို စွဲမှီ၍ အ
 ကြောင်းပြု၍ ကပ္ပာ လောကဇာတ်၌ ဖြစ်ပေင်္ဂ ပေါက်
 ဖွားလာသော ဖို, မ, သတ္တဝါ အမျိုးမျိုးတို့ ဖြစ်ကြကုန်
 သည်မှာ အလွန် ထင်ရှားလှ၍ မျက်မြင် ကိုယ်တွေ
 ကိုယ်သိ လင်းပါး စဉ်းစား စောဒနာရန် မရှိဖြစ်ကုန်
 သည်။ ဤသံသေဒဇ ပဋိသန္ဓေမျိုးဖြင့် ဦးစွာအစ ကပ္ပာ

၌ ဖြစ်ပေ၍ လာကြကုန်သော သတ္တဝါ အနန္တတို့သည်
 ကွင်းပြင်၌ ဆင်သွားသကဲ့သို့ပင် အလွန်မှ ထင်ရှားလှ
 ကုန်သည် မဟုတ်ကြသုံလော့? ကပ္ပါ လောကဓာတ်၌
 ၎င်းသတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် မှီ, မ, အနန္တ မျိုးတွေ ပေါက်
 ဖွား ဖြစ်ပေ၍ လာရန် အဘယ်စိတ်, အဘယ်စေတနာ
 အဘယ်ကမ်တွေက ပါဝင် ပြုပြင် ပေးပါသလဲ? ပါ
 စိတ်, ပါစေတနာ, ပါကမ်တို့မှ မပါချေ။ ဓာတ်ကြီး
 ၎င်းပါးမှ လွဲ၍ ပါအဋ္ဌိ သဟံးမှ မရှိချေ။ ထိုထို မှီ, မ,
 သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဇာတ်အမျိုးမျိုး အနန္တတွေကို ဦးစွာ
 အစ ပေါက်ဖွား မွေးမြူပေးသည်ကား ထိုထို သက်မဲ့
 ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်း ကလာပ်တို့၌ ပါဝင် တည်ရှိနေသည့်
 ဥဘုဇ ထေဇဇာဓာတ် မိခင်ကြီးပင် မဟုတ်ပါလော့?
 ၎င်းမိခင်ကြီးနှင့် ပေါင်းစပ်ပြီးမှ အာဟာရဇာတ် ဩဇာ
 ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်းက ကြီးထွား လာအောင် အားကူ
 ထောက်ပံ့ပေးသွား၏။ ဓာတ်ကြီးလေးပါးသည်သက်
 မဲ့ သက်ပင်မျိုးတို့ကိုပင် “ မှီ, မ,, ဖြစ်အောင် ပြုပြင်
 လုပ်ကိုင် ပေးနိုင်စွမ်းအား ရှိသောကြောင့် သတ္တဝါ
 ပုဂ္ဂိုလ် သက်ရှိတို့ကို အဘယ်ကြောင့် “ မှီ, မ စုံတွဲ
 ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်၍ မပေးစွမ်းနိုင်စရာ အကြောင်း
 ရှိအံ့နည်း?

ဤသံသေဒဇ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ပဋ္ဌာန်းနည်း
 ဖြင့် ပြဆိုရသော် “သဟဇာတ ပစ္စည်းသတ္တိမျိုး, အည
 စည ပစ္စည်း သတ္တိမျိုး အာဟာရ ပစ္စည်း သတ္တိမျိုး

ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတ ပစ္စည်းသတ္တိမျိုး၊ ဝိပါက ပစ္စည်း
 သတ္တိမျိုး၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းသတ္တိမျိုး၊ တို့ဖြင့် ပဋိသန္ဓေ
 ပဝတ္တိ-၂-ပါး၌ ထိုက်သင့်သလို ကျေးဇူးပြု အထောက်
 အပံ့ ပေးနေပုံ ဓမ္မနိယာမကို သိကြပိုင်။ ရုပ်ဓာတ်က
 ရုပ်ဓာတ်အားငါး၊ ရုပ်ဓာတ်က နာမ်ဓာတ်အားငါး၊ နာမ်
 ဓာတ်က နာမ်ဓာတ်အားငါး၊ နာမ်ဓာတ်က ရုပ်ဓာတ်
 အားငါး၊ အချင်းခြင်း ရိုင်းပင်းကာ အကြောင်း အကျိုး
 ကျေးဇူးပြု အထောက်အပံ့ ပေးနေသည်ကို သိကြ၊
 မြင်ကြ၊ ပါကုန်။ ရုပ်ဓာတ်နှင့် နာမ်ဓာတ် - ၂ - ပါး
 တို့က သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကပ္ပာ လောက၌ တိုး
 တက်ကြီးထွား ပေါက်ဖွား လာနေကြအောင် နေ့
 ည၊ နာရီ၊ ပန၊ ဗိဇနာ၊ ပြန်၊ ခရာ၊ မပြတ် အားလတ်
 ခွင့် မရှိပဲ အားကု ရိုင်းပင်း ပြုလုပ် ပေးနေကြပုံကို
 လည်း သိကြ၊ မြင်ကြ ပါကုန်။ ပဋ္ဌာန်းနည်း ပစ္စယ
 သတ္တိကား အသိဉာဏ်၊ အမြင်ဉာဏ်၊ သိမ်မွေ့ ခက်ခဲ
 နက်နဲ ကျယ်ပျံ့ရှိ၏။ ဤ၌ သိသာနိုင်ရုံမျှ အကျဉ်းဆုံး
 ပေါင်းရုံး၍ ပြဆိုထားသတည်း။ ။

(၁၀) ကပ္ပါ၌ သတ္တဝါ တိုးပွား များလာပုံ။

ကပ္ပာလောကဓာတ်၌ သတ္တဝါတို့ ဘယ်မှစ၍ ဖြစ်ပေါ်
 ပေါက်ဖွား တိုးတက် များမြောက် လာသနည်း?

ဤပြဿနာကို “ဥတုဇ တေဇော ရုပ်ဓာတ်ကပင်
 ကြီးမှုး အုပ်ချုပ်လျက် မူလရင်းရှေးဦးစွာ ကပ္ပာလောက

ကန္တ ပေါက်ဖွား ပေးသူ မိခင် လက်သယ်တည်း,, ဟု
အဖြေ ပေးရန်ပင် ဖြစ်၏။ ကျမ်းစကား ပါဠိတော်နှင့်
အာဒိကပ္ပ ရသေ့ ကျမ်းတို့၌ အထက် ဖြဟွာ တိုင်း
ပြည် နိုင်ငံတို့မှ တိဟိတ် ပုထုဇဉ် ဖြဟွာများ ဖြေဆို
ဖြေနှံ့တို့ကို တသ်မက်မောကာ ရတေ့ကွယ်လွန်၍ လူ
လောက၌ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေ တည်နေကြသည်မှ စ၍
အဆက်ဆက် တိုးတက် ပေါက်ဖွား လာကြကုန်၏ဟု
ဆို၏။ ထိုကြောင့် “သတ္တဝါ အစ ဖြဟွာက,, ဟု အ
ချို့ ဆိုကြကုန်၏။ သို့ ဆိုကြကုန်စေကာ ကပ္ပါလော
ကဇာတ်ကြီး ပျက်သွားပြီးနောက် အသစ် ပြန်တည်
သော ကပ္ပါ၌ “လူဇာတ် သတ္တဝါ အစ ဖြဟွာက,,
ဟုသာ ဖြစ်ရမည်။ လူဇာတ်ဟူသော အထူး ဂုဏ်ပုဒ်
ထည့်က တည့် ဘျဇ္ဇာ မှန်ကန်မည်။ လူ, နတ် အပါယ်,
ဘုံဌာနတို့၌ ဖြစ်၍ တည်နေကုန်သော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်
အနန္တ မျိုးစုံတို့သည် ကပ္ပါကြီး ပျက်စီး သွားသည့်အခါ
ထိုထို ဖြစ်၍ နေကြကုန်ရာ ဌာနတို့မှ ရတေ့ ကြကုန်၍
ဖြဟွာ လောကသို့သာ သွားရောက် ဖြစ်ကြကုန်ပြီး
ဓမ္မတာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ လူပြည် လောက လူ
ဇာတ်မျိုးသို့ ပြန်ရောက် လာသူ ပုဂ္ဂိုလ် တို့ကား တိ
ဟိတ် ပုထုဇဉ် ဖြဟွာတို့သာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ အရိယာ
ဖြဟွာတို့ကား လူ, နတ်, အပါယ်, ဘုံဌာန, ပုဂ္ဂိုလ်
မျိုးဇာတ်တို့သို့ ပြန်မလာ မဖြစ်ကြတော့ချေ။ ဖြဟွာ
လောက၌ ဖြစ်ကြကုန်သော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တို့ကား

ကပ္ပါလောက၌ ရှေးဦးစွာအစဆုံး ဖြစ်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်
 တို့ မဟုတ်ကြကုန်။ ကပ္ပါ လောက၌ ဖြစ်ဘူးပြီး ပုဂ္ဂိုလ်
 တို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့် ချာန် ဘုံလောက
 ကမ်းဘုံ လောက, ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ပြဆိုခဲ့ပြီး
 သော ရုပ်ဓာတ်ကြီး - ၄ - ပါး တို့၏ တန်ခိုး သတ္တိတို့
 ကြောင့် သတ္တဝါ များစွာ ကပ္ပါ လောက၌ တိုးပွား
 ဖြစ်ပေါ် လာသည်တို့ကို ဆင်ခြင် မိဟန် မတူချေ။
 သို့ကြောင့် ဤပေးခဲ့သော အဖြေသည် မှန်သလား? မှား
 သလော? ဝိစာရဏ, ဝိမံသ, ကိုယ်တွေ့ ကိုယ်မြင်,
 ကိုယ်သိတို့ပင် မဟုတ်တုံလော? သတ္တဝါ အစဦးစွာ
 သံသေဒဇမ္မ ဖြစ်၏။ ဤသည်တို့ပင် သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်
 တို့၏ အစဖြစ်ခြင်း မဟုတ်ပါလော? လူ့ပြည်, နတ်
 ပြည်, ဗြဟ္မာပြည် တိုင်းနိုင်ငံတို့မှ လာ၍ သံသေဒဇမ္မ
 သတ္တဝါ မျိုးတွေ ဖြစ်လာနိုင်ကြ ဦးပါမည်လော?
 ကျယ်ပျံ့စွာ အထူး ဝိမံသ ပြုတော်မူကြပါကုန်။ ။

အို..... လူသားတို့! ဤသံသေဒဇမ္မ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်
 အနန္တ မျိုးတို့ကို ဘယ်ကပ္ပါ, ဘယ်သံသရာ, ဘယ်ဘုံ
 ဌာန, ဘယ်ဘဝ, ဘယ်စိတ်, ဘယ်စေတနာ, ဘယ်
 ကမ်, ဘယ်ပရိစ္ဆ သမုပ္ပါဒ် တရား, တို့ကင်း, ဘယ်ဘာ
 သာဘုရား,, ဘယ်နတ်, ဘယ်ဗြဟ္မာ, ဘယ်ဝိဇ္ဇာမိရ်
 ကြီးတွေကင်း, ပြုလုပ်ဖန်တည်း ပေါက်ဖွား ပေးသည်
 ဟူ၍ စွဲယူ မှတ်ထင်နေကြကုန်ရန် ရှိကြဦးမည်လော?
 ကပ္ပါ၌ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပေါက်ဖွား ဖြစ်ပေါ်လာ

ကြံ ကုန်သည်မှာ အစမရှိဟု စွဲယူ မှတ်ထင် နေရန်
ရှိကြ ပါသေး၏လော? ဤသည့် ရုပ်ဓာတ် တို့ကပင်
ထိုထိုသတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးမျိုး အနန္တတို့၏ ဖြစ်ပေါ်
လာရခြင်း အဦးအစပင် မဟုတ်ပါလော?

ကပ္ပိ လောက ဓာတ်၌ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တဦး
တယောက် ဟူ၍ အစဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးဟုဆိုက
နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အစား ဂဏန်း၊ အနှုတ် ဂဏန်း
သို့ဌ်း၊ အရိယ-မဂ်၊ ဖိုလ်၊ တည်းဟူသော အစား
ဂဏန်း၊ အနှုတ် ဂဏန်း၊ အပါအဝင်သို့ဌ်း၊ မရရောက်
ကြသေး ရှိကုန်သူ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အနန္တ တို့သာ သံ
သရာနယ် တလျှောက်လုံး၌ “ဖြစ်ချည်၊ ပျက်ချည်၊ ကူး
ပြောင်းချည်၊ ဖြင့် လက်စ မကုန်ဆုံးပဲ သံသရာ ခရီး
သည် ဒုက္ခသည် ဖြစ်၍ အစမမြင် အဆုံး မထင်သူတို့
ဖြစ်ကုန်၏။ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်များ “အစနှင့် အဆုံး
မရှိ၍ မဟုတ်။ ရှိ၏။ ကပ္ပိ! ကပ္ပိ! ကာလ ရှည်ကြာမြင့်
စွာ သံသရာ၌ ကျည် လည် သွားလာ ကူးပြောင်း နေ
ကြရကုန်၍ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ် လာရာ ဦး
စွာ အစ သတ္တဝါတို့ကို မသိနိုင်၊ မမြင်နိုင်၊ မထင်နိုင်၊
မရှာနိုင်၊ သာ ရှိရမည်။ သိ၊ မြင်၊ ထင်ရှားရန်၊ ခဲခက်
သောဟူ၏။ ။

ထိုပြဆိုခဲ့ပြီး သံသေဒဏ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အနန္တ
တွေကို “ဓာတ် သတ္တဝါ,, ရုပ်ဓာတ်ကြောင့် ရုပ်ဓာတ်

ကို စွဲမှီတည်ရာ အကြောင်းပြု၍ ကပ္ပါလောကဓာတ် နှ့်ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား တိုးတက် လာသော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အနန္တ တို့ပင် မဟုတ်ပါဘဲလော? ထိုသို့ ဖြစ် ပေါ်ပေါက်ဖွား လာကြကုန်ပြီးမှ သေကုန်ကြ၍ သတ္တ ဝါပုဂ္ဂိုလ် ဇာတ် အမျိုးမျိုးတို့သို့ ကူးပြောင်း ဖြစ်သွား ကုန်သည်ဟု သိမှတ်ကြကုန်ရာသည်။ ။

ဦးစွာအစ ပထမဆုံး ဖြစ်လာကြကုန်သည့် သံသေ ဒဇသတ္တဝါ အနန္တတို့၌ (၁) အဖိသတ္တဝါ, (၂) အမ သတ္တဝါ, ဟု “ဖိ, မ,, စုံတွဲးလျက်ဥတုဇ ရုပ်ဓာတ်ကပြု ပြင် ဖန်ဆင်း ပေါ် က်ဖွား ပေးထားသည်ကို မျက်စွေ ကိုယ်စွေ သိကြကုန်၏။ ၎င်း“ဖိ, မ,, ဓာတ်-၂-ပါး တို့ တွဲးစပ်ပြီး အသစ် အသစ် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက် ပေါက် ဖွား လာသော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း အနန္တ ဖြစ် ကြောင်း ဖြစ်လာနိုင် ကြောင်း ကိုလည်း သိသင့် သိ ထိုက်သိနိုင်ကြကုန်၏။ ဝိစာရဏဥာဏ် ဝိတ္ထာရ ကျယ် မှုံကြ ကုန်ရာသည်။ ။

ကပ္ပါလောက၌ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အနန္တ သင်္ချေ ပေါင်းများစွာ တိုးပွားလာသည်မှာ ဦးစွာအစ သံသေ ဒဇမျိုး အနန္တမှ ပေါက်ဖွားလာပြီးနောက် ဖိ, မ, စုံတွဲး ကြောင့် (၁) အဏ္ဏဇ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အသင်္ချေ အ နန္တ ပထမ အများ ဆုံး, (၂) သံသေဒဇ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အနန္တ ဒုတိယ အများ, (၃) ဂန္ထသေယျက,

ဓာတိယ (၄) ဩပပါတိက စတုတ္ထ အများသာ ဖြစ်
ကုန်၍ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ တိုးတက် ပေါက်ဖွား များ
ပြားလာကြောင်းကို သိသင့်ကုန်ရာသည်။ အထူးအား
ဖြင့် ဩပပါတိက သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ကား ဖြစ်ရာ၊
တည်နေရာ၊ ကျယ်ပျံ့သလောက် သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တိုး
ပွားခြင်း မရှိချေ။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်မျိုးအများအားဖြင့် “ ဖိ၊
မ,, စုံတွဲ မရှိသောကြောင့်တည်း။ ။

(၁၁) သံသေဒဇ သတ္တဝါ၌

ရုပ်,နာမ်-ဓာတ် ဖြစ်ပုံ။

သံသေဒဇ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေ T လာသည့်
ခဏနှင့် အတူပင် ဇီဝိတ နဝက ရုပ်ဓာတ် ကလာပ်၊
စက္ခု ဒသက ကလာပ်၊ ဃာန ဒသက ကလာပ်၊ ဇိဌ၊
ဒသက ကလာပ်၊ ကာယဒသကကလာပ်၊ ဝတ္ထုဒသက
ကလာပ်၊ အားဖြင့် အပေါင်း ကလာပ်-၇-စီး ရုပ်ဓာတ်
နှင့် ရုပ်ဓာတ်သေး - ၆၉-ခု တို့သည် တပေါင်းတည်း
ပေါင်းစုကာ မရှေး မနှောင်း ဝိညာဏ နာမ်ဓာတ်နှင့်
တကွ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုထွင် အမဖြစ်မှု ဣတ္ထိ ဘာဝ
ဒသက ကလာပ်ကို ထပ်ထည့်၍၎င်း၊ အဖိုဖြစ်မှု ပုရိသ
ဘာဝ ဒသက ကလာပ်ကို ထပ်ထည့်၍၎င်း၊ ကလာပ်
၈-စီး ရုပ်ဓာတ်နှင့် ရုပ်ဓာတ်သေး-၇၉-ခု တို့သည် တ
မြိုင်တည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ယင်းသို့ ရုပ်ဓာတ်နှင့် နာမ်
ဓာတ်တို့ ဖြစ်ရှိကြရာ၌ သတ္တဝါ မျိုးဇာတ်သို့ လိုက်၍

အချို့ကား နေ့ခြင်း၊ ညခြင်း၊ အချို့ကား နေ့ရက်ကြာ
မြင့်မှ ကြီးထွားလာခြင်းတို့ ရှိကြကုန်သည်။ ။

အထူး အမြဲ မှတ်သားထားကြရန် ပန်ကြားချက်။

ဤသံသေဒဇ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ကိုသာ သတ္တဝါ
တို့၏ အစအဦး ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား လာကြခြင်းကို
ရှာဖွေ တွေ့မြင် ကြရ ကုန်၏။ ဇလဗူဇမှ ဖြစ်သော
(က) ဂတ္တသေယျကနှင့် (ခ) အဏ္ဏဇ သတ္တဝါ-၂-မျိုး
နှင့် သြပပါတိက သတ္တဝါ၊ ပေါင်း-၃-မျိုး တို့ကား
အစအဦး ဖြစ်ရာ ဘဝကို ရှာ၍ မရနိုင်၊ မရသင့်၊ ဖြစ်
ကုန်ရာ၏။ မရှိ၍မဟုတ်။ အကြောင်းကား ထိုပဋိသန္ဓေ
၃-မျိုးကို စွဲယူ ကုန်သော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်
ပေါ်လာကြရခြင်းမှာ ကပ္ပါ၌ သတ္တဝါတဦးတယောက်
ဖြစ်ပြီး၍ သေပြီး နောက် ကာလမှ ဓာတ်ဖို၊ ဓာတ်မ၊
၂-စုံ တွဲစပ်ပြီး မှ ဖြစ်ပေါ် လာကြ ရသော သတ္တဝါ
မျိုးနှင့် ကမ်လမ်းနှင့် ဈာန်လမ်း၊ ဥာဏ်လမ်း၊ -၃-မျိုး
တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ် လာကြကုန်သူ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်
မျိုးတို့ ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။ ထိုပဋိသန္ဓေ ပုဂ္ဂိုလ်
၃-မျိုးတို့သည် သံသေဒဇပဋိသန္ဓေ ယူ ပုဂ္ဂိုလ်မှ နောက်
ဆက်တွဲ တဆင့်ခံ ပဋိသန္ဓေ စွဲယူ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ ဖြစ်
ကုန်၏။ ဤပြဆိုခဲ့သော ပဋိသန္ဓေ စွဲယူ ဖြစ်ပေါ်လာ
ခြင်းမှတစ်ပါး အခြားအကြောင်း ကင်းမဲ့ လျက်ရှိကုန်
၏။ အတိ ဝိသံသ တရ ပြုကြပါကုန်။ နောက်ပြမည့်
ပဋိသန္ဓေ ခဏ်းများ၌ ထင်ရှား ဘော်ပြပေအံ့။

(၁၂) ဂန္ထသေယျက သတ္တဝါ၌

ရှင်, နာမ်-ဓာတ်ဖြစ်ပုံ။

(၂) ဇီလာယုဇ- (က) ဂန္ထသေယျက သဒ္ဓိသန္ဓေ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်-တိဏ္ဍိခေါ်ပန ဘိက္ခဝေသန္နိပါတာ ဂန္ထဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတိ။ ဣမ မာတာ ပိတရောဝ သန္နိ ပတိတာ ဟောန္တိ၊ မာတာဝ ဥတုနိ ဟောတိ၊ ဂန္ထဗ္ဗောဝ ပစ္စုပ္ပန္နိတော ဟောတိ။ ဧဝံ တိဏ္ဍိ သန္နိပါတာ ဂန္ထဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတိ။ (မူလပဏ္ဏာသ မဟာတဏှာ သင်္ခယ သုတ်။)

ရဟန်းတို့! အကြောင်း- ၃ - ခု ညီညွတ် ပေါင်းဆုံ ထိုက်ဆိုင် ဖြည့်စုံ ကိုက်ညီပါမှ ကပ္ပါလောက၌ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တဦး တယောက် ဖြစ်ပေါ်လာရန် ပဋိသန္ဓေ စွဲယူ တည်းခံနိုင်သည်။ အကြောင်း-၃-ခု တို့ ကား အဘယ်တို့နည်း? (၁) မိ, အ, (မိ, မ)-၂-ဦးတို့ သည် စည်းဝေး ပေါင်းဆုံ သွေး ရောမိခြင်း, (၂) အ မိ (အမ)သည် ကိုယ်တွင်း၌ (သားအိမ်တွင်း) တည် ကိန်းခိုကြောင်း နေပြီးသော သွေးဟောင်းသွန်ထုတ်ပြီး ရှိသွေးသစ် ဖြစ်ပေါ် နေဆုံး-၇-ရက် အတွင်းဖြစ်ခြင်း, (၃) ဤ-၂-ပါးသော ကိစ္စ ဖြည့်ညီ၍ “ ဂန္ထဗ္ဗဓာတ်,, ရှေးရှု ဖြစ်ပေါ် လာခြင်း, ဤ-၃-ခုတို့ပင်တည်း။ (ဂန္ထဗ္ဗဓာတ် နောက် - ၁၄ - အပိုဒ်၌ ဝေဖန်ဖြစ်သည်။) ဤအ ကြောင်း-၃- ခုတို့ ထိုက်ဆိုင် ညီညွတ်လျှင် အမိ၏

(အမ) သားအိမ်အတွင်း၌ ပဋိသန္ဓေ စွဲယူတည် နေနိုင်၏။ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တဦး တယောက် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက် လာနိုင်လေသည်။ ယခုခေတ် သတင်းစာများ အဆိုမှာ- ၂-ယောက်မှ-၅-ယောက်အထိလူမများ ဖြစ်ထွန်း ပေါ်ပေါက် မွေးဖွားလာကြသည်ကို ဓာတ်ပုံများနှင့် တကွ တွေ့မြင်ရ၏။ ဤကား အနည်းငယ် အပ္ပကပင်။ ယေဘုယျ အားဖြင့် ဝက်၊ ခွေး၊ နှင့် ငြွေနား ပင်းပိပ်၊ သတ္တဝါ မျိုးမှ တပါး အခြားသော သတ္တဝါ မျိုးတို့၌-၁-ယောက်နှင့်-၂-ယောက်တို့သာ မွေးဖွားမြီးတို့တည်း။

(၁၃) နာမ်, ရုပ်-၂-ပါးပေါင်း

ပဋိသန္ဓေ တည်နေပုံ။

နာမ်ဓာတ်နှင့် ရုပ်ဓာတ်-၂-ပါးတို့သည် အသီး အခြားစီ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသလော? တပေါင်းတည်း တည်နေသလော? (ပဉ္စ ဝေါကာရ ရည်) နာမ်ဓာတ် ချည်းဖြင့် လည်း ပဋိသန္ဓေ မတည် နေချေ။ ရုပ်ဓာတ် ချည်းဖြင့် လည်း ပဋိသန္ဓေ မတည် နေချေ။ အဘယ်ကြောင့် နာမ်ဓာတ်, ရုပ်ဓာတ်, တို့သည် အသီးအခြား စီ ပဋိသန္ဓေ မတည်နေ ရသနည်း? နာမ်ဓာတ်နှင့် ဗျပ်ဓာတ်-၂-ပါးတို့သည် အချင်းခြင်း အညမည နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိကုန်၍ တပြိုင်နက် တပေါင်း တည်း တစုတဖွဲ့ ဖြစ်ကုန်သောကြောင့်တည်း။ မမာ ပြ

ဆိုရသော် ကြက်မအား ကလလ ရေကြည် မဖြစ်အံ့၊
 အဥ မဖြစ်နိုင်ရာ၊ ကလလ ရေကြည်ဖြစ်မှ အဥ ဖြစ်
 နိုင်၏။ ထိုရေကြည်နှင့် အဥ-၂-ခုတို့သည် အချင်းခြင်း
 တည်၍ကုန်၍ တပြိုင်နက် တပေါင်းတည်း တခဏ၌
 အဥ ဖြစ်လာရခြင်းသည် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်လာ ရသ
 ကဲ့သို့တည်း။ ထိုတူ ပဋိသန္ဓေ ကလလ၌ နာမ်ဓာတ်
 ချည်းလည်း မဖြစ်၊ ရုပ်ဓာတ်ချည်းလည်း မဖြစ်။ နာမ်
 ဓာတ်နှင့် ရုပ်ဓာတ် ၂ - ပါးပေါင်း၍ ဖြစ်သတည်း။
 “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုပဋိစ္စ ခန္ဓာဟု,, ပဋ္ဌာန်း၌
 ဟောညွှန်တော်မူ၏။ ဧက ဝေါကာရ ရုပ်ဓာတ် သက်
 သက် ချည်းဖြစ်၏။ စတု ဝေါကာရ နာမ်ဓာတ် သက်
 သက်ချည်း ဖြစ်၏။ ဧက ဝေါကာရနှင့် စတု ဝေါကာရ
 ၂-မျိုး၌လည်း ရုပ်ဓာတ် အချင်းခြင်း ကျေးဇူး ပြုပေး
 ပုံ၊ နာမ်ဓာတ် အချင်းခြင်းကျေးဇူး ပြုပေးပုံ၊ ပဋ္ဌာန်း၌
 ဟောညွှန် ထားသည်။ နာမ်ဓာတ် ရုပ်ဓာတ် - ၂ - စုံ
 လည်းပဋိသန္ဓေ တည်နေ၏။ တပါးစီသက်သက်လည်း
 ပဋိသန္ဓေ တည်နေ၏၊ ဟု သိရှိပင်။ ဧက ဝေါကာရ နှင့်
 စတု ဝေါကာရ တို့ကား ငါတွေ့ လက်တွေ့ မဟုတ်
 ကြကုန်၊ စာတွေ့သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ။

(၁၄) ဂန္တဗ္ဗ ဓာတ်၌ သိမှတ်ဖွယ်။

“ဂန္တဗ္ဗောစ ပစ္စုပ္ပန္နိတော ဟောတိ,, အရ ဂန္တဗ္ဗ
 ပုန်သည် ကမ္မ သုဂ်, ကမ္မယောဂ, ကမ္မဝါဒက ပုန်တည်း။

ကတ္တုယုဂ်၊ ကတ္တုယောဂ၊ ကတ္တု ဝါစက၊ ပုဒ်မ
 ဟုတ်ချေ။ ထိုကြောင့် အမိ၏ ဝင်းကြာတိုက်၌ ကံန်း
 ဪောင်း ဖြစ်ထိုသောသတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ကိုယ်တိုင် လာ
 ရောက်ခြင်း ကတ္တုယုဂ် သဘာဝ မဖြစ်နိုင်ရာ၊ ထိုသို့
 မယူဆသင့်ရာ၊ ဟု သိသင့်၏။ တိုက်ရိုက် ထင်ရှား ဖြစ်
 ပေါ်လာသည်ကား ကမ္မယုဂ်ဖြစ်သော “ကလလ,, ခေါ်
 ပရမာဏုမြူခန့် ရှိသည့် အဆီအကြည် ရုပ်ဓာတ် ကမ္မ
 ယောဂ ဖြစ်သည့် “ကလယ ဒသက ရုပ်ဓာတ် ကလဘ်၊
 ဘာဝ ဒသက ရုပ်ဓာတ် ကလဘ်၊ ဝတ္ထု ဒသက ရုပ်
 ဓာတ် ကလဘ်,, ၃-ခု ရုပ်ဓာတ် အသေးပေါင်း-၃၀-
 ဆယ် ဟူသော ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်းသာ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်
 ပေါ်လာ၏။ ၎င်းကလလခေါ် အဆီကြည် ရုပ်ဓာတ်
 ကလဘ်-၃-ခုသည် “ ဂန္တဗ္ဗ,, ဓာတ်မည်၏။ ပရမာ
 ဏုမြူ၏ ပမာဏကို ဂန္တသေယျက ပုဂ္ဂိုလ် ကြီးထွား
 လာပုံ ၁၆-ပုဒ်မ ဆိုင်ရာ၌ သင်ရှားလတ်။ ပို, မ, ၂-ဦး၏
 သွေး စပ်မှု ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်း- ၂-ခုမှ-ကလလ,, ရုပ်ဓာတ်
 ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ နောက်မှ ထိုရုပ်ဓာတ်ကို စွဲးမြှို၍ “ မ
 နောဓာတ်နှင့် မနောဝိညာဏ နာမ်ဓာတ်များ,, ပေါင်း
 စပ်ခါ အတူတကွ ဖြစ်ပေါ် တည်နေလာ၏။ ရေနင့်
 နွားနို့ကို စပ်သကဲ့သို့ ရုပ်ဓာတ်နှင့် နာမ်ဓာတ်-၂-ပါး
 ပေါင်းဆုံ တည်နေ၏။ ပဋ္ဌာန်း နည်း၌ “ ပဋိသန္ဓိကွ
 ဏေ ဝတ္ထုပိပါကံ,, စသည့် ပါဝစနအရ ပိပါက ပစ္စယ
 သတ္တိ, နိဿယ ပစ္စယ သတ္တိ, အညမည ပစ္စယ သတ္တိ,

သဟဇာတ ပစ္စယ သတ္တိ၊ နည်းမျိုးတို့ကို ထောက်ရှု
မြော်က ပဋိသန္ဓေ ခဏန္တိ ဟဒယ ဝတ္ထု၊ ရုပ်ဓာတ်
ပစ္စည်းနှင့် ပိပါက် နာမက္ခန္ဓာ နာမ်ဓာတ် ပစ္စည်းများ
ကြောင်း၊ ကျိုး၊ ပစ္စည်းဆက်သွယ်၍ ဖြစ်နေကြသည်
ကို သတိအထူး ပြုမူကြပါ။ ။

ဂန္ထဗ္ဗောစ ပစ္စုပ္ပန္တတော ဟောတိ ဟူသည် မိ၊ စ၊
၂-ဦးတို့၏ သုတ်သွေးရုပ်ဓာတ်ပစ္စည်း- ၂-ခုတို့ ပေါင်း
ဆုံ ယောဂစပ် တွေ့ထိ မိကြ သောကြောင့် ဖြစ်ပေါ်
လာရသော “ကလလ-ဆ်ကြည်,, ရုပ်ဓာတ်ပစ္စည်း,
(ဝါ) ကလလ အဆီကြည်ဟူသော “ကာယ၊ ဘာဝ၊
ဝတ္ထု၊ ဒသကကလာပ်-၃-ခုရုပ်ဓာတ်ပစ္စည်း ဦးစွာအ
စဖြစ်ပေါ်လာ၏။ မြန်မာ ပြန်ဆိုရသော် “ဂန္ထဗ္ဗောစ
ပစ္စုပ္ပန္တတော၊ ကလလ ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်း ဦးစွာ အစ
ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူသော ကမ္မ ယောဂ၊ ကမ္မယုဂ်၊
ကမ္မ ဝါစက၊ ဓာတ်ပစ္စည်းနှင့် လျော်ညီစွာ ပြန်ဆိုမှ
သာ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ ပါဝစနနှင့် သဘာဝ ဓမ္မ ဇေကန်
မှန်ရာ၏။ သို့မဟုတ်လျှင် အလွဲလွဲ အချော်ချော် ထင်
ရောင် ထင်မှား အယူအဆ လွဲမှားကုန်ရာသည်။ ။

ဘုရား လောင်လျာတို့ ဓမ္မတာ ကြည်ခြင်းကြီး ၅ ပါး
တို့တွင် ငါတို့၏ ဂေါတမ ဗုဒ္ဓ လောင်းလျာ နတ်သား
သည် မိခင်ဖြစ်ထိုက်သူကိုကြည့်ရာ၌ မယ်တော်မာယာ
မိဖုရား ခေါင်ကြီး၏ ဝမ်းကြာတိုက်ခမ်းကို ကြည့်မြင်

ပြီးမှ တာဝတိံသာ နတ်နန်းမှ စုတေ၊ ရွှေ၊ လျှော သေ
ခဲ့၍ မယ်တော်မာယာ ကြာတိုက်ခမ်းသို့ လာရောက်၍
ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည့်ဟု ကျမ်းစကား ပါဠိသွား
ကြောင့် “ ဂန္တဗ္ဗောစ ပစ္စုပ္ပန္တတော ဟောတိ,, ပါဠိ
အရကို ကတ္တု သတ္တိဖြင့် အလောင်းတော် နတ်သား
ကိုယ်တိုင် လာရောက်၍ မယ်မာယာဝမ်း ကြာတိုက်
ခမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ စွဲယူလာသည်ဟု ပြောဆိုကြ
ကုန်၏။ ။

ဗုဒ္ဓ လောင်းလျာသည် မယ်မာယာဝမ်း ကြာတိုက်
ခမ်းသို့ လာရောက် ကိန်းသြောင်းသည်မှာ မဟုတ်သ
လော ? ဟုတ်သလော ? ဟု ပြဿနာ ပေါ်ထွက်
လာ၏။ ။

ဤပြဿနာ အဖြေ.....ဗုဒ္ဓ လောင်းလျာသည် မယ်
မာယာဝမ်း ကြာတိုက်ခမ်းသို့ လာရောက် ကိန်း
သြောင်းသည်မှာ ဟုတ်မှန်ပါသည်ဟု သမ္မုတိ ပညတ်
အားဖြင့် ဝနံရညားလည်း ကတ္တု သတ္တိဖြင့် နာမ်
ဓာတ်, ရုပ်ဓာတ် တိုက်ရိုက်လာသည် မဟုတ်ဟုဖြေဆိုခဲ့
သော် ဘယ်လိုနည်းဖြင့် လာ၍ ကိန်းသြောင်း သနည်း?
ဟူသော ပြဿနာ ထွက်ပေါ်လာပြန်၏။ ဗုဒ္ဓ လောင်း
လျာသည် သေသော စုတိပိတ် “ဘင်,, ခဏနောင် ဖြစ်
သော ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ နာမ်ဓာတ်ကား မယ်မာယာ
ဝမ်း ကြာတိုက်ခမ်း၌ပင် စွဲယူ၏။ ထည်၍ရှိ၏။ သို့စွဲယူ

တည်ရှိကာ ဖြစ်သော်ညားလည်း ကတ္တု သတ္တိဖြင့် လာ
ရောက်စွဲယူ တည်ရှိသည် မဟုတ်ပဲ။ ကမ္မ သတ္တိ အ
ခံခတ် “ကလလ-ဆီကြည်,,၌ အဖြစ်သဘော အနန္တရ
ပစ္စယ သတ္တိ, သမနန္တရ ပစ္စယ သတ္တိ, ဥပနိဿယ
ပစ္စယ သတ္တိ, ဝတ္ထာ-ရမ္မဏ ပစ္စယ သတ္တိ, ပဋ္ဌာန်းနည်း
တို့ဖြင့်သာ အာရုံ အကြောင်းကို ယူကာ, တည်ရှိကာ
ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏနာမ်ခတ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု
သာမှတ်။ ပုဂ္ဂိုလ်လည်းမသွား, ရုပ်ခတ်လည်းမသွား,
နာမ်ခတ်လည်း မသွား, မလာ, ခတ်ပုံရှိက်ကာ ရုပ်
ခတ် ကူးဆက်စပ် ပြောင်းလဲသကဲ့သို့မှတ်။ ။

ပဋ္ဌာနပါဠိ အနည်းငယ် ပြဆိုချက်။

(က) ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ အည-မညံ သဟ
ဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ (ခ) တံရူပံ မနောဝိညာဏ
ဓာတုယာစ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယ ပစ္စ
ယေန ပစ္စယော။ (ဂ) ယံ ရူပံ နိဿယာယ မနောဓာတုစ
မနောဝိညာဏ ဓာတုစ ဝတ္တန္တိ။ တံရူပံ မနောဓာတု
ယာစ မနောဝိညာဏ ဓာတုယာစ တံသမ္ပယုတ္တကာ
နဉ္စဓမ္မာနံ ပုရေဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ (ဃ) ပဋိ
သန္တိက္ခဏေဝိပါကာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စတယော
ခန္ဓာ ဝတ္ထုစ။ တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော
ဝတ္ထုစ။ -ပ-ဝတ္ထံ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ။ (င) ပဋိသန္တိက္ခဏေ
ဝိပါကာ ဗျာကတော ဧကော ခန္ဓာ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ က

ဓုတ္တာဝ ရူပါနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ တယော
 ခန္ဓာ ကေသခန္ဓဿ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။
 -ပ-ဝတ္ထု၊ ခန္ဓာနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ -ပ-
 ဇ္ဇေ မဟာဘူတာ နိဗ္ဗာန် မဟာဘူတာနံ သဟဇာတ ပစ္စ
 ယေန ပစ္စယော။ မဟာဘူတာ ကဋတ္တာ ရူပါနံ ဥပါဒါ
 ရူပါနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဤသို့စသည်
 ဖြင့် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်မြတ်ကြီး၌ များစွာ အကျယ် ဝေ
 ဖန်ပြီး ဟောညွှန် ထားတော်မူလေသည်။ ထို့ကြောင့်
 ရုပ်ဓာတ်နှင့် နာမ်ဓာတ်-၂-ပါး တို့သည် အချင်းခြင်း
 ပြောင်းလဲပြီး အတူ ပေါင်းလျက် နိဿယ၊ နိဿိတ၊
 ဖြစ်နေကြပုံကို သိကြပါကုန်။ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏနာမ်
 ဓာတ် နိဿိတ၊ သည် ကလသ ဆီ၌ ရုပ်ဓာတ်
 နိဿယ၌ အတူ ပေါင်းစပ် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်။ ပဋိ
 သန္ဓေဝိညာဏနာမ်ဓာတ် နိဿိတသည် အခံရုပ်ဓာတ်
 ကမ္မကလသ ဆီ၌ နိဿယဓာတ် မရှိကတည်းအခါ
 မှ မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ဟုသာ သိမှတ်ကြပါကုန်။ အထူး
 ရုပ်ဓာတ်ကား အမြီးရှိတရား။ နာမ်ဓာတ်ကား အဖြစ်
 တရား သက်သက် ဖြစ်ကြောင်းကို သိကြပါကုန်။ ဥပ
 မာဖြင့် ပြုဆိုရမူ ဆီဒီး၊ ဓာတ်ဒီးများ ထွန်းညှိသကဲ့သို့
 သိရမည်။ ဒီးထွန်းညှိသော အခါ အလင်းရောင် ဖြစ်
 လာသည်နှင့် တပြိုင်နက် အချက်မှောင် ပျောက်ကွယ်
 သွားသကဲ့သို့၊ ဒီးငြိမ်း၍ အချက်မှောင် ရောက်လာ
 ထည်နှင့် တပြိုင်နက် အလင်းရောင် ပျောက်ကွယ်သွား

သကဲ့သို့၊ ထိုပမာတူ ဂန္ထဗ္ဗ ရုပ်ခတ် နှင့် ဝိညာဏ နာမ်ခတ် ဖြစ်ပေါ်လာကြပုံကို သိသင့် ကြကုန်၏။ ရုပ်ခတ်၊ နာမ်ခတ်-၂-ပါးတို့၏ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တို့၌ သဘာဝ ဌာန်ကို ပထျှာ ကျယ်ပျံ့စွာ ဖျံ့၍ သိကြပါကုန်။ ။

(၁၅) အဏ္ဏဇသတ္တဝါ၏ရုပ်၊ နာမ်-ခတ်ဖြစ်ပုံ။

ဇလာဗူဇ (၁) အဏ္ဏဇ ပဋိသန္ဓေ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံကား “ဂန္ထသေယျက ပဋိသန္ဓေ တည်ယူ နေသော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့ အဖို၊ အမ၊ -၂-ဦး စုံတို့ ပေါင်းဆုံခြင်း အင်္ဂါလက္ခဏာ-၃-ပါးတို့နှင့် ညီ ညွတ်ပြည့်စုံမှ ရှေးဦးအစကလလ အဥဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေ တည်ယူ နေနိုင်သော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် မျိုးတို့တည်း။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကား “ ရေ၊ မြေ၊ ကောင်းကင် ,, နေ သတ္တဝါတို့ဖြင့် အလွန်-အလွန်အနန္တ များစွာ တွေ့မြင် သိနိုင်ကြကုန်သည်။ ဤခတ်သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလည်း ခတ်ဖိုနှင့် ခတ်မ-၂-စုံတွဲပြီးမှ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ဖွား လာကြရကုန်၏။ ။

(၁၆) ဂန္ထသေယျက သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ကြီးထွားလာပုံ။

ဂန္ထသေယျက “ဂန္ထဗ္ဗခတ် ကလလ သိကြည် ရုပ် ခတ် ပစ္စည်း ပရမာဏုမြူခန့်ကမှ တိုးတက် ကြီးပွား

ထွားကြိုင်း လာသော “ လူ,,ခေါ် သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်စဉ်ကိုသာ ပဓာန ပြဆိုပါအံ့။ ။လူဇာတ်ဖြစ်သည့် သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဦးစွာအစ “ ကလလ,,ခေါ် ပရမာ-ဏုဋ္ဌိခန့် ပမာဏ ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်းမှ တည်နေ ပေါက်ဖွားလာ၏။ ၎င်းကလလ ရေကြည် အဆီ ဓာတ် ကြည်သည် မည်မျှခန့် ပမာဏ ရှိသနည်း? ဟူသော ပြဿနာ၏ အဖြေမှာ “ ပရမာဏုဋ္ဌိခန့် ပမာဏရှိသည့် ဆီကြည် ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်းတည်းဟု ဝိသဇ္ဇနာထွက်၏။

ပရမာ-ဏုဋ္ဌိ ပမာဏကို သိနိုင်ရန်-လူဇာတ် ပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ ကိုယ်၌ ဝတ်ဆင်ထားသော အဝတ်နှင့် ဦးခေါင်း၌ ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွားလျက်နေသော “ သန်း,,ခေါ် သတ္တဝါ၏ ဦးခေါင်းရှိ၏။ ထိုသန်းဦးခေါင်း - ခ-ခုကို ၇-ပုံ ပုံ၍ ခ-ပုံခန့်ကို ခ-လိက္ခဏုခေါ်၏။ ၎င်း-ခ -လိက္ခကို ၃၆-ပုံ ပုံ၍ ခ-ပုံကို ရထရေဏုဋ္ဌိ-လှည်းရထားများ သွား၍ ထလာသော မြူမှု’ -ခ-ခုဟုခေါ်၏။ ၎င်းမြူမှု’ ခ-ခုကို ၃၆-ပုံ ပုံ၍ ‘ခ-ကို “ တဇ္ဇာရိမြူ,, ခ-ခု ခေါ်၏။ ၎င်းတဇ္ဇာရိမြူ-ခ-ခု ကို-၃၆-ပုံ ပုံ၍ ခ-ပုံကို အဏုဋ္ဌိဟု ခေါ်၏။ ၎င်းအဏုဋ္ဌိ မြူ ခ-ခုကို-၃၆-ပုံ-ပုံ၍ တပုံကို ပရမာဏုဋ္ဌိ-ခ-ခုဟု ခေါ်၏။ ဤပရမာ-ဏုဋ္ဌိခန့် ပမာဏရှိ ကလလ ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်းမှ စ၍ လူဇာတ် သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တယောက် လောကသို့ ထွက်ပေါ် ရောက်လာ ရ၏။ ပရမာ-ဏုဋ္ဌိ-ခ-ခုခန့် ပမာဏ ကလလ ဆီကြည် ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်းသည်ပင် “ ဂန္ထဗ္ဗဓာတ်,, မည်၏။ ဦး

စွာအစ ဖြစ်သော “ဂန္ထဗ္ဗဓာတ် ကလလ သိကြည်ရုပ် ပစ္စည်းကို စာရေး၍ သာ သိရ၏။ အားအကြီးဆုံး ဒီဂ ခိုရှိသည့် မှန်ဘီလူးနှင့် ကြည့်သော်လည်း မမြင်နိုင်ချေ။ ၎င်းဆန်းကျယ် အံ့သွယ်သည့် ရုပ်ဓာတ်-၇ - ရက်ခန့် ကြာလျှင် ပကတိ လူတို့ မျက်စိဖြင့် တွေ့မြင်နိုင်သည်။

အဓိဇ္ဈိဝမ်းကြာတိုက်ခမ်းသားအိမ်းတွင်း၌ ကလလ ရုပ်ဓာတ်-၁-သတ္တာ.ဟ-၇-ရက်ဖြစ်၏။ ၎င်းမှ နောက် “အဗ္ဗုဒ္ဓ - အမြုတ်,, ၁ - သတ္တာ.ဟ-၇-ရက် ဖြစ်၏။ ၎င်းမှနောက် “ပေသိ-အသားတုံး အသွေးထုံးသွေး ခဲး,, ၁-သတ္တာ.ဟ-၇-ရက်ဖြစ်၏။ ၎င်းမှနောက် “စာန အမာခံ အဆိုင် အခဲး အသားတုံး,, -၁-သတ္တာ.ဟ-၇ ရက်ဖြစ်၏။ ၎င်းသားတုံးမှာ ဂေါ်လီလုံး ပုံ သန္တာန်ရှိ ၏။ ၎င်းမှနောက် “ပဉ္စပသာခ ခက်မ ၅-ဖြာ,, ၁-သတ္တာ. ဟ - ၇ - ရက်ဖြစ်၏။ ဦးခေါင်းနေရာ - ၁။ လက် - ၂ - ဖက် နေရာ-၂။ ခြေ-၂-ခု နေရာ-၂။ အဖု-၅-ခု ထွက်လာ ၏။ ထိုအဓိဇ္ဈိ ဝမ်းတိုက်၌-၅-သတ္တာ.ဟ-ရက်ပေါင်း ၃၅ - ရက် ကြာမြင့်စွာ တည်နေလေပြီ။ ဤကဲ့သို့ ရုပ် ဓာတ် နာမ်ဓာတ် ပစ္စည်း တရားတွေ တိုးတက် ကြီး ထွား ရင့်ကြက်၍ လူသတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ လက္ခဏာ ကြီး, ငယ်, တို့ ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်လာပြီး-၄၂-သတ္တာ ဟ-ရက်ပေါင်း - ၂၉၄- ရက်, ၉-လကျော် ၁၀-လအ တွင်း ရောက်လာလေသည်။ ဤသို့ ရောက်လာသောအခါ အဓိဇ္ဈိဝမ်း ကြာတိုက်ခမ်းမှ ဗဟိဒ္ဓ ကပ္ပါ လောက

ခတ် အပြင် အလင်းခတ်သို့ ခုံဆင်း ထွက်ပေါ်လာ ရန် အသင့် ပြင်ဆင်ပြီး ရှိခဲ့လေပြီ။ မွေးဖွား သန့်စင် လာလေပြီ။ ဤတွင် အထူးမှတ်ဖွယ်ကား-၇-လ၌ မွေး ဖွားက အသက်ရှင်၏။ ၈-လ၌ မွေးဖွားက အသက် ၈ ရှင်ချေ။ အချို့က ၈-လ၌ မွေးဖွားလာသူ အသက်ရှင် ၏ဟု ဆို၏။ ၉-လ, ၁၀-လ, အသက် ရှင်၏။ ဤသည် လျှင် ထူးဆန်း အံ့ဖွယ်ရာတည်း။ ။

ဂန္ထဝတ် ကလလ ဆိကြည် မှစ၍ ရုပ်ခတ်နှင့် နာမ်ခတ် ပစ္စည်းများ-၂-ပါးစုံ ပူးတွဲကာ ဖြစ်ပေါ် ကြီးထွား၍ လူသက္ကဝါ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ လက္ခဏာ ကြီးကြီး၊ ငယ်ငယ်၊ တို့နှင့်-၃၂-ပါးကုန်သော ကော ဌာသ အရအဝေးတို့ ဖြစ်ပေါ်လာရန်၊ ပြည့်စုံလာရန်၊ အားကူပေး၍ ကျေးဇူး ပြုလာသော သတ္တိခတ်မှာ မဟာဘူတ အရှိဖြစ်သော ခတ်ကြီး ၄-ပါးနှင့် ၎င်းကို မှီတွဲ ပူးပေါင်းကာ နေသော ပဝေန အားဖြင့် “အာ ဟာရ ဩဇာ, အာယု, ဥဿာ, ဝိညာဏ, ရုပ်ခတ်, နာမ် ခတ်တွေက ရိုင်းပင်း၊ ရိုင်းဝန်း အားကူ ပေးကာ ကြီး ထွား၍ လူသက္ကဝါ ပုဂ္ဂိုလ်ဟု အင်္ဂါ လက္ခဏာစုံ ဖြစ် လာကြရကုန်၏။ ယင်းသို့ ဖြစ်လာရခြင်းမှာ အညမည, သဟဇာတ, စသော ပဋ္ဌာန်း ပစ္စယ သတ္တိ တန်ခိုးနှင့် ပရိစ္ဆသမုပ္ပါန်နည်း သတ္တိ တန်ခိုး - ၂ - မျိုးတို့က ပူး ပေါင်းကာ သီးသန့်စီ ကျေးဇူး ပြုပေးခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ ။

ဂန္ထဗ္ဗဘေဏ္ဍာရသတ္တဝါ ကလလသိကြည် ပရမာ-ဏုမြူမှ စ၍ ပေါက်ဖွားလာကြကုန်သော ဂန္ထသေယျက သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ အမျိုး အနွယ် ဇာတ်အားဖြင့် မတူ ထူးခြားစွာ ရှိကုန်၏။ ၎င်း ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှာ အမျိုး အနွယ် ဇာတ်အလိုက် အမိဝမ်း၌ ကိန်းသြောင်းနေကြရခြင်း ဖွားမြင် လာကြရခြင်း၊ နေ့၊ ရက်၊ လ၊ တို့ကား ခြားနားသောလက္ခဏာများကို ပေါ် ဖြေလျက် ရှိကြကုန်၏။ ။

(၁၇) အဏ္ဏဇ သတ္တဝါ ကြီးထွား လာပုံ။

ဂန္ထဗ္ဗဘေဏ္ဍာရသတ္တဝါ ကလလသိကြည် ပရမာ-ဏုမြူမှအစ ပြု၍ ဖြစ်ရသော ‘အဏ္ဏဇ-အဥ’ မှဖြစ်သော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် အနန္တတို့လည်း များစွာ ရှိကြကုန် သေး၏။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့လည်း ဖြစ်ဆိုးပြီးသော မဟာဝေဒလ္လ သုတ် လာ ပဋိသန္ဓေ ပေး၊ ယူ၊ အင်္ဂါ-၃-ချက် နှင့် ညီညွတ်ပြည့်စုံမှသာ ပဋိသန္ဓေ စွဲယူ တည်နေနိုင်ကြောင်း သိရမည်။ ကလလ ရေကြည် ဘေဏ္ဍာရသတ္တဝါ ‘အဥ’ ဖြစ်၍ အမိဝမ်း၌ တည်နေပြီးမှ အပြင် လောကသို့ ‘အဥ’ အဖြစ်ဖြင့်ပင် ထွက်လာပြီးမှ အာယု၊ ဥသွာ၊ တေဇော ဘေဏ္ဍာရသတ္တဝါ ကို ရယူ၍ သတ္တဝါ အမျိုး အနွယ် ဇာတ်အလိုက် ကိုယ်အင်္ဂါ လက္ခဏာ ပြည့်စုံစွာဖြင့် ပေါက်ဖွား လာကြကုန်၏။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ် မျိုးလည်း ပဋ္ဌာန်းနည်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း တို့ဖြင့် ကျေးဇူး ပြုပေး ခြင်းကြောင့် ကြီးထွား လာကြ ရပုံတို့ကို သိကြ ပါကုန်။ အဥ မှ

ပေါက်ဖွား လာကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလည်း အ
များဆုံး အနန္တပင်၊ တဦး၊ နှင့် တဦး၊ တမျိုးနှင့် တမျိုး
လည်း မတူကြကုန်ချေ။ ။

(၁၈) သြပပါတိက သတ္တဝါ၏ ရုပ်, နာမ်-ဓာတ် ဖြစ်ပုံ။

သြပပါတိက ပဋိသန္ဓေ တည်နေသော သတ္တဝါ
ပုဂ္ဂိုလ် မျိုးကား- ရုပ်ဓာတ် နှင့် နာမ်ဓာတ်-၂-မျိုးစုံရှိ
ကိုယ် အင်္ဂါ လက္ခဏာ ကြီး, ငယ်, တို့နှင့် ပြည့်စုံစွာ
“ မိဗန်းကျ ရွှေကိုယ်ကဲ့သို့, တခဏ အတွင်း၌ အသက်
၁၀-နှစ်ရွယ်ရှိ, ၂၀-ရွယ်ရှိ, လူပုဂ္ဂိုလ် ကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်
ပေါက်ဖွား လာသော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတည်း။” ထို
ပုဂ္ဂိုလ် မျိုးကို မတွေ့ ဖြစ်ဘူးချေ။ သုတ စာတွေ့ပင်
ဖြစ်၏။ လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, နဂါး, ဗြိတ္တာ, အသုရကာယ်
ငရဲသား, သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့သည် ထိုပဋိသန္ဓေဖြင့်
တည်ယူ နေသည်ဟု ဆိုကြရ ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် မျိုး
တို့တွင် လူ, အချို့သော နတ်, နဂါး, ဗြိတ္တာ, အသုရ
ကာယ်, တို့သည် အဖို, အမ, -မျိုး ရှိကြကုန်၏။ နတ်အ
ချို့, ဗြဟ္မာ, ငရဲသူ, တို့မှာ အဖို သက်သက်သာ ဖြစ်
ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ နေရာဌာနသည် ကပ္ပါလော
က၌ အကျယ်ပျံ့ဆုံး, အများဆုံး, ပင် ဖြစ်သတည်း။

အထူးသတိ မူကြရန် — အို.....လူသားတို့! ကပ္ပါ
လောကဓာတ် ၌ မူအားဖြင့်- ၃ -မျိုး, ဓာတ်အားဖြင့်

၄-မျိုးတို့ဖြင့် ပဋိသန္ဓေ ခွဲယူ တည်နေကာ ပေါက်ဖွား
 တိုးတက် များပြား လာကုန်သူ ကပ္ပါသူ၊ ကပ္ပါသား၊
 ခတ်သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့ကား အဖိခတ်၊ အမ
 ခတ်၊ စုံတွဲ သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် အတိုး
 ဂဏန်း၊ အပေါင်း ဂဏန်း၊ အမြောက် ဂဏန်းတို့သာ
 ဖြစ်ကုန်၏။ အနှုတ် ဂဏန်း၊ အစား ဂဏန်း မပါရှိချေ။
 ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နယ် အတွင်း၌ ဖြစ်၏။ ကပ္ပါ
 လောက၌ သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်အလုံးစုံ ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား
 လာသူမှန်သမျှ အရဟတ္တဖိုလ်ရဟန္တာ အရိယာဇာတ်
 သို့ တိုင်ရောက်မှ ကပ္ပါလောကဇာတ်မှ ထွက်မြောက်၊
 သံသရာမှ လွတ်မြောက်သည့် အနှုတ်ဂဏန်း၊ အစား
 ဂဏန်း နိဗ္ဗိန္ဒဇာတ်၊ အသင်္ကတ ဇာတ်စစ်သို့ ကူးပြောင်း
 ရောက်နိုင်ကြကုန်မည်။ သို့မှ နိရောဓနယ်သို့ ရောက်၍
 ဝဋ်ကျွတ်ပြီ၊ လွတ်ပြီ၊ ဟု သိကြပါ။ ကပ္ပါလောကဇာတ်
 အတွင်း၌ “ ဖြစ်ချည်၊ ပျက်ချည်,, ဖြင့် နာမ်နှင့် မျပ်
 ခတ်-၂-မျိုး စုံတွဲတွဲလျက် တိုးတက် ပေါက်ဖွား နေ
 ကြကုန်သူ သတ္တဝါ အနန္တ ပေါင်း များစွာ ရှိသော
 ကြောင့် သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ် အတိုးများ၏။ အနှုတ် ဂဏန်း
 နှင့် အစား ဂဏန်း အတွက်မှာ မပြောပလောက် အ
 လွန်နည်းပါးစွာ ရှိကုန်သည်။ ။

(၁၉) အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်များ ပဋိသန္ဓေ ခွဲယူပုံ။

အရိယာဇာတ် အနွယ်သို့ ပေါက်ရောက် အောင်

မြင်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဘယ် ပဋိသန္ဓေမျိုးဖြင့် စွဲ
ယူတည်နေသနည်း?

အရိယာ ဇာတ် အနွယ် သို့ ပေါက် ရောက် အောင်
မြင်ပြီးသော အောက် ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်-၃-ယောက် တို့သည်
“ဩပပါတိက,,ခေါ် ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေ မျိုးဖြင့်သာ
စွဲယူတည်နေကြကုန်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင်
ပဋိသန္ဓေ ယူနေဘွယ် မရှိချေ။ စုတိဆုံးက အသက်တ
နိဗ္ဗာန် သုခ ချမ်းသာကို ခံစားပြီး ဖြစ်၍ ရုပ်ဓာတ် က
လာပ်-ဂ-ခုသာ ကြွင်းကျန်တော့သည်။ ။

(၂၀) ပဋိသန္ဓေ စွဲ ယူ ရာ ပုဂ္ဂိုလ် ပြောင်း,မပြောင်း။

ပဋိသန္ဓေ တည်နေ စွဲယူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပစ္စုပ္ပန်
ဘဝမှ ဘဝသစ်သို့ ကူးပြောင်းသလော? မကူးပြောင်း
သလော? လူဟောင်းပင် လော? လူသစ် လော? မိ
ညာဏ် ဟောင်းသော? မိညာဏ်သစ်လော?

ပစ္စုပ္ပန် ဘဝဟောင်းမှ မကူးပြောင်းချေ။ အဘယ်
ကြောင့် မကူးပြောင်းပဲ ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေ စွဲယူ
တည်နေ နိုင်သနည်း? ဥပမာဖြင့် ပြပါအံ့။ လူတစ်ဦး တ
ယောက်သည် မီးခွက် တခုမှသည် တခုသို့ မီးကူးပြောင်း
ထွန်းညှိအံ့။ မူလ မီးဘောက်ဟောင်းမှမီးသည် မီးခွက်
သစ်သို့ပြောင်းရွှေ့ ပါသွားသလော? မပါသွားချေ။ ဤ

နည်းတူ ပစ္စုပ္ပန် ဘဝဟောင်း၌ ဖြစ်၊ ဖျက်၊ တည်ရှိနေသော ရုပ်ဝတ်နှင့် နာမ်ဝတ် ဟောင်းတို့သည် ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေသို့ ရွှေ့ပြောင်း ပါသွားခြင်း မရှိ။ ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် နာမ်၊ မျက်သစ်ဖြစ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း၊ ပဋ္ဌာန်းနည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ကျေးဇူး ပြုပုံ—ပစ္စုပ္ပန် ဘဝ စေတနာ မီးခွက်တောက်ဟောင်း သစ်ချသည့် ရုတ်တရက် မီးတောက်သစ်တည်း ဟူသော ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် ရုပ်၊ နာမ်၊ သစ်ဖြစ်ရ၏။ သစ်ချပစ္စယာ ဝိညာဏ် အနန္တရ၊ ကမ္မပစ္စယသတ္တိစသည်၊ ဟူ၏။ သို့ကြောင့် သဝသစ်သို့ မကျေးပြောင်းပဲ ဝိညာဏ်သစ်သာ ဖြစ်၏။

လူဟောင်း၊ လူသစ်၊ ဟု မဆိုရချေ။ ။

(၂၁) ဝိညာဏဇာတ် ဖြစ်စဉ်။

ပဉ္စဝိညာဏဇာတ် ဖြစ်၍ မနောဝိညာဏဇာတ် ဖြစ်သလော? မနော ဝိညာဏ ဇာတ် ဖြစ်၍ ပဉ္စ ဝိညာဏဇာတ် ဖြစ်သလော?

အကြင်အခါ စက္ခု ဝိညာဏ်စိတ်ဇာတ်ဖြစ်၏။ ထိုအခါမနောဝိညာဏ် စိတ်ဇာတ်လည်း ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရာ၌ စက္ခုဝိညာဏ် ဖျက်စိ အသိစိတ် ဖြစ်ပြီးနောက်မှ မနော ဝိညာဏ် ဟဒယ၌ အသိစိတ် ဆက်စပ်လျက် ဖြစ်၏။ ထိုအဘူ နား အသိစိတ်ဇာတ်၊ နှာခေါင်း အသိစိတ်ဇာတ်၊ လျှာ အသိစိတ်ဇာတ်၊ ကိုယ် အသိစိတ်ဇာတ်

တို့ ဖြစ်ပြီးနောက်မှ မနောဝိညာဏ် ဟဒယ၌အသိစိတ်
ဓာတ် ဆက်စပ်လိုက်၍ ဖြစ်၏။ ။

ဤသို့ စိတ်ဓာတ် သဘာဝ-၂-မျိုးတွဲလျက် ပေါင်း
လျက် မရှေးမနှောင်း ဖြစ်ရခြင်းမှာ “နိန္ဒတ္တာ၊ နှိရတ္တာ၊
စိန္တတ္တာ၊ သဒုဒါ၊ စရိတတ္တာ၊ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။
မနော ဝိညာဏ် ဟဒယ၌ အသိ စိတ်ဓာတ် ဖြစ်ပြီး
နောက်၌ ပဉ္စဝိညာဏ် မျက်စိ စိတ်ဓာတ်စသော-၅-မျိုး
တို့ ဖြစ်ကုန်၊ ၎င်းကို ချဲ့၍ ပြအံ့။ ။

(၁) နိန္ဒတ္တာ-စီးဝင် နိမ့်ချိုင်းရာ ဖြစ်သောကြောင့်
ပဉ္စ ဝိညာဏဓာတ်နှင့် မနော ဝိညာဏဓာတ်-၂-ပါးတို့
၏ ဖြစ်ရခြင်း ပုံပမာ-မိဗ္ဗိဒ္ဓာသွန်းသည်ရှိသော် မိဗ္ဗိဒ္ဓာ
ရေသည် ချိုင်း၌ နိမ့်ရာ အရပ်သို့ စီးဆင်းသွားသကဲ့
သို့ နောက်ထပ် ရွာသွန်းသော မိဗ္ဗိဒ္ဓာရေလည်း ထိုချိုင်း
၌ နိမ့်ရာ အရပ်သို့သာ သွားကြရပြီး ဓမ္မတာ ဖြစ်ကုန်
၏။ ထိုနည်းတူ ရှေးဦးစွာရွာသွန်းသော မိဗ္ဗိဒ္ဓာရေသည်
နောက်ရွာ လတ္တံ့သော မိဗ္ဗိဒ္ဓာရေအား “ငါသည် အ
ကြင်လမ်းဖြင့် ဦးစွာ သွားလင့်မည်။ အသင်သည်
နောက်မှ ထိုခရီးလမ်းဖြင့် လိုက်လာလှည့်ဟု၊ စေခိုင်း
ပြောဆို မှာထားခဲ့သည် မဟုတ်၊ နောက်မှ မိဗ္ဗိဒ္ဓာရွာ၍
စီးဆင်းသော ရေကလည်း “အသင် ဦးစွာ ရွာသော
မိဗ္ဗိဒ္ဓာရေသည် အကြင် ခရီးလမ်းဖြင့် ဦးစွာ သွားလင့်၊
ငါနောက်မှ ထိုခရီးဖြင့် လိုက်လာခဲ့မည်၊ ဟု စေခိုင်း

ပြောဆိုမှာကြားထားသည် မဟုတ်။ ဓမ္မတာ သဘာဝ
အတိုင်း ချိုင်းဝှမ်း နိမ့်ရာ အရပ်သို့ စီးဆင်းသွားကြ
ကုန်သကဲ့သို့ ထိုနည်းတူ ဦးစွာ အာရုံကို ယူကြကုန်
သော မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်ဟူသော ပဉ္စ
ဝိညာဏ် ခတ်တို့ကလည်း ဟဒယ မနောဝိညာဏ်
ခတ်ကို မစေခိုင်း၊ ဟဒယ မနောဝိညာဏ် ခတ်
ကလည်း ပဉ္စ ဝိညာဏ်ခတ်တို့ကို မစေခိုင်း။ အချင်း
ခြင်း ဓမ္မနိယာမ “ဖြစ်စဉ်၊ ပျက်စဉ်,, အတိုင်းသာ
ပဉ္စ ဝိညာဏ်ခတ်တို့ ဖြစ်ပြီးနောက်မှ ဟဒယ မနော
ဝိညာဏ်ခတ်တို့ လိုက်၍ ဖြစ်ကြရကုန်သည်။ ။

(၂) ဒွါရတ္တာ-အကြောင်းတန်ခါးဖြစ်သောကြောင့်
ပဉ္စ ဝိညာဏ် ဗိတ်ခတ်နှင့် မနော ဝိညာဏ် ဗိတ်ခတ်
၂-မျိုးတို့၏ ဖြစ်ရခြင်း ပုံပမာ-ပစ္စန္နရဏ ဖြစ်သော
မြို့ရွာ၊ နိဂုမ်း၊ ဇနပုဒ် တို့၌ လူတို့ ထွက်၊ ဝင်၊ သွား၊ လာ၊
ရန် တန်ခါး မကြီး ရှိ၏။ ထိုတန်ခါးမဖြင့် ဦးစွာ ထွက်
သွားသူတို့က “အသင်တို့သည် ငါတို့ ထွက်သွားသည့်
တန်ခါးမ ရှိ၏။ ထို တန်ခါးမဖြင့် အသင်တို့ လိုက်၍
ထွက်ကြဟု,, မစေခိုင်း။ မြို့ရွာ၊ အတွင်း ရှိနေသူတို့က
လည်း “ အသင်တို့ ဦးစွာ အကြင် တန်ခါးမဖြင့် ထွက်
၍ သွားနင့်ကြ။ ငါတို့ ထိုတန်ခါးမဖြင့် ထွက်၍ လိုက်
လာခဲ့မယ်ဟု,, မစေခိုင်း။ မြို့ရွာ၊ နေ လူတို့ ဓမ္မတာ သ
ဘာဝ အတိုင်း ထွက်၊ ဝင်၊ သွား၊ လာ၊ နေကြကုန်၏။ ထို
နည်းတူ ဦးစွာ အာရုံကို ယူကြကုန်သော “ မျက်စိ၊ နား

နှာ, လျှာ, ကိုယ်,, ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ပဉ္စ ဝိညာဏ် ဓာတ်တို့ကလည်း ဟဒယ မနော ဝိညာဏ်ဓာတ် ကို မစေခိုင်း။ ဟဒယ မနော ဝိညာဏ် ဓာတ်ကလည်း ပဉ္စ ဝိညာဏ်ဓာတ် တို့ကို မစေခိုင်း။ အချင်းခြင်း ဓမ္မ နိယာမ “ဖြစ်စဉ်, ပျက်စဉ်,, အတိုင်းသာ ပဉ္စ ဝိညာဏ် ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပြီးနောက်မှ ဟဒယ မနောဝိညာဏ်ဓာတ် တို့ လိုက်၍ ဖြစ်ကြကုန်ပြီးဖြစ်၏။ ။

(၃) စိတ္တတ္တာ-ကျင့်လည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္စ ဝိညာဏ်ဓာတ်နှင့် မနော ဝိညာဏ်ဓာတ်-၂-ပါးတို့၏ ဖြစ်ရခြင်း ပုံစံမာ—တမြို့မှ တမြို့သို့င်း, တနယ်မှ တ နယ်သို့င်း, သွားလာရန် လှည်း, ကား, ရထား, လမ်း များ ရှိကြကုန်၏။ ထိုလမ်းများသို့ ရှေးဦးစွာ သွားကြ ကုန်သော လှည်း, ကား, ရထား, တို့က ငါတို့ ဦးစွာ သွားနှင့်မည်။ အသင်တို့ နောက်မှ လိုက်လာ ကြကုန် ဟု မစေစား။ နောက်မှ လိုက်သွား ကုန်သော လှည်း, ကား, ရထား, တို့ကလည်း အသင်တို့ ဦးစွာ သွားလင့် ကြကုန်။ ငါတို့ နောက်မှ လိုက်ပါ လာခဲ့မည်ဟု မစေ စား။ မိမိတို့ ကိစ္စ အားလျော်စွာ သွားလာ နေကြကုန် ၏။ ထိုနည်းတူ ဦးစွာ အာရုံကို ယူကြကုန်သော “မျက် စိ, နား, နှာ, လျှာ, ကိုယ်,, ဟူသော ပဉ္စ ဝိညာဏ်ဓာတ် တို့က ဟဒယ မနော ဝိညာဏ်ဓာတ်တို့ကို မစေစား။ ဟဒယ မနောဝိညာဏ်ဓာတ်တို့က ပဉ္စ ဝိညာဏ်ဓာတ် တို့ကို မစေစား။ အချင်းခြင်း ဓမ္မ နိယာမ ဖြစ်စဉ် အ

တိုင်း “ ဖြစ်ချည်၊ ပျက်ချည်,, ဖြင့်သာ ပဉ္စ ဝိညာဏ်
ခတ်တို့ ဖြစ်ပြီး နောက်မှ လိုက်ပါ၍ ဟဒယ မနော
ဝိညာဏ်ခတ်တို့ ဖြစ်ကြရကုန်ပြီး ဖြစ်ကြ၏။ ။

(၄) သမုဒါ စရိတတ္တာ-ကောင်းစွာ လေ့ကျင့်ပြီး
ဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္စဝိညာဏ်ခတ်နှင့် မနောဝိညာဏ်
ခတ် - ၂-ပါးတို့၏ ဖြစ်ရခြင်း ပုံပမာ-ဂဏန်း သင်္ချာ
အရေအတွက် အရေးအသားသည် ရှေးက လေ့ကျက်
ခဲ့ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အဆောတလျှင် လတ်တလော
ပင် တွက်ချက် ရေးသားရန် မနွဲ့နွေး၊ မခဲးခက်သကဲ့
သို့ ထိုတူပင် အကြင်အခါ၌ ရူပါရုံစသော အာရုံ-၅-
ပါးကို စက္ခုဝိညာဏ် စသည်တို့က ယူကုန်၏။ ထိုအခါ
ထိုအာရုံ-၅-ပါးကို ဟဒယ မနောဝိညာဏ်က လိုက်၍
ယူလေသည်။ ဤသို့ ယူကြရာ၌ ဦးစွာ အာရုံကို “မျက်စိ
နား, နှာ, လျှာ, ကိုယ်,, ဟူသော ပဉ္စ ဝိညာဏ်ခတ်တို့က
ဟဒယ မနောဝိညာဏ်ခတ်ကို လိုက်၍ ယူရမည်ဟု
မစေရိုင်း။ ဟဒယ မနောဝိညာဏ်ခတ်ကလည်း ပဉ္စ
ဝိညာဏ် ခတ်ကို မစေရိုင်း။ အချင်းခြင်း ဓမ္မနိယာမ
ဖြစ်စဉ် အတိုင်းသာ ပဉ္စ ဝိညာဏ်ခတ် ယူပြီးနောက်
မှ ပဉ္စာရုံကို လိုက်၍ ယူကြရကုန်ပြီးတိုက်သည်။ ။

ကပ္ပါလောကခတ်၌ ရုပ်ခတ်တွေ ဆက်ခါ ဆက်
ခါ ဖြစ်, ပျက်, တည်နေနိုင်သကဲ့သို့ ဝိညာဏ် ခတ်
တွေကော မတည်နေနိုင်ကြဘူးလော?

ကပ္ပါလောကဓာတ်၌ ရုပ်ဓာတ်တွေ တည်ပြီး နေနိုင်သကဲ့သို့ ဝိညာဏဓာတ်တွေ ဆက်ခါဆက်ခါ ဖြစ်၊ ပျက်၊ လျက် မတည်နေနိုင်ချေ။ အဘယ်ကြောင့် ဝိညာဏဓာတ်ဘို့ကား “ အဖြစ်တရား၊ အဖွဲ့တရား၊ အာရုံယူတရား,, တို့ သက်သက်သာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

အဖြစ် , အဖွဲ့ , အာရုံယူ-တရားဖြစ်ပုံ။

စက္ခုစ ပဋိစ္စ ရူပေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ. စက္ခု ဝိညာဏံ။ တိဏ္ဍိသင်္ဂတိ ဖဿော။ ဖဿ ပစ္စယာ ဝေဒနာ။ ဝေဒနာ ပစ္စယာ တဏှာ။ တဏှာ ပစ္စယာ ဥပါဒါနံ။ ဥပါဒါန ပစ္စယာ ကမ္မံ (ကမ္မဘဝ) ကမ္မတော စက္ခုဇာယတိ။ ဇေ-မေတိဿာယ သန္တတိယာ အတ္ထိ အန္တော။ သောတံ, ဃာနံ, ဇိဝှါ, ကာယံစ ပဋိစ္စ-ပေယျာလ-မနံစ ပဋိစ္စ ဓမ္မေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနော ဝိညာဏံ။ တိဏ္ဍိ သင်္ဂတိ ဖဿော။ ဖဿ ပစ္စယာ ဝေဒနာ။ ဝေဒနာ ပစ္စယာ တဏှာ။ တဏှာ ပစ္စယာ ဥပါဒါနံ။ ဥပါဒါန ပစ္စယာ ကမ္မံ (ကမ္မဘဝ)။ ကမ္မတော စက္ခုဇာယတိ။ ဇေ-မေတိဿာယ သန္တတိယာ အတ္ထိ အန္တော။ ဤပါဠိဖြင့် ပဝတ္ထိ အခါ၌ အဏ္ဏတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ, သန္တာန်ရှိသော ရုပ်ဓာတ်နှင့် နာမ် ဓာတ် ၂-ပါးတို့ သံသရာလည်နေပုံ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဆက်စပ်ကျေးဇူးပြု၍ ဖြစ်, ပျက်, နေကြပုံ, ကိုပြ၏။ ။

ဤပါဠိစနစ်ဖြင့် ပစ္စ ဝိညာဏ်ခေါ်သော “ မျက်စိ, နား, နှာ, လျှာ, ကိုယ်-စိတ်,, အသိနာမ်တို့သည်ဦး, မနော

ဝိညာဏ်ခတ် ဟဒယ အသိပိတ်တို့သည်င်း၊ အပေါင်း
ပါ နာမ်တရား ဟူသမျှတို့သည်င်း၊ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ၊ ရှိ
ရပ်ခတ် တရားတို့ကို ဖြစ်ရာ၊ တည်၊ ဖြိုရာ၊ အာရုံယူရာ၊
ရရှိကြမှ၊ “ အဖြစ်တရား၊ အတည်တရား၊ အဖို့တရား၊
အစွဲတရား၊ အာရုံကို အယူတရား၊ သက်သက်တို့သာ
ဖြစ်ပေါ် လာကြောင်း ထင်ရှားကုန်၏။ ။

အကျယ်ချဲ့ဦးအံ့-(၁) မျက်စိ အကြည် ရုပ် ခတ်နှင့်
ရူပါရုံ ရုပ် ခတ် ပစ္စည်း - ၂ - ခုကို စွဲမှီ တည်ကာ
အာရုံကို ယူ၍ မျက်စိ အသိပိတ် နာမ်ခတ် ဖြစ်၏။ နား
အကြည် ရုပ်ခတ်နှင့် အသံ သဒ္ဓါရုံ ရုပ်ခတ် ပစ္စည်း
၂-ခုကို စွဲမှီ တည်ကာ အာရုံကို ယူ၍ နား အသိ
ပိတ် နာမ်ခတ် ဖြစ်၏။ (၃) နှာခေါင်း အကြည် ရုပ်
ခတ်နှင့် အနံ့ ဂန္ဓာရုံ ရုပ်ခတ် ပစ္စည်း-၂-ခုကို စွဲမှီ
တည်ကာ အာရုံကို ယူ၍ နှာခေါင်း အသိပိတ် နာမ်
ခတ် ဖြစ်၏။ (၄) လျှာအကြည် ရုပ်ခတ်နှင့် ဩဇာရ
သာရုံ ရုပ်ခတ် ပစ္စည်း-၂-ခုကို စွဲမှီတည်ကာသာ အာ
ရုံကို ယူ၍ လျှာအသိပိတ် နာမ်ခတ် ဖြစ်၏။ (၅) ကိုယ်
အကြည် ရုပ်ခတ်နှင့် တွေ့ထိခြင်းဖဿအာရုံ ရုပ်ခတ်
ပစ္စည်း-၂-ခုကိုစွဲမှီတည်ကာ အာရုံကို ယူ၍ ကိုယ်အ
သိပိတ် နာမ်ခတ် ဖြစ်၏။ (၆) မန-ဟဒယ ချပ်ခတ်
နှင့် ဓမ္မ ရူ၊ သဒ္ဓါ၊ ဂနီ၊ ရ၊ ဖောဋ်၊ ဟူသော ပဉ္စာ-ရုံဟောင်း
၅-ခုကြွင်းအာရုံ များမှ ရုပ်ခတ် ပစ္စည်း-၂-ခုကို စွဲ
မှီ တည်ကာ အာရုံကို ယူ၍ မနော အသိပိတ် နာမ်ခတ်

ဖြစ်ရ၏။ ဤသို့သော ပါဝစနဟောညွှန်ချက် အမျိုးမျိုး
တို့ကို ထောက်ထားသောကြောင့် “စွဲ၊ ဖြိ၊ တည်၊ ထွယ်
ကပ်၊ အာရုံ” ရုပ်ခတ်နှင့် အခံ အကြည် ရုပ်ခတ်-၂-ခု
မရှိက၊ မပြည့်စုံက၊ ဝိညာဏ် ‘နာမ်ခတ် ဆက်သက်
ချည်း ဘယ်အခါမျှ မဖြစ်နိုင်။ မတည် နေနိုင်ကြောင်း
မှာ အလွန် ထင်းလျားလှတော့သတည်း။ ။

အထူးသတိ။ ။ မနု ပုဒ် တွေတိုင်း စိတ်ဟု မယူလင့်။
ဤ၌ မနု အရ “ဟဒယ,, ရုပ်ခတ် အကြည်ကို
ယူမှ ကေနိမ့်နိ၏။ “ စက္ခု၊ စပဒိစ္စ,, စသည်၌
ရုပ်ခတ် ပစ္စည်း ၂-ခု ပေါင်းဆုံမှ စက္ခု၊
ဝိညာဏ်စိတ်စသည် ဖြစ်ပေ၍ လာနိုင်၊ လာရ
ကြောင်းတို့ပင် သာဓက ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် မနု
နစ်လုံးသွေး, နစ်လုံးသား, ဟဒယ ရုပ်ခတ်
အကြည်ဟုသိပါ။ စိတ်နာမ်ခတ်ချင်းခြင်းစွဲ၊ ဖြိ
တည် နေရုံ၊ ဘယ်ထို ဝိညာဏ် နာမ် ခတ်မှ
မဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို သိကြပါ။ စိတ်ခတ်သည်
စွဲ၊ ဖြိ တည်နေရာ အထိခံနိုင်ရန် သတ္တိ ဌာနမျိုး
မဟုတ်ချေ။ ဌာနိ သတ္တိ မျိုးအစစ်တည်း။ ။

ကပ္ပါ လောက၌ ရှိသည့် ရုပ် ခတ် တွေ တည်နေ
သကဲ့သို့ ဝိညာဏ နာမ် ခတ်များ ဆက်ခါ ဆက်ခါ
“ဖြစ်၊ ပျက်,, ၂-ချက်ဖြင့် မတည်နေနိုင်လျှင် “စွဲ၊ ဖြိ၊

တည်, ကပ်, တွယ်တာ, စရာ အာရုံရှိက အဘယ်မှ
ဖြစ်ပေါ်လာကြသနည်း?

ပမာပြကာ ဖြေဆိုပါအံ့။ ။ဆီရယ်, မီးစာရယ်,
ညှိထွန်း ပေးသူရယ်, ဤ-၃-ခုပြည့်စုံ၍ မီးထွန်းညှိက
မီးတောက် အရောင် အလင်းဓာတ် ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်
သည် မဟုတ်ပါလော? ထိုအလင်းရောင်ဓာတ် ဘယ်
က ဖြစ်ပေါ်လာရောက်ပါသလဲ? ဤပမာ အတူ ဆီ
နှင့် မီးစာ ၂-ခုသော ကမ္မ ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်းကို ထွန်းညှိ
ပေးသူ တည်းဟူသော ကတ္တုသတ္တိ သစ် ၁ ရ က ပြု
လုပ် ပေးလိုက် သောကြောင့် အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်
ရောက်လာရသလို ဝိညာဏ် နာမ်ဓာတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်
လာရောက်ကြကုန်၏။ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်နည်း “သင်္ခါရ
ပစ္စယာ ဝိညာဏံ, စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာရောက်ကုန်
၏။ ပဋ္ဌာန်းနည်း “အညမည, သဟဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တံ,
စသော သတ္တိတို့ဖြင့် ဖြစ်ပေါ် လာရောက်ကြ ကုန်၏။
ဘယ်ကမှ လာသည်မဟုတ်။ ဆီ, မီးစာ, ထွန်းညှိသူ, ဟူ
သော အကြောင်း-၃-ချက် ညီညွတ်က အလင်းရောင်
ဖြစ်ပေါ် လာသလို တည်, မှီ, စွဲကပ်, တွယ်တာ, စရာ
ရုပ်ဝတ္ထု ပစ္စည်း အခံဓာတ်, အာရုံ ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်း,
အာရုံကိုယူတတ်သည့် စိတ်ကအာရုံကိုယူခြင်း, ၃-ချက်
အင်္ဂါ ကိုက်ညီလျှင် ဝိညာဏ် နာမ်ဓာတ် စိတ်တွေ ဖြစ်
ပေါ်လာရပြီး ဓမ္မ နိယာမ ပင်တည်း။ အဘယ်မှာ တည်
နေ၍ ဘယ်မှ လာရောက် ဖြစ်သည်ဟု မဆိုရ, မဆို

နိုင်ချေ၊ နာမ်ဓာတ် တို့ကား အဖြစ်၊ အဖို့၊ ဓမ္မ နိယာမ
ဓာတ်မျိုးတည်း။ ။

(၂၂) ဖို,မ,စုံတွဲ:ကြောင့် သတ္တဝါ

တိုးပွား, မတိုးပွား။

ကပ္ပိန္ဒ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် “ ဖို-မ,, စုံတွဲ:ရှိတိုင်း,
သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ပွား တိုးတက် လာ
ရမည်လော?

လောက၌ “ ဖို,မ,-စုံတွဲ: ဓာတ်ဖို,ဓာတ်မ,,ရှိတိုင်း
အချို့ မှာမတိုးပွားနိုင်ဟု အကျဉ်းဖြေလို၏။ ။ အကျယ်
ဝေဘန် ရသော် ဇလဗူဇ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် မျိုးမှာ
“ အရှင် သာရိပုတ်နှင့် အရှင် မဟာကောဠိကထေရ်
၂-ပါးတို့၏ မေး, ဖြေ, အချုပ်ကို သတိမူကြရာ၏။ ။

အရှင် မဟာကောဠိက - မေး ဣမာနိ ခေါ အာရု
သော ပဉ္စ^၀-ဗြိယာနိ ကိံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌန္တိ ?

ေါရှင် သာရိပုတ် ! ဤစက္ခု စသော ဣန္ဒြေ-၅-ပါးတို့
သည် မည်သည့် ဓာတ် ပစ္စည်းကို အမှီတကဲ:
သဟဲ: ပြုကာ ဖြစ်ပေါ် တည်နေကြ ပါကုန် သ
နည်း ?

အရှင် သာရိပုတ် - ဖြေ ဣမာနိ ခေါ အာရု သော
ပဉ္စ^၀ဗြိယာနိအာယံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌန္တိ။

ငါ့ရှင် ! ဤစက္ခုစသော ဣန္ဒြေ-၅-ပါးတို့သည် အာယု
ဟူသော ဝါယောဓာတ်ကို အမှီတကဲး သဟဲး
ပြု၍ ဖြစ်ပေါ်တည်နေကြကုန်၏။ ။

အရှင် မဟာကောဠိက-မေး အာယု ပနာ-ရသော
ကိံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတိ ! ငါ့ရှင် သာရိပုတ် ! အာယု
ဟူသော ဝါယောဓာတ်သည် မည်သည့် ဓာတ်
ပစ္စည်းကို အမှီတကဲး သဟဲး ပြုကာ ဖြစ်ပေါ်
တည်နေပါသနည်း ?

အရှင် သာရိပုတ်-ဖြေ အာယု ဥသ္မာ တိဋ္ဌတိ။ ငါ့
ရှင် ! အာယု ဟူသော ဝါယော ဓာတ်သည်
ဥသ္မာ မည်သော တေဇောဓာတ်ကို အမှီတကဲး
သဟဲးပြု၍ ဖြစ်ပေါ်တည်နေ၏။ ။

အရှင် မဟာကောဠိက-မေး ဥသ္မာ ပနာ - ရသော
ကိံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတိ ? ငါ့ရှင် ! ဥသ္မာ မည်သော
တေဇော ဓာတ်သည် မည်သည့် ဓာတ်ပစ္စည်း
ကို အမှီတကဲး သဟဲးပြုကာ တည်နေ ပါ
သနည်း ?

အရှင် သာရိပုတ်-ဖြေ.... ဥသ္မာ အာယု ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတိ။
ငါ့ရှင် ! ဥသ္မာ မည်သော တေဇော ဓာတ်သည်
အာယု မည်သော ဝါယောဓာတ်ကို အမှီတကဲး
သဟဲးပြု၍ ဖြစ်ပေါ်တည်နေ၏။ ။

ဤသို့ဆိုလျှင် “ ဂျာဇေးကို သူ့မေမေ ရိုက်ပါလို့,,
ဟူသော သိချင်းကဲ့သို့ ဖြစ်၍ မနေပါလော့ ? ငါ့ရှင်
သာရိပုတ် ! အာယုဓာတ်သည် မည်သည့် ဓာတ်ပစ္စည်း
ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်သနည်း ? ဟုမေးသောအခါ ဥသ္မာ တေ
ဇောဓာတ်ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု အဖြေပေး၏။
တဖန် ဥသ္မာ တေဇော ဓာတ်သည် မည်သည့် ဓာတ်
ပစ္စည်းကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်သနည်း ? ဟု မေးသောအခါ အာ
ယု ဝါယောဓာတ်ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု အဖြေ
ပေး၏။ သည်တော့ အဘယ်သို့ ကွဲပြား ခြားနား
အောင် နားလည် မှတ်ယူရပါမည်နည်း ?

ထိုအခါ အရှင် သာရိပုတ်က ဥပမာ ဖြစ်၍ အဖြေ
ပေးသည်မှာ - ငါ့ရှင် ! ဤမီးတောက် မီးလျှံနှင့် တကွ
ဖြစ်သော ဆီမီးတောက်ခွက်ကို ကြည့်ပါလော့ ? ဤဆီ
မီးခွက်မှ ဖြစ်ပေါ် နေသော မီးတောက် မီးလျှံကို အဖို့
တကဲး သမားပြု၍ မီးတောက်၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ အ
လင်းရောင်ဓာတ် ပေါ်ပေါက် လာရသည်။ တဖန် အ
လင်းရောင် ဓာတ်ကိုပင် အဖို့တကဲး သမားပြု၍ ဆီမီး
တောက် မီးလျှံကို မြင်ရသည်။ ဤပမာ သဘောသွား
အတိုင်း မှတ်ပါဟု ဖြေဆို၏။ ၎င်း၌ ဆိုလိုရင်း - မီး
တောက် မီးလျှံကြောင့် အလင်းရောင်ခြည်ဓာတ် ပေါ်
လာ ရသည်။ အလင်း ရောင်ခြည် ဓာတ်ကြောင့် မီး
တောက် မီးလျှံကို တွေ့မြင်ရသည်။ အညမည နိဿယ
နိဿိတ ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်ဟူလို။

ဤအာယုနှင့် ဥဿာမည်သော “ဝါယော ဓာတ်နဲ့၊
တေဇောဓာတ်နဲ့၊ ၂-ပါးကို အဋ္ဌိတကဲးသဟဲးပြုရသော
ကြောင့် ၎င်း ဓာတ်နဲ့- ၂-ပါးကို အဋ္ဌိရမှသာ ပဋိသန္ဓေ
ဝိညာဏ် နာမ်ဓာတ်စသည် ဖြစ်ပွား နိုင်၏။ ထို့ကြောင့်
“အာယု ဥဿာ ဝိညာဏ ဓာတု,,ဟု ဟောညွှန် ထား
သတည်း။ ဤဓာတ် ၂-ပါးတို့သည် ဖို,မ,စုံတွဲး ပုဂ္ဂိုလ်
တို့၏ ကိုယ်သန္တာန်၌ ချို့ယွင်းချက် မရှိ ဒီဂရီ ကိုက်
ညီနေပါမှ သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ် တိုးပွားလာနိုင်သည်။ ။

(၂၃) ဖို , မ , စုံတွဲး ရှိတိုင်း သတ္တဝါ မတိုးပွား။

ဖို,မ,တို့၏ အာယု မည်သော ဝါယောဓာတ်နှင့် ဥ
ဿာမည်သော တေဇောဓာတ်တို့သည် တဦးဦး၌င်း, နှစ်
ဦးစုံ၌င်း, ချို့ငဲ့နေခြင်း, ထိုဓာတ်-၂-ပါး လွန်းကဲး ပြင်း
ထန်နေခြင်း, နှ့်နှေးနူးညံ့သိမ်ဖျင်းနေခြင်း, ထိုဓာတ်-၂
ပါးတို့နှင့် ဒီဂရီ ကိုက်ညီ ပြည့်စုံညီ လုံလောက် နေညား
လည်း ရရှိပိုရန် ကပ်ချို့နေခြင်း, ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး ချို့
ငဲ့နေခြင်း, အဖိုမျိုး အဖြစ်၌ တဦးဦးကင်း, ၂-ဦးစုံ၌င်း,
တည်နေခြင်း, အမဓာတ် ဆန္ဒရယူနိုင်ရန် အယွယ်
ကြီးရင့် ကျော်လွန်၍ သွေးဓာတ် ကုန်ဆုံး ခမ်းချောက်
နေခြင်း, ဖို,မ,ဓာတ်တို့မှာ တဦးဦးက ကျမ်းမာမှုနှင့် မ
ပြည့်စုံခြင်း, စသော အကြောင်းတို့ကြောင့် စုံတွဲးဓာတ်
ဖို,ဓာတ်မ,ရှိနေတိုင်း ကပ္ပါလောက၌ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်

မတိုးပွားနိုင်ဟု မှတ်ကြပါ။ ကလလ အကြည်ခတ် စ၍ တည်နေသည်မှ မွေးဖွားသည့် ကာလ အပိုင်း အခြားအတွင်း၌ အကြောင်းအမျိုးမျိုးချို့ခြင်းကြောင့် ပျက်စီးသွားရသော သတ္တဝါတို့ကား များစွာ ပျက်စီး သွားကြ ရကုန်၏။ ထိုကြောင့် “မနုဿတ္တ ဘာဝေါ ဒုလ္လဘော,,ဟု ဟောညွှန်တော်မူ၏။ ။

ဂစ္ဆသေယျကနှင့် အဏ္ဏဇ-သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်-၂-မျိုး တို့မှာလည်း ဤနည်းနှင့် နှင် တိုးတက် ကြိုးပွား ခြင်းမှ ချို့ယွင်းပျက်စီးခြင်း ရှိကြကုန်၏။ အချို့ကုန်သော သြ ပပါတိက သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေ ယူနိုင်၊ ပေးနိုင်၊ ကုန်၏။ အချို့တို့သည် မယူနိုင်၊ မပေးနိုင်ဟု သိကြပါကုန်။ မပေးနိုင်၊ မယူနိုင်၊ သူတို့ကား စာတု မ ဟာရဏ နတ်စစ်နှင့် တာဝတိံသာစသည်မှ ဖြိဟွာ-၂၀ ဇရဲး ဌာနတို့၌ ဖြစ်ကြရ ကုန်သူ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တည်း။

(၄) သတ္တဝါတို့ ဖြစ်ရာ လမ်း-၃-သွယ်ခဏ်း။

ကပ္ပါ လောကခတ်အတွင်းသို့ သက်ဆင်းရောက်ရှိ ပေါက်ဖွား တိုးတက် လာကြ ပြီးကုန်သော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖြစ်ရာ၊ သွားရာ၊ ကျင်လည်ရာ လမ်းတို့ ကား (က)ကပ်လမ်း (ခ)ဈာန်လမ်း (ဂ)ဥာဏ်လမ်း၊ ဟု-၃သွယ်ရှိကုန်၏။ အထူးအားဖြင့် “ကပ်၊ စေတနာ,, ဟူသည် ကပ္ပါလောက၌ ဦးစွာ အစ သတ္တဝါ တဦး

တယောက် ဖြစ်ပေါ်လာပြီး နောက်မှ ၎င်းသတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ပြုလုပ် အားထုတ်သော အမှုကိစ္စဖြင့် ဖြစ်လာ ရရှိသော ဓမ္မ သဘာဝ ခေတ်ဟု မှတ်ကုန်၊ သိကုန်ရာ သည်။ ။

(က) ကမ်လမ်း ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။

ထိုလမ်း-၃-သွယ်တို့တွင် “ကမ်လမ်း,,၌” ကမ်,,ဟု သည် ပြုလုပ် အားထုတ်ကြသည့် အမှုပင်တည်း။ ကိုယ် ဖြင့် အားထုတ် လုပ်ကိုင်မှုကို “ ကာယကမ်,,ဟု ခေါ် ဆို၏။ နှုတ်ဖြင့် ပြောဆို လုပ်ကိုင်မှုကို “ ဝစီကမ်,,ဟု ခေါ်ဆို၏။ စိတ်ဖြင့် ကြံစည်ဆင်ခြင် စင်စား တွေးတော မှုကို “ မနောကမ်,,ဟု ခေါ်ဆိုရ၏။ ခပ်သိမ်းကုန်သော ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ဖွားလာပြီး ကပ္ပ၊ လောကသားတို့သည် ထိုကမ် အမှု-၃-မျိုးတို့နှင့် ကင်းကွာ၍ မနေနိုင်၊ မဖြစ် နိုင်၊ ကြကုန်။ သက်မဲ့ အသက် မရှိသည့်၊ ဝိညာဏဓာတ် မရှိသည့်၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သစ်ပင် မျိုးတို့သည် အ သွင် အပြင် ပုံသဏ္ဌာန် အရူယ် အစား အမျိုးမျိုး၊ အ သီး၊ အပင်၊ အရွက်၊ အရသာ၊ အမျိုးမျိုး၊ မတူညီမျှကြ ကုန်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်း၏ ကြောင်းရင်း မူလကို ရှာမူ မျိုး စေ့ ဗီဇဓာတ်၏ အသီးသီး ထူးခြားချက်ကိုတွေ့ကြရ မည်။ ထိုနည်းတူပင် ကမ် စေတနာ-၃-မျိုး နာမ်ဓာတ် တို့က ပြုပြင် ပေးခြင်းကို ခံယူကြကုန်သော ကပ္ပ၊ သက် ရှိ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလည်း အသွင်၊ အပြင်,, အမှု

အရာ၊ ပုံသန္တာန်၊ ရုပ်ရေ၊ ရူပကာယ၊ အသွေး၊ အဆင်း၊ အယွယ်၊ ပမာဏ၊ ဇာတ်၊ အမျိုးမျိုး၊ ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ၊ ပညာ-ရှိ၊ မဲ့၊ တန်ခိုးဣဒ္ဓိမ္မိန်၊ ဩဇာ၊ အာဏာ၊ ကြီး၊ ငယ်၊ မဲ့၊ စသည် အမျိုးမျိုး၊ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုကြောင့် သုဘ လုလင်အား ဘုရားရှင် ဟောညွှန်သည်မှာ—

ကမ္မဿကာ မာဏဝက သတ္တဝါ ကမ္မဒါယာဒါ၊ ကမ္မ ယောနီ၊ ကမ္မမ္မန္တံ၊ ကမ္မပ္ပဋိသရဏာ။ ကမ္မသတ္တေ ဝိဘဇ္ဇတိ ယဒိ-ဒံ ဟိနပ္ပဏီတာတာ။

အမောင်သုဘ! အသက်ရှိ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မည် သည်ကောင်းကပ်၊ မကောင်းကပ်၊ -၂-မျိုးသာလျှင် မိမိ ပိုင် ဥစ္စာဖြစ်၏။ အမွေ အနှစ် ခံယူရထိုက်၏။ ဆွေမျိုး ရင်းချာ အစစ်ဖြစ်၏။ မိတ်ဆွေကောင်း ခင်ပွန်းကောင်း ဖြစ်၏။ ကပ်သာလျှင် ကိုးကွယ် ခိုခို အားထား ဆည်း ကပ်ရာဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယုတ်၊ မြတ်၊ ဆိုး ကောင်း၊ ဟူသော -၂-မျိုးသော မိမိ ပြုလုပ် အားထုတ် ရှာဖွေခဲ့သော ကပ်အမှုသည် ရှိ၏။ ထိုကပ်အမှုက သတ္တ ဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဟူသမျှကို ဝေဘန် ပစ်ချပေးတိုင်းသာ ခံယူ ကြရ သောကြောင့် တည်း။ ဘဝ ထိုထို၌ ဖြစ်ပေ ၏ ပေါက်ဖွား လာကြရကုန်သောကြောင့်တည်း။ ။

ထိုကပ်အမှု-၃-မျိုးတို့တွင် တမျိုးတမျိုး၌ ကောင်း သော ကပ်အမှု၊ မကောင်းသော ကပ်အမှု၊ ဟူ၍ -၂-မျိုး

စိ အပြား အားဖြင့် ဖြစ်လာ ရကား ကမ်အမှု-၆-မျိုး ဖြစ်၏။ ကောင်းကမ်-၃-မျိုး၊ မကောင်းကမ်- ၃-မျိုး၊ တို့တည်း။ ။

(က) ကုသလာ ဓမ္မာ ကောင်းကမ်မျိုး ပြုလုပ် ဖွယ်ရာ အမှု-အကျင်းဆုံး အားဖြင့်-၂၀-ရှိ၏။ ၂၀-ဟူသည် (၁) ပါဏာတိ ပါတ မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း သုစရိတ်၊ (၂) အဒိန္နာ . ဒါန မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း သုစရိတ်၊ (၃) ကာမေသု မိစ္ဆာစာရမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း သုစရိတ် ဤ ၃-ပါးကား ကိုယ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်မှု ကာယ သုစရိတ် တည်း။ (၄) မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်မှု သုစရိတ် (၅) ဗိသုကာဝါစာမှ ရှောင်ကြဉ်မှု သုစရိတ် (၆) ဗရုသ ဝါစာမှ ရှောင်ကြဉ်မှု သုစရိတ်၊ (၇) သမ္ပပ္ပလာပမှ ရှောင်ကြဉ်မှု သုစရိတ်၊ ဤ-၄-ပါးကား နှုတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်မှု ဝစီ သုစရိတ် တည်း။ (၈) အဘိဇ္ဈာမှ ရှောင်ကြဉ်မှု သုစရိတ်။ (၉) ဗျာပါဒမှ ရှောင်ကြဉ်မှု သုစရိတ်။ (၁၀) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှ ရှောင်ကြဉ်မှု သုစရိတ် ဤ-၃ ပါးကား စိတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်မှု မနော သုစရိတ် တည်း။

ကောင်းကမ် ပုည ကိရိယာကား (၁) ဒါန-(၂) သီလ (၃) ဘာဝနာ (၄) ရတနာ-၃-ပါး၊ ဆရာသမား၊ ဒါန မှုစသည်တို့၏ အမှုကိစ္စ ကြီး၊ ငယ်၊ စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင် ပေးခြင်း ဝေယျာဝစ္စ ပုည ကြိယာ (၅)

မိမိထက်သက်ရွယ်ကြီးရင့်သူ၊ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်
 ပညာဂုဏ်၊ သိက္ခာဂုဏ်၊ မိ၊ ဘ၊ ဘိုး၊ ဘွား၊ ဆရာ သ
 မား၊ ရတနာ-၃-ပါးတို့အား ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်၊ ၃-ပါး
 တို့ဖြင့် အရိအသေ ပြုခြင်း အပစာယန ပုည ကြိယာ
 (၆) မိမိပြုလုပ်အားထုတ်ရှားမြှီ၍ ရရှိထားပြီး ကောင်း
 မှု ကုသိုလ်ရများကို အခြားသူတပါးတို့အား ပေးကမ်း
 ဝေငှခြင်း ပတ္တိဒါန ပုည ကြိယာ (၇) သူတပါး ပြုလုပ်
 ရှာဖွေပြီး ပေးဝေ ကမ်းလှမ်းသော ကောင်းမှု ကုသိုလ်
 ရများကို ကြည်သာရွှင်ဖြိုး နှစ်လုံးသာယာ သာရခေါ်
 ခြင်း ပတ္တာ-နမောဒန ပုည ကြိယာ (၈) သူတပါးတို့
 ဟောညွှန် ပြောဆိုသော သူတော်ကောင်း တရား ဩ
 ဝါဒများကို မှတ်သားနာယူခြင်း ဓမ္မဿဝန ပုညကြိယာ
 (၉) မိမိ တတ်သိ မှတ်မိပြီး တရား ဓမ္မများကို သူတပါး
 အား ပြောဆို ဟောညွှန် ပေးခြင်း ဓမ္မဧသနာ ပုည
 ကြိယာ (၁၀) သတ္တဝါ ခပ်သိမ်းတို့ မှာ မှန်ကန်သော
 ကံ အယူအစွဲ လုပ်ကိုင် အားထုတ်မှုတို့သာ အရင်း
 အမှန်ဖြစ်ကုန်သည်ဟု စွဲယူမှတ်ခြင်း ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ ပုည
 ကြိယာတို့တည်း။ သုစရိတ်-၁၀-ပါး၊ ပုညကြိယာ-၁၀
 ပါး ပေါင်း ကောင်းကံ-၂၀-တို့တည်း။ ။

(ခ) အကုသလာ ဓမ္မာ မကောင်းကံမျိုး ပြုလုပ်
 ဗွယ်ရာ အကျင်းအားဖြင့် ဒုစရိတ်-၁၀-ပါး တို့တည်း။
 (၁) သူတပါး အသက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်း ပါဏာ-တိ
 ပါတ ဒုစရိတ်-(၂) သူတပါး၏ ဥစ္စာ ပစ္စည်းတို့ကို ဒို

ယူခြင်း အဒိန္နာ.ဒါန ဒုစရိတ် (၃) သူတပါးတို့၏ သမီး
မယား၊ တို့ကို မေထုန် ကာမဖြင့် အမှား ကျင့်ခြင်း၊ မ
ကောင်းကျင့်ခြင်း၊ ကာမေသု မိစ္ဆာ-စာရ ဒုစရိတ်။ ဤ
၃-ပါးကား ကိုယ်ဖြင့်မကောင်းကံကို ကြူးလွန်စေ
ကားခြင်း ကာယ ဒုစရိတ်တို့တည်း။ (၄) မဟုတ် မမှန်
ပြောဆိုခြင်း မုသာ ဝါဒ ဒုစရိတ်(၅) ၂-ဦးသောသူ၊ ၃
ဦးသောသူ၊ စသည်တို့၏ ခင်မင် ချစ်ကြည် ရင်းနှီးစွာ
ရှိနေသည်ကို ပျက်စီးသွားအောင် ကု်းစကား ပြောဆို
ခြင်း ဝိသုဒ္ဓိ ဝါစာ ဒုစရိတ် (၆) သူတပါးတို့၏ စိတ်နှစ်
သုံးကို ထိခိုက် နှာကြီးစွာရှိအောင် ရုံ့ ရင်းရင်းပြ ကြမ်း
ထမ်း စကားဆိုခြင်း၊ ဆဲးရည်းခြင်း၊ ဗရသ ဝါစာ ဒု
စရိတ် (၇) ပစ္စုပ္ပန်သံသာ ဤ-၂-ဖြာတို့၌ အကျိုးမဲ့
ပြန်ခြင်း သေးနှုတ် မဟုတ် မဟတ် ယုံဘန်း စကားကို
ပြောဆိုခြင်း သမ္ပပ္ပလာပ ဝါစာ ဒုစရိတ်။ ဤ-၄-ပါး
ကား နှုတ်ဖြင့် မကောင်းကံ ပြစ်မှုကို ကြူးလွန် စေ
ကားခြင်း ဝစီ ဒုစရိတ်တို့တည်း။ (၈) သူတပါး ပိုင်
ဆိုင်သော ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ၊ ဘဏ္ဍာ၊ သက်မဲ့ သက်ရှိများ
ကို ငါပိုင် ဖြစ်ရမူ ကောင်း၏ဟု တောင့်တ ညှူရူခြင်း
လောဘ အဘိဇ္ဈာ ဒုစရိတ် (၉) သူတပါးပိုင် သက်မဲ့
သက်ရှိပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ၊ ဘဏ္ဍာကို ဆုတ်ယုတ် ပျက်စီး ဆုံး
ပါး သွားရန် တောင့်တ ဖြစ်မှားခြင်း ဒေါသ ဗျာပါဒ
ဒုစရိတ် (၁၀) ကောင်းသော ဘုံဘဝ၊ မကောင်းသော
ဘုံဘဝ၊ တို့သို့ သွားရောက်ရာ၌၊ ကောင်းကျိုး၊ ဆိုး

ကျိုးတို့ကို ခံစားရာ၌၎င်း၊ ကောင်းမှုကံ၊ ဟူသော မူလ
အကြောင်းရင်းကို မယူပဲ ပြစ်ပယ် စွန့်ထားပြီး နတ်၊
ဗြဟ္မာ၊ တွေက ပြစ်ချ ပေးသလို၊ ဖန်ဆင်း ပေးသလို၊
ကပ္ပိ သခင် ကောင်းကင် ဘုံနန်းက စေတလုံး အမိန့်
ဖြင့် ဖန်ဆင်း ပေးသလို၊ အများ အလွဲကို အမှန် ထင်
ကာ စွဲယူ ထင်မှတ် လွဲမှားနေခြင်း မောဟ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ
ဒုစရိတ်။ ဤ-၃-ပါးကား စိတ်ဖြင့် မကောင်းကံ ပြုလုပ်
ရာ မနောဒုစရိတ်တို့တည်း။ ။

ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသော “ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ အကုသလာ
ဓမ္မာ,, အရ ကောင်းကံနှင့် မကောင်းကံ တို့သည်
ကြီးစွာသော တန်ခိုးနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ ၎င်းကံ
၂-မျိုးမှာ “ဓမ္မဓာတ်,,၌ အတွင်းဝင်သော “စေတ
နာ,, ခေါ် နာမ်ဓာတ် တရားပင်တည်း။ ကံဟူသည်
စေတနာ၊ စေတနာဟူသည် ကံပင်တည်း။ ထိုကံစေ
တနာတို့တွင်(၁)မကောင်းကံ စေတနာကပေးသော
သွားရာလမ်းနှင့် (၂) ကောင်းကံ စေတနာက ပေး
သော လမ်းဟု ကံလမ်း-၂-သွယ်ဖြစ်လာ၏။

အထူးမှတ်။ ။ ကံ စေတနာ-ဓမ္မဓာတ်သည် ကပ္ပိ၌
သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ် ဦးစွာအစ ပေါ်လာ ပေါက်ဖွား
လာပြီးနောက် ဒုတိယ ဘဝ စသည်မှ သတ္တဝါ
ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်ရန် မူလ ဗီဇ မျိုးစေ့
ဓာတ်တည်း။ ။

(က) မကောင်းကင်စေတနာ သွားရာလမ်းကား
 ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယံ၊ ဟု ခေါ်ဆိုသည့်
 မကောင်းကင် ပြုကျင့်လုပ်ကိုင် အားထုတ်သူတို့၏ သွား
 ရောက်လားရာ၊ ဖြစ်ရာ အပါယ်-၄-ပါးခေါ်သော ဌာန
 ဘဝတို့တည်း။ ထိုအပါယ် ဘဝ၌ ဖြစ်ရသော အခါ
 ပဋိသန္ဓေနှင့် ပဝတ္တိအခါ-၂-ပါးလုံးပင် ဆင်းရဲ၊ ဒုက္ခ
 မျိုး ကုန်အောင် စုံစွာ ခံစား နေကြရကုန်၏။ ဤကား
 မကောင်းကင်စေတနာ၏ ပေးစွမ်းနိုင်သည့် အားစွမ်း
 သတ္တိ တန်ခိုးကြီးတည်း။ ။

(ခ) ကောင်းကင်စေတနာ သွားရာလမ်းကားလူ၊
 နတ်၊ ဟူသော ကာမသုဂတိခေါ်-၇-ဌာနဘဝတို့တည်း။
 ကောင်းကင်ကို ပြုလုပ် ဆည်းပူး ရှာဖွေအားထုတ်ကြ
 ကုန်သူတို့သည် လူ့ဘဝ၊ လူ့ချမ်းသာ အမျိုးမျိုးတို့ကို
 ဆင်းရဲနှင့် ယောဋ္ဌန်းလျက် ခံစား စံစား ဖိပ်စခမ်းသို့
 မျက်စိ လယ်ရကုန်၏။ ဤကား ကောင်းကင်စေတနာ
 ၏ ကောင်းကျိုးပေးပုံ၊ ရရှိပုံ၊ အားစွမ်းသတ္တိတန်ခိုးကြီး
 ပင်တည်း။ ဤသည့် “ဓမ္မဓာတ်၌ ပါဝင်သော စေတ
 နာ နာမ်ဓာတ်က၊ ကာမသတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်များကို ပြုလုပ်
 ကူညီ ပေးခြင်းတည်း။ ထိုဘဝရရှိသူတို့ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ တို့
 ကို သိပြီး “ဈာန်လမ်းနှင့် ဥာဏ်လမ်း၊ တို့သို့ ကူးပြောင်း
 မြင့်တက်အောင် အားထုတ်နိုင်သည်။ မကောင်းကင်
 လမ်းက ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား “ဈာန်လမ်းနှင့် ဥာဏ်လမ်း၊

တို့သို့ ကူးပြောင်း ဖြင့်တက် ရောက်ရှိအောင် အား
လှည့် မပြုနိုင်၊ ပြုလို့ မရနိုင်ချေ။ ။

(ခ) ဈာန်လမ်း ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။

ဈာန်လမ်းဟူရာ၌ ပထဝီ ကသိုက်စသော သမထ
ကမ္မဋ္ဌာန်း-၄၀-အာရုံမျိုးတို့တွင် တခုခုသော ကမ္မဋ္ဌာန်း
အာရုံကိုယူ၍၊ ပွားများ ဆင်ခြင် နှစ်လုံးသွင်းကာ သမ
ထဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်းကြောင့် “ကောင်းကင်
ဈာန်စေတနာ ဓာတ်,, သတ္တိ တန်ခိုးဖြင့် ဖြစ်ချ ကျေး
ဇူး ပြုပေးသော သွားရောက် ဖြစ်ရာလမ်းဟု ဆိုလို၏။
၎င်းစေတနာ နာမ်ဓမ္မ ဓာတ်က ပို့ပေးသော လမ်းပင်
တည်း။ ဈာန်ဟူသည် ကိလေသာ ကာမဂုဏ် အာရုံ
တွေကို “မြတ်, သစ်ရှုတ်, များကို မီးဘိုက်လောင်ကြွမ်း
ကုန်စေသလို,, သမထ သမာဓိ ဉာဏ်နှင့် ရှိမြှောက်
သေါင်ကြွမ်းပေးခြင်းသွားခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဝိက္ခမ္ဘ နပဟာန်
ဖြင့် ကိလေသာ နိဝရဏ တရား ယုတ်ညစ်တို့ကို ပယ်
ခွါ ခြင်းပေးထားခြင်းပင် ဖြစ်၏။ အာရုံတွေကို ခံစားနေ
မှု, ကြံစည် စိတ်ကူးနေမှု, ရရှိအောင် ရှာဖွေနေမှု, ပြော
ဆိုနေမှုတို့မှ ကင်းဆိတ်၍၊ ဧပြိမ်း ချမ်းသာစွာပင်
သမထ အာရုံကို မလွတ်တန်း နှစ်လုံးသွင်း နေနိုင်ခြင်း
ပင် ဈာန် ဝင်စားနေသည်, ဈာန် ချမ်းသာကို ခံစားနေ
သည်ဟု ဆိုရ၏။

ဈာန်လမ်းသို့ရောက်ရန်အားထုတ်ရပုံ။

ဈာန် သုခ ဈာန်ချမ်းသာကို ရရှိအောင် အဘယ်သို့ အားထုတ်ကာ သတိ သမ္ပဗ္ဗေ ပြုလုပ် ရမည်နည်း? ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံတစ်ခုခု နှစ်သက်ရာကို အာရုံပြုကာ (၁) လိုချင် တတ်မက် စွဲလမ်းခြင်း အဘိဇ္ဈာန်ကို ပယ်စွန့်၍၊ ကိုယ်၊စိတ်၊၌ အဘိဇ္ဈာန် ကင်းကွာသော အနု အဘိဇ္ဈာန် စိတ်ဖြင့် နှစ်လုံးသွင်း နေထိုင်၏။ အဘိဇ္ဈာန် တရားယုတ်မှ စိတ်ကို စင်ကြယ်စေ၏။ (၂) ဖြစ်မှား လွန်ကြ၊ ခြင်းကို ပြုတတ်သော ဒေါသ ဗျာပါဒစိတ်ကို ပယ်စွန့် ထား၍၊ ဗျာပါဒ ကင်းကွာသည့် အဗျာပါဒ စိတ်ဖြင့် နှစ်လုံး သွင်း နေထိုင်၏။ ဗျာပါဒ တရားယုတ်မှ စိတ်ကို စင်ကြယ်စေ၏။ (၃) ထိုင်းမှိုင်း မန်းမော တွေဝေ ဝိကိတ ဖြည့်ခြင်း ထိနုနှင့် မိဒ္ဓ စိတ်ကို ပယ်စွန့်၍၊ ထိနုနှင့် မိဒ္ဓ ကင်းကွာသည့် စိတ်ကို နှစ်လုံးသွင်း ဖြစ်စေ၍၊ နေထိုင်၏။ ထိနုနှင့် မိဒ္ဓ တရားယုတ်မှ စိတ်ကို စင်ကြယ်စေ၏။ (၄) အာရုံ အမျိုးမျိုးသို့ ပျံလွင့် ပြေးသွားခြင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စ နှင့် ကုက္ကုစ္စ စိတ်ကို ပယ်စွန့်၍၊ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် ကုက္ကုစ္စ ကင်းကွာသည့် စိတ်ကို နှစ်လုံးသွင်း ဖြစ်စေ၍၊ နေထိုင်၏။ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် ကုက္ကုစ္စ အယုတ်တရားမှ စိတ်ကို စင်ကြယ်စေ၏။ (၅) ယုံမှား သံသယ မဆုံးဖြတ် မဝေခွဲနိုင်ခြင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်စွန့်၍၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းကွာသည့် စိတ်ကို နှစ်လုံးသွင်း ဖြစ်စေ၍၊ နေထိုင်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာ တရားယုတ်မှ စိတ်ကို စင်ကြယ်စေ၏။ ဤနိဝရဏ အယုတ်

တရား-၅-မျိုးကို ပမာ ပြဆိုရသော် (၁) ယောကျ်ား
 တယောက်သည် သူတဦးထံမှ ကြွေးမြည်း ချေးယူ၍၊
 အမှု ကိစ္စတို့ကို ဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်ရာ၌ အမြတ် အ
 စွန်းရ၍၊ ကြွေးမြည်းရင်းကို ပြန်၍၊ ပေးဆတ်နိုင်ခြင်း၊
 ကိုယ့်တွက်ဘာသာ၊ မယားစားသုံးပို့လက်ရှိကျန်ခြင်း၊
 အမှု ကိစ္စတို့ကို လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် အရင်းအနှီး ရှိခြင်း၊
 တို့ကြောင့် ဝမ်းမြောက် နှစ်သိမ့် နေသကဲ့သို့ ၎င်း၊ (၂)
 ပြင်းထံစွာ အနာရောဂါ နှိပ်စက်ခြင်းကို ခံနေရသူသည်
 မစားနိုင် မသောက်နိုင် ခွန်အား ဗလ အားနည်းနေ၏။
 ထိုသူသည် တနည်းသော အခါ ထိုအနာရောဂါမှ ထ
 မြောက်၍၊ စားသောက်ကောင်းခြင်း၊ ခွန်အားဗလ ပြည့်
 ပြီးလာခြင်း ရှိသောကြောင့် ဝမ်းမြောက် နှစ်သိမ့် နေ
 သကဲ့သို့၎င်း၊ (၃) နှောင်အိမ် ထောင်အတွင်း၌ အချုပ်ခံ
 နေရသူသည် တနည်းသော အခါ နှောင်အိမ် ထောင်အ
 ချုပ်မှ ချမ်းသာစွာ လွတ်မြောက်လာ၍၊ ရဆောင်းခဲ့
 သော စည်းစိမ်ဥစ္စာ မပျက်စီးပဲ၊ ထွေရသေ၏။ ငါသည်
 ရှေးက နှောင်းအိမ် ထောင်တွင်း၌ ချုပ်ချယ် ဖွဲ့နှောင်
 ခြင်းကို ခံနေရ၏။ ယခုမူ ချုပ်နှောင် ခံနေရခြင်းမှ လွတ်
 မြောက်လာရခြင်း ရဆောင်းထားခဲ့သော ဗစ္စည်း ဥစ္စာ
 တို့ ချို့ယွင်း ပျက်စီးခြင်း မရှိခြင်း၊ မရှိပဲ၊ ထွေရသော
 ကြောင့် နှစ်သိမ့် ဝမ်းမြောက် ခြင်းကို ရသကဲ့သို့၎င်း၊
 (၄) မိမိ ကိုယ်ကို မိမိ မပိုင်းပဲ သူတပါးနှင့်သာ ဆက်
 ဆန်လျက် လိုရာ အရပ်သို့ မသွားလာနိုင်သော မင်းစေ

ကျွန် ဖြစ်နေရသူသည် တရံသော အခါ ထိုမင်းစေ ကျွန် အဖြစ်မှလွတ်မြောက်၍ သူတပါးနှင့်မဆက်ဆံနံ့ကိုယ်ကိုယ်ကိုယ်ကိုယ်ပိုင်လျက်လွတ်လပ်စွာလိုရာသို့သွားလာနိုင်သောကြောင့် ဝမ်းမြောက် နှစ်သိမ့်ခြင်းကို ရသကဲ့သို့၎င်း၊ (၅) စည်းစိမ် ဥစ္စာကြွယ်ဝ ချမ်းသာ ပေါများစွာရှိသောယောက်ျားသည် အမွန် ရှည်တာ ဝေးလှစွာသော အစားရေစာ ရှားပါး၍ ဘေးရန် များသော ခရီးခဲးသို့ သွား၏။ တနေ့သ၌ ထိုခရီးခဲးမှ လွန်မြောက်၍ အဝားအဝာ ပေါများရာ၊ ဆေးရန်ကင်းရာ၊ ရွာသို့ရောက်သောကြောင့် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ နှစ်သိမ့်ခြင်းကို ရသကဲ့သို့၎င်း၊ ဤပမာ-၅-မျိုးအတူ မိမိကိုယ်၌ မပယ်ရသေးပဲ တည်ကိန်းကြောင်းနေသော နိဝရဏရန်သူ-၅-ပါးတို့ကို မိမိကိုယ်၌ ရှုဆင်ခြင်ရမည်။ ကြွေးမြည်မှင်း၊ အနာဂေါမှင်း၊ နှောင်အိပ်မှင်း၊ မင်းစေကျန်မှင်း၊ ဘေးရန်ရှိရာမှင်း၊ လွတ်မြောက် ဝမ်းသာနှစ်သိမ့်စွာ ရှိသကဲ့သို့ ပယ်စွန့် ထားပြီးသော နိဝရဏရန်သူ အယုတ်တရား-၅-မျိုးကို မိမိကိုယ်၌ ရှုဆင်ခြင်ရမည်။ ။

ဤသို့ နိဝရဏရန်သူ အယုတ်တရား-၅-မျိုးတို့ကို ပယ်စွန့်ထားသ၌ မိမိကိုယ်၌ ရှုဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်ရ၏။ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် နှစ်သက်၏။ နှစ်သက်သောကြောင့် ကိုယ်ငြိမ်းစေ၏။ ကိုယ်ငြိမ်းစေသောကြောင့် ချမ်းသာ၏။ ချမ်း

သာသောကြောင့် စိတ်တည်ကြည်၏။ စိတ်တည်ကြည်သောကြောင့် ကာမဂုဏ်အကုသိုလ် အယုတ်တရားတို့မှ ကင်းဆိတ်၍၊ ကြံစည်ခြင်း၊ နှင့် အတူ ကာမဂုဏ်အာရုံတို့မှ ဆိတ်သုံးသော နှစ်သက်ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း၊ ရှိသော ပထမဇာန်နှင့် ပြည့်စုံနေ၏။ ပထမဇာန်ကို ရ၏။ ထိုသူသည် ကိုယ်ကာယ တရားလုံးကို ရန်သူအယုတ်တရား နှိပ်ရဏ ကင်းကွာနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော နှစ်သက် ချမ်းသာခြင်းဖြင့် စွတ်စိုစေ၊ ထက်ဝန်းကျင် (တကိုယ်လုံး) ပျံ့နှံ့စေ၏။ ထိုသူအား အလုံးစုံ တကိုယ်လုံး ဝီတိ၊ သုခ၊ မပျံ့နှံ့သော နေရာ ကောဋ္ဌာသ အရ မရှိတော့ချေ။ တကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့ တည်နေပုံကို ပမာဆိုရသော် ရေချိုးသူသည်င်း၊ ၎င်း၏ တပည့်သည်င်း၊ ခွက်၌ ရေချိုး ကသယ်မှ၊ (နှင်းဆင်ပျာမှ၊) နို့သမာမှ၊ ကိုယ်ထည့်၍၊ ရေဖျန်းဖျန်းပြီး ဆုတ်နယ်၍၊ အတုံး၊ အခဲ၊ ပြုလုပ်ရာ၏။ ထိုအတုံးသည် ရေစေးဖြင့် အတွင်း၊ အပြင်၊ ပျံ့နှံ့၍၊ ယိုစီး ကွဲပြွဲခြင်း မရှိပဲ အတုံးကြီး၊ အခဲကြီး၊ ဖြစ်နေသကဲ့သို့ တကိုယ်လုံး ရန်သူ အကုသိုလ် အယုတ်တရား နှိပ်ရဏမှ ကင်းကွာသော နှစ်သက်ချမ်းသာတုံးကြီး ဖြစ်နေ၏။ ■

ဒုတိယ ဇာန် ချမ်းသာ။

ထိုမှတဖန် ဆင့်တက်ပြန်သော် ဝိတက်ကြံတေးခြင်း၊ ဝိစာရ ဆင်ခြင် စူးစမ်းခြင်း၊ ငြိမ်းငေး သွားခြင်းကြောင့်

ပယ်စွန့် ထားခြင်းကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တ ကိုယ်တွင်း၌ ကြည်
လင် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သော ဗိတ်ရှိသည် ဖြစ်လာ၍၊
(ဗိတ်၊ ရုပ်-၂-ခု လုံးကိုယူ) တည်တန့်သော သဘော
ရှိသော ကြံစည် ထွေးတောခြင်းမှ ကင်းသော သမာဓိ
တန်ခိုးကြောင့် ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း၊
(ဝီတိ-သုခ) သည် တကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့၊ တည်နေလေ၏။
မပျံ့နှံ့၊ မတည်နေသော ကိုယ်ခန္ဓာဟူ၍ မရှိတော့ချေ။
ဥပမာအားဖြင့် အစောက် နက်စွာ အထက်သို့သာ ပြန်
တက်နေသော ရေပန်းရှိသည့် ရေအိုင်ကံ တခုရှိ၏။
ထိုအိုင်ကံသို့ အရပ်-၄-မျက်နှာမှ စီးဆင်းလာသော ရေ
မိဃ်းရွာ ရေ၊ တို့ကို မဝင် မသွင်း။ ကံအိုင် အတွင်းရှိ
ရေဇေးသည် အထက်သို့ ပြန်တက်ပြီး ၎င်းကံအိုင်၌သာ
ပြန် ဖျာလာ၍၊ ထိုရေကံအိုင်သည် ဇေးမြဲ ကြည်လင်သန့်
ရှင်း စင်ကြယ်သော ဇေးဖြင့် ပျံ့နှံ့ တည်နေသကဲ့သို့ ဝီ
တိ-သုခသည် တကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့ တည်နေလေ၏။ ။

တတိယ ဖျာန် ချမ်းသာ။

ထိုထက် အလွန် အထက်သို့ တက်ပြန်သော် အား
ထုတ်ခဲ့သော် နှစ်သက်ခြင်းမှ ၎င်း၊ ရာဂ ကင်းခြင်းမှ ၎င်း၊
လျစ်လျူ။ ရှုသည်၊ အာရုံကို မယူသည်၊ ဖြစ်၍၊ သဘိ
ပညာဉာဏ်ဖြင့်သာ ဆင်ခြင်လျက် ချမ်းသာကို ကိုယ်
ဖြင့် (ကိုယ်ဗိတ်) ခံစားကာ နေ၏။ အကုသိုလ် ကိလေ
သာ ဖြူစင်သူတို့သည် နှစ်သက်ခြင်း၊ ရာဂ ကင်းခြင်း

ကို လျစ်လျူရှုလျက် သတိနှင့် ဖြည့်စုံစွာ ချမ်းသာကို ခံစားနေခြင်းပင် တတိယ ဈာန်နှင့် ဖြည့်စုံကာ နေသည်မည်၏။ ဒီတိ ကင်းသော ချမ်းသာခြင်းသည် တကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့ တည်နေလေ၏။ ဥပမာ ကြာညို၊ ပဒုမာကြာ၊ ကြာဖြူ၊ တို့သည် ရေ၌ ပေါက်၏။ ရေ၌ ကြီးပွား၏။ ရေမှ ပေါ်ထွက်၏။ ရေ၌ ၎င်းလျှိုး ကြီးပွား၏။ အဖျားအရင်း၊ တိုင်အောင် ရေဇေးဖြင့် ပျံ့နှံ့ တည်နေ၏။ ရေမပျံ့နှံ့သော အရာဌာန မရှိသကဲ့သို့ပင် ဒီတိ ကင်းသော ချမ်းသာသည် တကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့ တည်နေလေ၏။ ဤသည်ပင် တတိယ ဈာန်ချမ်းသာနှင့် ဖြည့်စုံ နေခြင်းတည်း။ ။

စတုတ္ထ ဈာန် ချမ်းသာ။

ထိုမှ တဖန် ဆင့်တက်ပြန်သော် ချမ်းသာခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းကို ပယ်၍၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ နစ်လုံး မသာမယာခြင်း ချုပ်ငြိမ်းလျက်၊ မဆင်းရဲ၊ မချမ်းသာ၊ - ၂ - ခု အလယ်၌ဖြစ်သော သဘိဝင်ကြယ်သော စတုတ္ထ ဈာန်နှင့် ဖြည့်စုံစွာ နေထိုင်၏။ တကိုယ်လုံး ဖြူဖွေး သန့်စင်သော စိတ်ဖြင့် နေ၏။ မဖြူစင် မသန့်ရှင်းသော ကိုယ်ကာယ မည်သည် မရှိချေ။ ဥပမာ ဦးခေါင်းနှင့် တကွ ခြေတိုင်အောင် အဝတ်ဖြူဖြင့် လွှမ်းခြုံ ထားသကဲ့သို့ပါပေတည်း။ ။

ထိုမှ တဖန် ဆင့်တက်ပြန်သော်—အာကာသာနဉ္စာ. ယတန, ဝိညာဏဉ္စာ. ယတန, အာကိဉ္စညာ. ယတန, နေဓသညာ. နာသညာ. ယတန, အရူပဈာန် လေးပါးကို အာကာသံ အနန္တံ ဟူ၍. ၎င်း, ဝိညာဏံ အနန္တံ ဟူ၍. ၎င်း, နဉ္စိ ကိဉ္စိ ဟူ၍. ၎င်း, သန္တမေ. တံ, ပဏိတ. မေတံ, ဟူ၍. ၎င်း, စည်းပြန်း၍ အရူပဈာန်-၄-ပါးနှင့် ပြည့်စုံစွာ နေထိုင်ခြင်းသည် အရူပဈာန်ကို ဝင်စား၍ နေထိုင်ခြင်း ဖြစ်၏။

အထူးမှတ်ရန်။ ။ဈာန် သုခ၌ ခံစား တည်နေနိုင်ရုံ ကာမျှနှင့် ကောင်းကင်ပြန်, ဖြေလျှိုး, စသည် မဖြစ်နိုင်။ မသွားလာနိုင်ဟုမှတ်။ ဤမျှ ချမ်းသာကို ခဏတာ ခံစားကြရခြင်းကား မဂ်, ဖိုလ်, ချမ်းသာ မဟုတ်။ ကိလေ ညစ်ကြေး နီဝရဏ အဖြစ် ပြုတ် ဖြတ် ပယ်နိုင်, နောက်ထပ် ဖြတ် ပယ်ပြီး ကိလေ ညစ်ကြ။ မပေါ်လာ မဖြစ် လာနိုင်မှ မဂ်, ဖိုလ်, အစစ်, ချမ်းသာ အစစ်ဟု မှတ်ကြကုန်ရာသည်။ ။

ဈာန်မျိုးသည် “ရူပဈာန်-မျိုး-၄-မျိုး, အရူပဈာန် ၄-မျိုး,, ပေါင်း-၈-မျိုးရှိ၏။ အင်္ဂါအားဖြင့် ရူပဈာန်၌ ၅-ပါး, အရူပဈာန်၌-၂-ပါး, ရှိ၏။ ၎င်းဈာန်-၈-မျိုးကို သမာပတ်-၈-ပါးဟု ခေါ်၏။ သမာပတ်ဟူသည် ရှေးဦးအစရွာ မိမိ ရပြီးဈာန်ကို နောက်ထပ် ကြိမ်ဖန် များ

စွာထပ်ခါ၊ ထပ်ခါ ပြန်ပြီးလျှင် သုံးသတ် ဆင်ခြင် ဝင်စားနေခြင်းကို “ဈာန်သမာပတ် ဝင်စားနေသည်,, ဟုဆို၏။ ပမာပြီရသော် မိမိ နှစ်သက် မြတ်နိုး ဖွယ်ရာအဝတ်တန်းဆာရတနာကို ရရှိသူသည် ထိုတန်းဆာရတနာကို ခဏ,ခဏ,ပင် ဝတ်ဆင်မြန်း ကြည့်ရှုဘိ သကဲ့သို့ မိမိရရှိခဲ့ပြီး ဈာန် ကို ခဏ, ခဏ, ဝင်စားကာ, သုံးသတ်ကာ, ဆင်ခြင်ကာ, ဈာန်ချမ်းသာကို ခံစား နေမှုမျိုးကို “ဈာန်သမာပတ် ဝင်စားသည်,, ဟုဆို၏။ ။

အဘိညာဏ်တန်ခိုး။ ။ အဘိညာဏ်ဟူသည်ထူးထွေ ထက်မျက်စွာ သိသော အဘိညာဏ်ကို ခေါ်၏။ ထိုလောကီဈာန် သမာပတ်-ဂ-ပါးတို့နှင့် ဖြည့်စုံခိုင်လုံပြီးသော ဈာနုလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုရရှိပြီး ဈာန်သမာပတ်တို့ကို ထပ်ခါ,ထပ်ခါ,ကြိမ်ဖန်များစွာ အနုလောမနည်းအားဖြင့် အောက်ဆုံး ပထမဈာန်မှသည် အစဉ်အတိုင်း အထက်ဆုံး နေဝသညာ- နာသညာ-ယတနဈာန်တိုင်အောင်င်း, ဝင်စားခြင်း, ပဋိလောမ နည်းအားဖြင့် အထက်ဆုံး ဈာန်မှ စ၍ အပြန် အောက်ဆုံး ပထမဈာန် တိုင်အောင်င်း, ဝင်းစားခြင်း, အထက်ဈာန် အလယ်ဈာန်, အစဈာန်, အားဖြင့် တခုခြား, ၂-ခြား, စသည်ဖြင့် အထက်,အောက်,ခုံကျော်, ပြန်လှန်၍ ဈာန်ကို ဝင်စားခြင်း, (ဈာန်ချမ်းသာကို ဖဲးရိုက်,ပိုကာ ပစ်သကဲ့သို့ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ခံစားနေခြင်းပင်)တို့ကို ပြုလုပ်

အားထုတ်ပြီး (၁) တန်ခိုး အမျိုးမျိုးတို့ကို စိတ်အလိုရှိ
တိုင်း ပြည့်စုံ ပြီးမြောက် အောင်မြင်ရန် အဓိဋ္ဌာန် ပြု
ကာ စေလွှတ်နေခြင်း၊ အလေ့ အကျင့် ပြုပေးခြင်း၊
ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ဈာန သမာဓိ နာမ်ဝတ် တန်ခိုး သတ္တိ
တို့ကြောင့် ထိုထိုလိုအပ် ရာရာတို့ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊
လိုသလို တစေ့ခြင်း ပြီးပြည့်စုံ လာ ခြင်း သည်
“ ဣဒ္ဓိဝိဓ ,, တန်ခိုး သတ္တိဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသည့် အ
ဘိညာဏ် (မျက်လှည့် ပြသလိုပင်) (၂) အလိုရှိသ
လို နတ်တို့ နားကဲ့သို့ ကြားစွမ်း နိုင်သည့် “ဒိဗ္ဗ
သောတ ,, တန်ခိုး သတ္တိဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသည့် အ
ဘိညာဏ်, (၃) အလိုရှိရာ အရာဌာန ဝတ္ထု ပစ္စည်းစ
သည်ကို နတ် မျက်စိကဲ့သို့ မြင်စွမ်းနိုင်သော “ဒိဗ္ဗစက္ခု ,,
ခေါ် တန်ခိုး သတ္တိဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသည့် အဘိညာဏ်
(၄) လွန်ခဲ့ပြီးသော နောက်နောက်သော ဘဝသံသရာ
အဆက်ဆက်၌ မည်သည့် မည်တို့ အမျိုး, အနွယ် ဇာတ်
စသည်၌ ဖြစ်ပျက်ခဲ့ပြီးသော ခန္ဓာ နာမ်, ရုပ်တို့ကို အစဉ်
လျှောက်၍ သိစွမ်းနိုင်, အောင့်မေ့ နိုင်သော “ ပုဗ္ဗ
နိဝါဿာနုဿတိ ,, တန်ခိုး သတ္တိဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသည့်
အဘိညာဏ် (၅) သူတပါးတို့၏ ကိုယ်သန္တာန် အစဉ်
၌ ဖြစ်ပျက်, နေသော စိတ်ဝတ်, အကြံ အစည်တို့ကို
သိစွမ်းနိုင်သည့် “ ပရမိတ္တ ဝိဇာနန ,, တန်ခိုး သတ္တိဖြင့်
ပြီးပြည့်စုံသည့် အဘိညာဏ် (၆) ဤမည် ဤမည်သော
သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤနှစ်, လ, ရက်သို့ တိုင်ရောက်မူ

ကောင်း, ဆိုး-၂-ပါး မည်သို့ ဖြစ်ရမည်။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်
 သေပြီးသည်မှ နောက်၌ ဘယ်အမျိုး, အနွယ်, ဇာတ်,
 ဌာန၌ ဘယ်လို ခန္ဓာ နာမ်ရပ် အစဉ်တို့ ဖြစ်ရမည်ဟု
 သိစွမ်းနိုင်သည့် “အနာ, ဂတံသ, , တန်ခိုး သတ္တိဖြင့် ပြီး
 ပြည့်စုံသည့် အဘိညာဏ်တို့ကို ရနိုင်၏။ အဘိညာဏ်
 ၏ တန်ခိုး သတ္တိမှာ ကာလ-၃-ပါး၌ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်
 ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှ အစပြု၍ အဆုံး နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်
 အလိုရှိက သိစွမ်း နိုင်သော သတ္တိ တန်ခိုးရှိ၏။ ဤသို့
 တန်ခိုး ဣဒ္ဓိပ္ပာန် အမျိုးမျိုးတို့နှင့် ပြီးပြည့်စုံနိုင်စွမ်းသည့်
 သတ္တိထူးသည် သမာပတ်-၈-ပါးမှ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်း
 ကို ခံယူရသော “အဘိညာဏ်, , ဗျာန်၏ သတ္တိထူး
 တည်း။ ဗျာန်လမ်းနှင့် အဘိညာဏ် စခမ်းတို့ကား ကျယ်
 မျှ-မြားမြောင်စွာ၏။ ဤ၌ သိသာနိုင်ရုံ ကျဉ်းကျဉ်းမျှ
 သာ ဆိုသတည်း။

ထိုကောင်းကင် ဗျာန် စေတနာ နာမ်ဓမ္မဓာတ်သည်
 ထိုက်သင့် ဖြစ်သင့် ရသင့် ရောက်သင့်ရာ ဗြဟ္မာ-၂၀
 မျိုးသို့ ဖြစ်ကြ, ရောက်ကြ, ကုန်၍ ဗြဟ္မာတို့၏ ချမ်းသာ
 သုခကို ခံစားကြ ပေတော့ဟု ဆိုသကဲ့သို့ ပေးစွမ်းနိုင်
 သည့် တန်ခိုး သတ္တိထူးကား ကြီးမားလှစွာ၏။ ၎င်းစေ
 တနာ နာမ် ဓာတ်သည် ဩပပါဘိက ပဋိသန္ဓေ သတ္တ
 ဝါပုဂ္ဂိုလ် ဇာတ်မျိုးကိုသာ ဖြစ်စေနိုင်၏။ စေတနာ ကင်
 ပင် ပါဝင်နေငြားလည်း ကင်လမ်း သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်

တည်းသို့ မထည့်ပဲ၊ ဈာန်၌ ရှိသော စေတနာကမ် နာမ်
ဓမ္မဓာတ်က ဖြစ်စေသော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် မျိုးဖြစ်သော
ကြောင့် ပဓာန ဈာန်ကို အဖို့ အကြောင်းပြု၍ ဈာန်
လမ်း၌ တည်နေ ဖြစ်ရှိသည်ဟု ဆိုသတည်း။ ။

(ဂ) ဉာဏ်လမ်း ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။

ဉာဏ်လမ်းဟူသည် ဉာဏ်ပညာဖြင့်သာ မြင့်မြတ်
သော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဇာတ်အနွယ်၊ အဆင့်၊ အတန်းသို့
တက်ရောက် မြင့်မြတ် သွားရာလမ်းဟု ဆိုလို၏။ အ
ဘယ်သို့ မြင့်မြတ်သော သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဇာတ်၊ အနွယ်
အဖြစ်သို့ မြှင့်တင်သနည်း? ဖြေ..... “တေဘုမ္မက သင်္ခါ
ရနယ်ပယ် ကပ္ပ၊ လောကဓာတ် အတွင်း၌ တည်နေ
“ ဖြစ်၊ ပျက်,, လျက် ရှိကြကုန်သည့် “ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့
ရှင်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်၊ ပစ္စည်း,, ဟူသမျှ အလုံးတို့ကို
“ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ,, ဟု လက္ခဏာ ယာဉ်-၃-ဖြာဖြင့်
ထင်မြင်လာအောင် ဆင်ခြင် ပွားများပြီးမှ ၎င်းဝိပဿ
နာ ဉာဏ် နာမ်ဓာတ်က မြင့်မြတ်သော “ အရိယာ,,
ခေါ်သည့် သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ဇာတ်မြတ် အဖြစ်သို့ ရောက်
အောင် မြှင့်တင်ပေး၏။ ထိုအရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် ဇာတ်မြတ်
အဖြစ်သို့ ရကြ ရောက်ကြသော ခဏ၌ ဘဝ သံသရာ
ကပ္ပ၊ အဆက်ဆက် အနန္တမှ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဏ္ဌာန်၌ အ
စဉ် အမြဲ မခွဲးတန်း မခွဲးနိုင် မကွာရက်ဖြင့် ပါရှိနေ
သော ကိလေ ညစ်ကျ၊ အယုတ် တရားစု အမျိုးမျိုးတို့

နှင့် အကုသိုလ် မကောင်းကံ အဓိကံတရား အမျိုး
မျိုးတို့ကို အဖြစ်အရင်း မျိုးစေ့ နှင့် တကွ အကြွင်းအ
ကျန် မထားပဲ့ ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်း ပယ်သတ်ရှင်းလင်းခုတ်
ဖြတ်နိုင်သော စွမ်းပကား သတ္တိ ဗလသည် မဂ်ဉာဏ်
အလျောက်၊ ဖိုလ်ဉာဏ် အလျောက်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ စိတ်
ဓာတ် အားစွမ်း သတ္တိတည်း။ ဤသို့ ကိလေ ညစ်ပုတ်
တရားနှင့် အကုသိုလ် အယုတ်တရား၊ မျိုးစေ့ တို့ကို
ဘဝသံသရာ တလျောက်၌ မျိုးပြုတ်အောင်၊ နောက်
ထပ် တဖန် ဘယ်နံရော အခါမှ မဖြစ်ပေါ် လာနိုင်
အောင်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ ပုဂ္ဂိုလ် အားလျော်စွာ ပယ်သတ်
ဖြတ်နိုင်မှု တန်ခိုးသတ္တိ အထူးကြီးသည် ခပ်သိမ်းသော
တန်ခိုး သတ္တိ ဟူသမျှတို့ထက် အကြီးကျယ် အမြင့်
မြတ်ဆုံးဖြစ်သည့် တန်ခိုးကြီးပါတည်း။ ၎င်းတန်ခိုး
နှင့် ၎င်း မြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဓာတ် အဖြစ်သို့ ရ
ရောက်အောင် တင်ပေးခြင်းသည် ဝိပဿနာ ဉာဏ်
နာမ် ဓမ္မဓာတ်ကပင် တင်ပို့ပေးသည် မည်၏။ ဓာတ်
ပစ္စည်း ဆက်ခါ မွေးဖွား ပေးသည် မည်၏။ သို့
ကြောင့်ကပ္ပိ လောက၌ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ဖွားလာသော
သတ္တဝါ အနန္တပေါင်း များစွာကို “ဓာတ်သတ္တဝါ”
ဟုခေါ်ဆို ပညတ် သမ္မုတိ ပေးပါက လွှဲမှားစရာ ပါ
အကြောင်း ရှိပါဦးမည်နည်း ?

အထူး။ ■ မဂ် ပုဂ္ဂိုလ်-၄-ယောက်နှင့်ဦးစွာအစ ဖိုလ်

ပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်း သွားသော
အောက် ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ် - ၃-ယောက်၊ အရဟတ္တ
ဖိုလ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ပဋိသန္ဓေ မတည်နေရသော
ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း။ ။

(ခ) ဈာန်လမ်း၊ (ဂ) ဉာဏ်လမ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်- ၂-မျိုး
မှာ ကမ် စေတနာတို့ ပါပင်ပါငြားလည်း “ဈာန်နှင့်
ဉာဏ်၊ ပြဇာနီး သောကြောင့် ဈာန်လမ်း ပုဂ္ဂိုလ်၊
ဉာဏ်လမ်း ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဟု ခေါ်ဆို သမ္မုတိ ပေးလိုက်
သည်။ ။

(၂၅) သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း နည်း-၂-သွယ်။

ပဋ္ဌာန်းနည်းနှင့် ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်နည်း-၂-သွယ်ကား
မည်သို့ ခြားနားသနည်း?

ကပ္ပိ လောကဓာတ်တိုက် အလုံး၌ သတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်
အနန္တပေါင်း များစွာ ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား လာကြရာ
တွင် ဂေါတမ ဗုဒ္ဓ အလိုတော်ကြ ဓမ္မ နိယာမ၊ လောက
နိယာမ၊ သဘာဝ နိယာမ၊ အားဖြင့် (က) ပဋ္ဌာန်း
ပစ္စယ သတ္တိနည်းဖြင့် တိုးတက် ပေါက်ဖွား လာခြင်း၊
(ခ) ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် ပစ္စယ သတ္တိ နည်းဖြင့် တိုးတက်
ပေါက်ဖွားလာခြင်း၊ (ဂ) ၎င်း-၂-နည်းပေါင်း ပစ္စယ

သတ္တိနည်းဖြင့် တိုးတက် ပေါက်ဖွား လာနိုင်ခြင်း၊ ဟု
 ၃-မျိုး ရှိကုန်ရာ၏။ ထိုတွင် (က) ပဋ္ဌာန်း ပစ္စယ သတ္တိ
 နည်းမှာ - ကပ္ပါ လောက၌ ဦးစွာ အစဆုံး ဖြစ်ပေါ်
 ပေါက်ဖွား လာရန် ပြုပြင်ပေးသည့် ဥတုဇ တေဇော
 နှင့် ဝါယော ရုပ်ဓာတ်-၂-ခုတို့က ကြီးမှူး ပြုလုပ်ပေး
 သော “သံသေဒဇ,, အနန္တ သတ္တဝါ အမျိုးမျိုး တို့နှင့်
 ကပ္ပါ လောက၌ သတ္တဝါ တဦး တယောက် ဖြစ်ပေါ်
 ပေါက်ဖွားလာပြီးနောက်ကာ လမှစ၍ နိဗ္ဗာန်တည်း
 ဟူသော အနှုတ်ဂဏန်း, အစားဂဏန်း, တို့သို့ မရောက်
 ရသေးမီ ကာလအကြား သံသရာဘဝ ကြောင်း, ကျိုး
 ဆက်ခါ, ဆက်ခါ, ရတိ, ပဋိသန္ဓေ, အားဖြင့် တိုးတက်
 ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား လာနေသော အနန္တ သတ္တဝါ အ
 မျိုးမျိုးတို့ ဖြစ်ပွား တိုးတက်လာအောင် အမြဲ နိစ္စ ထာ
 ဝရ ရုပ်ဓာတ် အချင်းခြင်း, နာမ်ဓာတ် အချင်းခြင်း,
 ရုပ်ဓာတ်က နာမ်ဓာတ်, နာမ်ဓာတ်က ရုပ်ဓာတ်တို့
 အား ဓမ္မ နိယာမ, လောက နိယာမ, သဘာဝ နိယာမ,
 တို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု ပေးနေသော နည်းထူး နည်းမြတ်
 ကြီးပင်ဖြစ်၏။ (ခ) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပစ္စယသတ္တိနည်းမှာ -
 ကပ္ပါ လောကဓာတ် အတွင်း၌ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် တဦး
 တယောက် ဖြစ်ထွန်း ပေါ်ပေါက်လာပြီး နောက်မှသာ
 တဘာမှ တဘဝသို့ ရောက်အောင် သတ္တဝါ တဦး ဖြစ်
 ပြီး, တဦးဖြစ်အောင်, ဇာတ်, အမျိုး, အနွယ်, ယုတ်နိမ့်,
 မြင့်မြတ်, ချမ်းသာ, ဆင်းရဲ, စသည်ဖြစ်အောင်, ကြောင်း

ကျိုး၊ ဆက်စပ်ကုပုံ၍၊ ကျေးဇူး ပြုပေးနိုင်သော နည်း
 သာဖြစ်၏။ ကပ္ပါဒ္ဒသတ္တဝါ တဦးတယောက် တိုးပွား
 လာရန်နှင့် ရှေးဦးအစစသတ္တဝါတဦးတယောက်ဖြစ်
 ပေါ်ပေါက်ဖွားလာရန်မတတ်နိုင်၊ မပြုလုပ်ပေးနိုင်ချေ။
 (ဂ) ၎င်း-၂-နည်းပေါင်း ပစ္စယ သတ္တိနည်းမှာ-ကပ္ပါဒ္ဒ
 သတ္တဝါ ဖြစ်ဦး အစမှ နိဗ္ဗာန် အဆုံးတိုင် ကာလ
 ပရိစ္ဆေဒ အတွင်း သံသရာ တလျှောက်၌ ပဋိသန္ဓေ
 ခဏမှ ခုတ်ခဏတိုင် ပဋ္ဌာန်းနည်းနှင့် ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်
 နည်း-၂-မျိုးလုံးပင် ယောပေါင်း၍၊ ကပ္ပါ သတ္တဝါတို့
 အား အကြောင်း အခွင့်အား လျော်စွာ ကျေးဇူးပြု ပေး
 နေသော နည်းဖြစ်၏။ ပဋ္ဌာန်းနည်း-ပူး၊ ကွာ၊ တွဲ၊ ခွဲ၊
 ကျေးဇူး ပြုပေး၏။ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်နည်း ကွာ၊ ခွဲ၊ ကျေး
 ဇူးပြုပေး၏။ ထို့ကြောင့် ဤ-၂-မျိုးတို့၏ ခြားနား၊ တွဲ
 ခြားပုံကို ပြဆိုပြီး နည်းအတိုင်း သိကြကုန်ရာသည်။ ။

(၂၆) သတ္တဝါ ဂုဏ်လ်များ တဘဝမှ တဘဝသို့
 ကူးပြောင်း သွားကြသည်မှာ မှန်၊ မမှန်။

ကပ္ပါလောကဓာတ်၌ ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား လာပြီး
 သော သတ္တဝါ ဂုဏ်လ်များသည် တဘဝမှ တဘဝသို့
 ကူးပြောင်း သွားကြကုန်သည်ကား မဟုတ်ဟု ဆိုကြ
 ကုန်၏။ သို့မဟုတ်လျှင် သံသရာ မည်သို့ လယ်မည်
 နည်း ? ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် မည်သို့လွှဲ မည်နည်း ? “အနေ

က ဇာတိ သံသာရုံ၊ သန္ဓာရိဿံ အနိဗ္ဗိသံ,, စသော
ပါဝစနကို မည်သို့ ဆိုလိုသနည်း ?

ကပ္ပါ လောကဓာတ်၌ ဦးစွာ ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား
လာပြီး နောက်မှ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် တဘဝမှ
တဘဝသို့ ကူးပြောင်း သွားကြ သည်ကား မဟုတ်ဟု
ဆိုကြ၊ ပြောကြ၊ စွဲယူ မှတ်ထင် နေကြ ငြားသော်
လည်း မျက်စွေ ကို ယ် စွေ ကဲ့သို့သော ဖြစ်စဉ်
အတ္တပ္ပတ်ကို ညွှန်ပြပြီးမှ အဖြေကို ပေးပါအံ့။ ။

(၁) မအူပင်နယ် အဝင် အပါ ကဝက်ကင်းခေါ်
ရွာတရွာရှိ၏။ ၎င်းရွာနေသူ ပုဂ္ဂိုလ် တဦးကား တငါ
အင်း အလုပ်ဖြင့်သာ အင်းပိုင်ရှင်သူ ကြီးလုပ်ကာ
အသက်မွေးမြူ နေထိုင်၏။ တနေ့သ၌ ရွှေဘိုဂုဏ် စေ
တီဘော် မြတ်ကြီးအား မူးမြင် ပူဇော် ကန်တော့ ရန်
ကုန်းတော် ရည်ပြင်သို့ လှူဘွယ်ဝတ္ထု၊ စုံစွာဖြင့် လာ
ရောက် လေသည်။ ကုန်းတော်သို့ ရောက်သောအခါ
ယခု တည်ရှိနေပြီး ရွှေဘိုဂုဏ် စေတီတော် မြတ်ကြီးကို
ပင် မဖူးစွေရ မမြင်ရ၊ ဝံးပင် ရှိလေသည်။ (အံ့ဘွယ်
ကောင်းစွာ) ဤမျှလောက် ကြီးကျယ် ထယ်ဝါ ခန့်ညား
စွာ တည်ဆောက် ထားသည့် စေတီဘော် မြတ်ကြီးကို
မစွေမြင် မဖူးရ၍၊ လူဗာသ ဒေါသခဲးတို့ စရိုက်သဘာ
ဝဖြင့် စေတီတော် မြတ်ကြီးအား လှူဒါန်း ပူဇော် ကန်

တော့ခြင်းကို မပြုပဲ လှူဖွယ် ပစ္စည်းတို့ကို ပြန်ယူ
လာ၍ မိမိ၏ နေထိုင်ရာရပ်ရွာသို့ ပြန်လာသေသည်။
ရပ်ရွာသို့ ပြန်ရောက်လျှင် ငါ့လှူဖွယ် ဝတ္ထု ပစ္စည်း
တို့ကို မခံယူလိုသောကြောင့် ငါမတွေ့မြင် မဖူးတွေ့ရ
သည့် စေတီတော် မြတ်ကြီးအား ရွှေသင်္ကန်း ကပ်လှူ
ရန် ရည်မှန်းယူလာခဲ့သည့် ရွှေများကို မိမိတင်လုပ်ရာ
အင်း၌ စိုက်ထူထားသော အင်းတိုင်နှင့် နတ်စင်ရှိ၏။
ပြန်ယူလာခဲ့သော ရွှေများကို အင်းတိုင်တို့နှင့် နတ်ကွန်း
ကိုသာ ချထားပူဇော်လေ၏။ အင်းစောင့် နတ်ကိုသာ
ကိုးစား ခိုခို ကိုးကွယ်ရာ ပြုလုပ်၍ မိမိလုပ်ကိုင် အ
သက်မွေးမြူပြီး ဖြစ်သော တင်္ဂါ အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်
လျက်နေ၏။ ဤသို့ ကာလ ကြာမြင့်လာလျှင် မသေပဲ
လူဇာတ်အရှင်လတ်လတ်မှ နတ်စိမ်း သားရဲ အဖြစ်သို့
ကူးပြောင်းသွား၍ တပွဲစား အဖြစ်ဖြင့် တင်္ဂါ လုပ်
စားသူတို့၏ ပူဇော်ခံသခင်အရှင်ကြီး ဖြစ်နေလေသည်။
ဤကား လူစစ်စစ် အရှင် လတ်လတ်မှ နတ်စိမ်း သား
ရဲ အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်း သွားသူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အစစ်
အမှန်တည်း။ (အကုသိုလ် မကောင်းမှု ဒုစရိတ် ဒုရာ
ဇီဝ အမှုမျိုးကား အထူး ထိပ်လန့် ကြောက်ရွံ့ဖွယ်
ကောင်းစွာ။)

(၂) ဤနည်းတူ ပုံပြင် တခုမှာ - မော်လမြိုင် ကျွန်း
မြို့ အောက်ပိုင်းရှိ လှိုင်းပုံးခေါ် ဒေသ ပင်လယ် ကမ်း

ရိုးတမ်း တောတောင် နယ်ပယ် တဝိုက်ရှိ၏။ ထိုနယ်
ပယ် တဝိုက်ရှိ မြစ်ချောင်း အင်းအိုင်နှင့် ပင်လယ်ကမ်း
ပြင်များ၌ တံငါ မုဆိုး အလုပ်ဖြင့်သာ အသက်မွေးမှု
နေထိုင်သူ ပုဂ္ဂိုလ် တဦးရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်လည်း လူသား
စစ်စစ်မှ မသေဝဲး ထိုနယ်ပယ် တဝိုက်၌ အုပ်စိုး နေ
ထိုင်သူ နယ်စား၊ ပယ်စား၊ ဦးရှင်ကြီး ဖြစ်၍ လူဇာတ်
မျိုးမှ ကူးပြောင်း သွား၏။ ၎င်း သူကား နားထိုင်း
နားလေးသူ ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ထိုမော်လမြိုင် ကျွန်းမြို့
အောက်ပိုင်း နယ်ပယ်တဝိုက်သို့ သစ်၊ ဝါး ကြိမ်နွယ်၊
ထင်း၊ တို့ကို အရှာ အယူ သွားသူတို့ ဖြစ်စေ၊ သား
ကောင်၊ ငါးကောင် အရှာသွားသူတို့ ဖြစ်စေ၊ တော
လည် သွားသူတို့ ဖြစ်စေ၊ ထိုတောတောင် နယ်ပယ်
အတွင်း၌ တစုံတရာ စားဘွယ်များကို စားသုံး ကြ
သောအခါ မစားသုံးဘဲ ဦးစွာ “အဘိုး.....ကျွန်တော်
တို့ ထမင်း စားမယ်လို့ ထမင်းစားကြပါ,, ဟု သံကုန်
ဟစ်သြော် ပင့်ဘိတ် ပြီးမှ စားလိုရာကို စားသုံးကြရ
၏။ ဤကဲ့သို့ မပင့်ဘိတ်ဝဲး စားသုံးမိကြမှု တစုံတရာ
ဒုက္ခ ဆင်းရဲကြီးစွာ ဧွေရ၏။ အသက်သော် သေကြ
ရ၏။ အသက်သေအောင် မိချောင်း၊ ကျားကြီး၊ မြွေ
ကြီး၊ စသည့် တို့၏ နှိပ်စက်ညှင်းဆဲမှုကို ခံရ၏။ ရေ
သော်လည်း နစ်၏။ ထိုနယ်ပယ် တဝိုက်၌ နေထိုင်ကြ
သူ၊ ထိုနယ်ပယ် အတွင်းသို့ သွားလာ အသက်မွေး
ဝမ်းကြောင်းစီးပွား ရှာသူ၊ တို့သည် ယခုအိုင် လိုက်

နာ ဆောင်ရွက် နေထိုင်ကြရကြောင်း အထင်အရှား ပင် ဖြစ်၏။ ။

ထိုပြင် လူစင်စစ်မှ သမန်းကျား ဖြစ်သူတို့လည်း ရှိကြကုန်၏။ ထိုအကြောင်းမျိုးကား မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်း နယ်စပ် ပတ်ဝန်းကျင် အရပ် ဒေသ တို့၌ လူသတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်မှ ကျား သတ္တဝါများ ဖြစ်သွား၍ ဇာတ် ကူးပြောင်းကြကုန်၏။ နိုင်ငံတပါး တို့၌လည်း ထိုပုံ အတ္ထုပ္ပတ်များ ရှိကြကုန်၏။ ။

ဤသို့ မျက်တွေ ကိုယ်တွေ ကဲ့သို့သော အတ္ထုပ္ပတ် အမှန် ဖြစ်ပဉ်များကို သိကြရသောကြောင့် လူဇာတ်မှ နတ်ဒိမ်း၊ သားရဲ၊ ဦးနှစ်ကြီး၊ ကျားတိရစ္ဆာန်၊ ဇာတ်မျိုးတို့သို့ ကူးပြောင်း ဖြစ်သွားနိုင်ကြောင်း ထင်ရှား ရှိနေသောကြောင့် တဘဝမှ တဘဝသို့ ကူးပြောင်း ဖြစ်သွားသည်မှာ မဟုတ်ပါဘူးဟု စွဲယူ မှတ်သင် နေရန် ရှိပါသေးသလော ?

ဘာ တခုမှ တခုသိုင်း၊ ဇာတ် တမျိုးမှ တမျိုးသိုင်း၊ ကူးပြောင်း ဖြစ်သွားကြသည်မှာ သဘာဝ မွေ နိယာမ မှန်သည်ဟု စွဲယူခြင်းကို “သဿတဒိဋ္ဌိဝါဒ” ဟု ဆိုနိုင်ရန် သင့်ပါသည်လော? ပုထုဇဉ် ဇာတ် အနွယ်မှ အရိယာဇာတ် ပုဂ္ဂိုလ် အနွယ်သို့ ကူးပြောင်းသွားကြခြင်း ပုထုဇဉ် ဇာတ် အနွယ်မှ ဘုရား အဖြစ်သိုင်း၊ ရဟန္တာ

အဖြစ်သို့၎င်း၊ ကူးပြောင်း သွားကြခြင်း၊ အောက်အရိယာ ဇာတ်အနိမ့်မှ အထက် အရိယာ ဇာတ် မြတ်သို့ ကူးပြောင်းသွားကြခြင်းတို့မှာ လက်ရှိ ခန္ဓာကိုယ်ကို မစွန့်ပစ်ခဲ့ပဲ လက်ရှိ ခန္ဓာကိုယ်ဖြင့်သာ ဇာတ် တမျိုးမှ တမျိုးသို့၎င်း၊ ပုဂ္ဂိုလ် ပညတ် တမျိုးမှ တမျိုးသို့၎င်း၊ ကူးပြောင်း သွားကြသည် မဟုတ်တုံလော? ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်၊ ဝိမာန ဝတ္ထု ပါဠိတော်များနှင့် အခြားသော နိကာယ် ပါဠိတော်ကြီးများ၌ လက်ရှိ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို စွန့်ထားခဲ့ပြီးလျှင် ဘဝ တပါးသို့၎င်း၊ ဘုံဌာန တပါးသို့၎င်း၊ ပုဂ္ဂိုလ် ဇာတ်၊ အမျိုး၊ အနွယ်၊ တပါးသို့၎င်း၊ ကူးပြောင်း ဖြစ်သွား ကြသည်များမှာ အနန္တ ဖြစ်ကြောင်း ပုံပြင် ဝတ္ထု သာဓကတွေကို တွေ့မြင်နေကြကုန်သည် မဟုတ်ပါလော?

“သဿတ ဝါဒ,,ဟူသည် လူသေလူဖြစ်, နွားသေ နွားဖြစ်, ခွေးသေ ခွေဖြစ်, စသည်ဖြင့် ဇာတ် အမျိုး, အနွယ်, ပုဂ္ဂိုလ် မပြောင်းပဲ အကြီးသေလျှင် အငယ် ပြန်ဖြစ်၍ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် များနိစ္စ ထာဝရ တည်မြဲစွာ ဖြစ်ကြရကုန်သည်။ ကွယ်တန်းဝင် အနှုတ် ဂဏန်း အစား ဂဏန်း, အရေ၇ ဂဏန်း, နိဗ္ဗာန်ဝင်ရောက် ကူးပြောင်းသူ မရှိဟု စွဲယူခြင်း မျိုးကိုသာ” သဿတ ဝါဒ,,ဟု ခေါ်သည်, ဆိုသည်, ။

“အနေက ဇာတိ သံသာရုံ၊ သန္ဓာရိယံ အနိဗ္ဗိယံ၊
စသောဥဒါန ပါဝစနဏိ အဓိပ္ပါယ်ချုပ်ကား-“သတ္တဝါ
ပုဂ္ဂိုလ် ကပ္ပ၊ လောကသား အပေ ဝါး တို့၏ ခန္ဓာ
ကိုယ် ပဉ္စက ခြစ်တည်းဟူသော ကိုယ်ကာယ အမျိုးမျိုး
တို့ကို ပြုလုပ် ပေးတတ်သော ဖန်ဆင်း ပေးတတ်သော
လက်သမား ပိသုကာနှင့် တူသည့် အမောင် တဏှာ!
သို့ မဟုတ် အမောင် အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာတို့! အသင်တို့
ကို ငါရှာနေရင်းပင် ငါသည် ဘဝများစွာ သံသရာ တ
ခွင်၌ ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲယုတ်၊ ဖြတ် စသော လောက
ဝေ တရား ရှစ်ပါးတို့နှင့် တွေ့ကြုံ ဆုံစည်း ခံစားပြီးကာ
ကောင်း၊ ဆိုး ၂-မျိုးတို့ဖြင့် ဂွမ်းပြန် သဒါလန်အောင် ခံ
စား ကျဉ်လည် ဖြစ်ခဲ့ရ လှသည်မှာ ဘဝ ပေါင်း အ
သင်္ချေ အနန္တတို့ပင် ဖြစ်ရပါပြီ။ အခု အချိန်ခါမှ အသင်
တို့ကို လက်ဆုပ် လက်ကိုင် တွေ့ရ၍ မိရ၍ နောင် ဘ
ဝ သံသရာသစ် မဖြစ်ရလေအောင်၊ မပြုလုပ်နိုင်ရလေ
အောင်၊ ပယ်သတ် နှိမ်နင်း ချိုးဖဲ့ ဖျက်ဆီး ပစ်ပြီ။ ငါ
နိုင်ပြီ၊ ဟူ၍ ဆိုလို၏။ ယင်း ပါဝစနဖြင့်လည်း တဘ
ဝမှ တဘဝသို့ ၎င်း၊ တဘုံမှ တဘုံသို့ ၎င်း၊ ဇာတ်၊ အမျိုး၊
အနွယ်၊ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်၊ တဦး၊ တမျိုး၊ တို့သို့ ၎င်း၊
ကူးပြောင်း ရွှေ့ကာ ဖြစ်၊ ဖျက်၊ သွား၊ လာ၊ နေကြ
သည်မှာ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေကြသည် မဟုတ်ပါ
လော့? သို့မဟုတ်က “အနေက ဇာတိ သံသာရုံ သန္ဓာ
ရိယံ” မည်သို့ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ ရှိမည်နည်း?

ယင်း ပြဆိုခဲ့ပြီး အကြောင်းတို့ကြောင့် ကပ္ပါလော
ဓာတ် အတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွား တိုးတတ် ကြီး
ထွား လာကြကုန်သူ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှန်ကတဘဝ
မှ တဘဝသို့ ၎င်း၊ ကဆံ့မှ တဆံ့သို့ ၎င်း၊ ဇာတ်၊ အမျိုး၊
အနွယ်၊ သတ္တဝါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ တဦးနှင့်တဦး၊ တမျိုးနှင့်တ
မျိုး၊ တို့သို့ ၎င်း၊ ကူးပြောင်း ရွှေ့ကာ ဖြစ်ကြခြင်းမှာ
မသေဝဲး ကူးပြောင်း၍ ဖြစ်စေ၊ ဓာတ်ပုံရိပ်ကဲ့သို့ အာ
ရုံနိမိတ် ယူကာ ကူးပြောင်း ကြသည် ဖြစ်စေ၊ ပဋ္ဌာန်း
နည်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း၊ မျိုးဖြစ်စေ၊ ဘယ်လို နည်းမျိုး
ဖြင့်ပင် ဖြစ်စေ၊ တဘဝမှ တဘဝ စသည်တို့သို့ ကူး
ပြောင်းသွားသည် ကူးပြောင်း၍ ဖြစ်ကြသည်၊ ဟု ဆို
ကြသည်မှာ “မှန်ပါသည်” ဟု စွဲယူမှတ်လျှင် “မည်
သို့ လွှဲးမှားရန် ရှိပါသနည်း? အကြောင်းနှင့် အကျိုး
မကင်းနိုင်ဝဲး ဖြစ်ကြ၊ ပျက်ကြ၊ ကုန်သည် မဟုတ်ပါ
လော? ဤသို့ ကူးပြောင်း ဖြစ်ကြခြင်းမှာ မှန်သည်ဟု
ယူဆကြမှသံသရာစက် ရဟတ်လည်း လည်လို့ ရမည်။
ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်လည်း လှည့်လို့ ရမည်။ ပဋ္ဌာန်း ပစ္စည်း
လည်း ဆက်သို့ ရမည်။ အနေက ဇာတ် သံသာရံ စ
သော ဗုဒ္ဓ ပါဝစနှင့် နိကာယ ပါဝစနတို့လည်း ကိုက်
ညီနိုင်မည်တို့ကို ဥာဏ်ကြီးရှင်တို့ အထူးနှစ်သုံး မူကြ
ပါကုန်။ ။

(၂၇) သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ကူးပြောင်းပုံ။

- (၁) ကောင်းကင် လမ်း၌ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မကောင်း ကင်လမ်းနှင့် ကောင်း ကင်လမ်းသို့၎င်း၊ ဈာန်လမ်းသို့၎င်း၊ ဥာဏ်လမ်းသို့၎င်း၊ ကူးပြောင်းဖြစ်ကြကုန်၏။ မကောင်းကင်လမ်း၌ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည် မကောင်းကင် လမ်းနှင့် ကောင်း ကင်လမ်း၊ သို့ကူးပြောင်း ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။ ။
- (၂) ဈာန်လမ်း၌ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဈာန်လမ်းသို့၎င်း၊ ကင်လမ်းသို့၎င်း၊ ဥာဏ်လမ်းသို့၎င်း၊ ကူးပြောင်း ဖြစ်နိုင်ကြကုန်၏။ ။
- (၃) ဥာဏ်လမ်း၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ဥာဏ်လမ်း အထက်တန်း ဖြစ်သော တလမ်းတည်းသို့သာ ကူးပြောင်း တက်၍ နိဗ္ဗာန် ရောက်ဘဝကုန် သွား၏။ ကင်လမ်း၊ ဈာန်လမ်း၊ တို့သို့ မပြန်တော့ချေ။ “ဗြဟ္မ လောကာ-ဂတာ ဟေဋ္ဌာ၊ အရိယာနော - ပပဇ္ဇရေး ။ ပါဠိအရ ဗြဟ္မာ ဘုံဘဝ ဌာနသို့ ရောက်ကုန် ပြီးသော ဥာဏ်လမ်း အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည် အောက်အောက်ဖြစ်သော ယုတ်နိမ့်ရာ တို့သို့ ပြန်ပြီး မဖြစ်ကြ

ကုန်ဟု ဘုံဘဝ၊ ပုဂ္ဂိုလ် ဇာတ်၊ ဆို၏။ ဖြဟွာဘုံ၌ သာ
မဟုတ်။ လူပြည် လောက၊ နတ်ပြည် ကောကတို့၌
ဥာဏ်လမ်းသို့ ကူးပြောင်း ရောက်ရှိပြီး အရိယာ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သည်း အောက်အောက် ယုတ်နိမ့်ရာ
လောကတို့သို့ မပြန်လာ၊ ပြန်၍ မဖြစ်ကြကုန်။
လောက၌ ဖြစ်ဖို့ရန် ကိစ္စ မပြီးဆုံး မအောင်မြင်
ကြသေးလျှင်၊ သံသရာ ကိစ္စ မကုန်ဆုံး မထမြောက်ကြ
သေးလျှင်၊ အထက် မြင့်မြတ်ရာ ဘုံလောကသို့သာ
ဥာဏ်လမ်းဖြင့် ကူးပြောင်း၍ သန္ဓေ ယူကာ ဖြစ်ကြ
ကုန်၏။ ။

(၂၈) သံသရာနှင့် သတ္တဝါ ဘယ်မှာ

ပြီးဆုံးသနည်း?

သံသရာနှင့် သတ္တဝါသည် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော “အ
နုတ် ဂဏန်း၊ အစား ဂဏန်း၊ ဖြစ်သော “သမ္မာ သမ္မုဒ္ဓ
ဘုရား၊ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါဘုရား၊ ရဟန္တာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်မွန် သူ
မြတ်-၃-ဦးတို့၏ စုတိစိတ် ရုပ်ဓာတ်၊ တို့၏ ဘင်ခဏ၌
ပြီးဆုံး၏။ ၎င်းနောက် “အယ၊ မန္တိမ ဇာတိ၊ နတ္ထိ ဧါနိ
ပုနတ္တဝေါ,, အရပဋိသန္တံ” ဇာတိ ကိစ္စ မရှိတော့ချေ။
ဖြစ်၊ ပျက်၊ ကိစ္စ ၂-ချက် မရှိတော့ချေ။ ကပ္ပါ လော
ကဓာတ်မှ ထွက်ချစ်ပေါက် လွတ်မြောက် သွားပြီ
ဟူသော သံသရာနှင့် သတ္တဝါ ပြီးဆုံးပြီ။ ။

(၂၉) ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူ တွက်ရပ်ပေါက် ပုဂ္ဂိုလ်
သူမွန်တို့၏ ရုပ်ဇာတ် ကလာပ် များ အဘယ်
သို့ ဖြစ်သွားသနည်း?

ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူ တွက်ရပ်ပေါက် ပုဂ္ဂိုလ် သူမွန်
တို့တွင် ဘုရားရှင်၏ ရုပ်ဇာတ်နှင့် ရဟန္တာ ထေရ်
ရှင်မွန် အချို့တို့၏ ရုပ်ဇာတ်များသည် နတ်၊ လူ၊ ဗြဟ္မာ
ဝေနယျ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လောကီ၊ လောကုတ်၊ မဆုတ်
ယုတ် တိုးပွား အကျိုး ကျေးဇူး များကြစေရန် အဓိ
ဋ္ဌာနိ-ဒွိ တန်ခိုး သတ္တိဖြင့် ကြွင်းကျန်လျက် လောက
အတွင်း၌ တည်နေကြကုန်၏။ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓ၊ ဘုရားနှင့်
ရဟန္တာ ထေရ် အရှင်မြတ် များစွာတို့၏ ရုပ်ဇာတ်
များကား လောက၌ ဇာတ်တော် အဖြစ်ဖြင့် ကြွင်း
ကျန် မထားပဲ ပျောက်ပျက် သွားကြကုန်၏။ အဘယ်
ကြောင့် ထိုအရှင် ပုဂ္ဂိုလ်မွန် တို့၏ ရုပ်ဇာတ် များ
ပျောက်ပျက် သွားကြကုန်သနည်း? အဓိဋ္ဌာနိ-ဒွိ တန်
ခိုးထူးသတ္တိကို မရရှိသောကြောင့် ပျောက်ပျက် သွား
ကြကုန်၏။ ။

(၃၀) ဇာတု ပရိနိဗ္ဗာန်ပွဲ အယ်လို
ဝင်မည်နည်း?

ဘုရားရှင်နှင့် အချို့ကုန်သော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်
တို့၏ ဇာတ်တော်များသည် “အဋ္ဌကလာပ်”

ရုပ်ဓာတ်အပေါင်း-ဂ-ခု အဝိညာဏက သက်မဲ့
ဖြစ်လျက် အဘယ်သို့လျှင် “ ဓာတု ပရိနိဗ္ဗာန်,,
စံယူဝံ့: ဖြစ်နိုင်ပါမည်နည်း?

ဤပုဂ္ဂိုလ် သုမ္ပန်-၂-တို့သည် ပရိနိဗ္ဗာန် မစံဝင်မီ၊
စံဝင်ကားနီး ကာလ၌ (၁) လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, တို့အား အ
စဉ် သနားတော်မူခြင်း ကရုဏာတော်ဖြင့် ငါတို့၏ ရုပ်
ဓာတ် ပစ္စည်း ဓာတ်မွေတော်များသည် နောင်ကာလ၌
“ တန်ခိုး ပြာဋိဟာကို ပြစေသတည်း,, ဟု အဓိဋ္ဌာန်
ပြုခဲ့တိုင်း၎င်း, (၂) တဖန် လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, တို့အား အ
စဉ် သနားခြင်း ကရုဏာတော်ဖြင့် “ ငါတို့၏ ဓာတ်မွေ
တော်တို့သည် တန်ခိုး ပြာဋိဟာကို ပြခြင်းကြောင့်ကြံ
တွေ ဖူးမြော် ပူဇော် ကန်တော့ ကြကုန်၍ လောက
ကျိုး, သံသရာကျိုး, မြားကြကုန်စေ, သတည်း,, ဟု အ
ဓိဋ္ဌာန် ပြုခဲ့တိုင်း၎င်း, (၃) သဒ္ဓါ ပထနံ သီလနှင့် ပြည့်
စုံကုန်သူတို့သည် မိမိတို့ လိုရာ ဆန္ဒ ပြည့်ဝ ကြရန်ကို
ရည်းမှန်း တောင့်တကြကုန်လျက် ပန်း, နံ့, သာ, ဆီမီး,
စသော လှူဘွယ် ဝတ္ထုတို့ကို လှူဒါန်း ပူဇော် ပြီးလျှင်
သစ္စာစကားဆို၍ “ ဤသို့ ဤသို့သော တန်ခိုး ပြာဋိဟာ
ကို ပြတော်မူပါ,, ဟု ဆိုပြီး အဓိဋ္ဌာန် ပြုကြသော အ
ချို့ အခါတိုင်းတို့၎င်း, (အကျိုးပေး ရရှိခွင့် ကြိုသင့်မှ
ဖြစ်သည်) ဓာတ်မွေတော်သည် အဝိညာဏက သက်မဲ့
ပင် ဖြစ်ငြားလည်း သဝိညာဏက အသက် ထင်ရှားရှိ

ဆက္ကသို ထိုသူကောင်းတို့ အကျိုးအလျို့ငှါ တန်ခိုးပြာ
 ခိုဟာကို ပြတော်မူကြကုန်၏။ ယင်းအကြောင်း-၃-မျိုး
 ကို သာဓက ပြု၍ အဝိညာဏက သက်မဲ့ အဋ္ဌ ကလောင်
 ရုပ် ဓာတ်တော်များသည် ဓာတု ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်၊ စံယူ
 ပွဲကြီး နောက်ဆုံးဖြစ်နိုင်သည်ဟု သိကြကုန်ရာသည်။
 ထိုပွဲကြီး ပြီးလျှင် ကပ္ပါ လောကဓာတ် လူလောက
 ကား “အန္တိဘူတော အယံ လောကော,, ဖြစ်၍ လူ
 လောက၌ နိဗ္ဗာန် တုံခါး၊ စာရင်း ပိတ်၍ အဓိကံမှောင်
 အတိပြီးသော လောကဟု ဆိုသတည်း။ ။ ဤ၌မှတ်
 ဖွယ်-ဘုရားရှင်သည် ဗလ သမာပတ် ဈာန် အမျိုးမျိုး
 ကို နစ်လုံးသွင်း ဝင်စားကာ ခံစားပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်
 သည်သာ ဆို၏။ ဓာတု ပရိနိဗ္ဗာန် အဓိဋ္ဌာနိ-၌ သမာ
 ပတ်ကို ဝင်စားသည်ဟူ၍ မပါရှိ၊ မတွေ့ရချေ။ နာနာ
 ဓာတုဝင် စသည့် “ဝင်ကျမ်း,, တွေကား နောက်
 ပေါ် လက်သစ်ဘို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။

(၃၁) ကပ္ပါလောက၌ အကြောင်း ကင်းမဲ့ လျက်
 ဖြစ်နေသော တရားကား အဘယ်မျှရှိသနည်း?

ကပ္ပါလောက၌ အကြောင်း ကင်းမဲ့ လျက် ဖြစ်နေ
 သော တရားကား-၂-ပါး-၂-မျိုးရှိ၏။ ၎င်းတရားသည်
 အာကာသခေါ် လေဟာပြင်နှင့် နိဗ္ဗာန်တို့ပင် တည်း။
 (လေဟာပြင်၌ လေ ဓာတ် မပါ) ထို-၂-မျိုး ကို
 တိုးပွားအောင် ဖြစ်စေတတ်သော “ကမ်၊ စိတ်၊

ဥတု, အာဟာရ,, တည်းဟူသော အကြောင်း-၄
မျိုးတို့ကလည်း မဖြစ်စေနိုင်, ဖြစ်လာအောင် ပြုလုပ်မ
ပေးနိုင်။ နာမ်ဓာတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော “အဓိဇ္ဇာ,
တဏှာ, ဥပါဒါန်-ဒိဋ္ဌိ, ကမ်,, ဟူသော အကြောင်း-၄-
မျိုးတို့ကလည်း မဖြစ်စေနိုင်, ဖြစ်လာအောင် ပြုလုပ်မ
ပေးနိုင်။ ပဋ္ဌာန်းနည်း, ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်နည်း, တို့ဖြင့်
လည်း မဖြစ်စေနိုင်, ဖြစ်လာအောင် ပြုလုပ်မပေးနိုင်,
သည့် တရား-၂-မျိုးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့်ပြု
လုပ်မပေးနိုင်သနည်း? သင်္ခါရ, သင်္ခိတ, -၂-မျိုးတို့မှ
ကင်းဆိတ် လွတ်ကင်း နေသော ကြောင့်တည်း။ ထို
ကြောင့် အာကာသ နှင့် နိဗ္ဗာန် - ၂ - မျိုးတို့ ကား အ
ကြောင်း ကင်းမဲ့လျက် ဓမ္မ နိယာမ, သဘာဝ နိယာမ
တို့ဖြင့် ဖြစ်၍ သိရသော တရားတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ။

(၃၂) လောကဓာတ်နှင့် ဓာတ်သတ္တဝါ အဆုံး။

လောကဓာတ်နှင့် ဓာတ်သတ္တဝါ ဘယ်မှာ ပြီးဆုံး
သနည်း?

နိဂုံး ကမ္မတ် အနေအားဖြင့် အချုပ်ကို ပြဆို ဖြေ
ကြားပါအံ့။ လောကဓာတ် နှင့် ဓာတ်သတ္တဝါ သည်
သဗ္ဗညု ဘုရားရှင်နှင့် ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါဘုရား, ရဟန္တာ,

ဤပုဂ္ဂိုလ် သူမြတ်၊ သူမွန် - ၃-ဦးတို့၏ ရုတိပိတ် ဘင်
ခဏ၌ လက်စသိမ်း ချုပ်ငြိမ်း ပြီးဆုံးကြကုန်၏။ ပြီး
ဆုံးပုံ-ဝိညာဏ နိရောဓ သုတ်။

ပုဂ္ဂိုလ် သာမန်တို့၏ မျက်စိဖြင့် မတွေ့မြင် မညွှန်ပြ
နိုင်သည့် အရပ်ဌာန အလုံးစုံ၌ ထွန်းလင်း တောက်
ပြောင် ထိန်လက်လျက် အဆုံး အဆ ပမာဏအားဖြင့်
အပိုင်း အခြား မရှိသော ဝိညာဏဉာဏ-ယတန ဈာန်၏
အာရုံ ယူရာ ဖြစ်သော အသိဉာဏ် ဝိညာဏ်သည်
ထင်းလျားစွာ ရှိ၏။ ဤဈာန် ဝိညာဏ် အသိဉာဏ်
“ အာပေါ၊ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယော ,, ဟူ
သော ရုပ်ဓာတ်ကြီး- ၄-ပါး တို့သည်၎င်း၊ ၎င်းဓာတ်
ကြီး-၄-ပါးကို တည်၌ အားထား၍ ဖြစ်သော ရှည်၊
တို၊ သေးငယ်၊ ကြီးထွား၊ တင့်တယ်၊ မတင့်တယ်၊
ကောင်း၊ ဆိုး၊ စသော ရုပ်ဓာတ် အမျိုးမျိုးတို့သည်၎င်း၊
တည်၌ ထောက်ထား အားကိုး ဖြစ်တယ်ရာ မရကြကုန်။
အာရုံ ယူစရာကို မဖြစ်စေနိုင်၊ မပေးနိုင်ကြကုန်။ ရုပ်
ဓာတ် အားလုံး ချုပ်ငြိမ်း ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။ ဤရုပ်
ဓာတ်တွေ လက်စထုံး ချုပ်ငြိမ်း ကွယ်ပျောက်ရာ ဌာ
န၌ပင် “ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ် ,, ဟူသော
နိဿိတဖြစ်သော နာမ်ဓာတ် - ၄ - ပါးနှင့် နာမ်ဓာတ်

ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်, နာမ်, ဓာတ်-၂-ပါးစုံတို့သည် အကြွင်းမဲ့ တပေ၊င်းတည်း တဖြိုင်နက် ခဏတူ လက်စတုံး မျိုးစေ့ ဖြတ်ပြုတ် ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။ ဤမျှင်ဓာတ် နာမ်ဓာတ်-၂-ပါးတို့ လက်စတုံး အပြီးသတ် နောက်ဆုံး ချုပ်ငြိမ်းသောကြောင့် တည်ငြိရာ အာရုံ ယူရာ-၆ မျိုး ချုပ်ငြိမ်း၏။ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် နည်းဖြင့် “ နာမ ရူ ပနိရောဓာ သဠာ-ယတန နိရောဓော။ သဠာ-ယတန နိရောဓာ ဖဿ နိရောဓော ဖဿ နိရောဓာ ဝေဒနာ နိရောဓော၊ ဝေဒနာ နိရောဓာ တဏှာ နိရောဓော။ -ပ-ဝေ-မေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ,, ဟူသော လောကဓာတ်နှင့် ဓာတ်သတ္တဝါ သံသရာ၌ အသစ်တဖန် ဖြစ်ရန်မရှိ လက်စတုန်ဆုံး လုံးလုံး ချုပ်ငြိမ်း ဇေးလေတော့ သတည်း။ ဤသည်ပင် လောကဆုံးရာ သတ္တဝါဆုံးရာ, ပင်တည်း။ သေပြီးနောက် နိဗ္ဗာန်ကို မရှာပါနှင့် ပစ္စက္ခ ကိုယ်တွေ ခံစား နေရသော သုခချမ်းသာကို နိဗ္ဗာန်ဟု သိကြပါကုန်။

နိဗ္ဗာန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန် အထူး။

နိဗ္ဗာန် သုခသည် လောကီသုခ ချမ်းသာမျိုး ဟူသမျှတို့ထက် ဆထက် ထမ်းပိုး တိုးတက်ကောင်းမွန် ဇေးချမ်း သာယာသောကြောင့် အတိသုခ, ပဏိတ-သန္တိသုခ, ဟု ဆိုရပေသည်။ ဤသုခကို မုသေမိ ကာလအ

နာဂါမ် အရိယာဇာတ်သို့ ရောက်ပြီးသည့်မှ အရဟတ္တ
 ဖိုလ် သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားရှင်၊ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓ၊ ဘုရား၊ ရ
 ဟန္တာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သူမွန်တို့၏ စုတိစိတ် ခဏတိုင် အမြဲ မ
 ပြတ် ခံစားကြရသည့် ချမ်းသာ ဇေးမြဲခြင်း ဆင်းရဲ မ
 ဖက်စွက်ချမ်းသာ သုခ သက်သက်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်
 သူမွန်-၃-ဦးတို့၏ စုတိစိတ် ဘင်ခဏမှ နောက်၌ နိဗ္ဗာန
 သုခ မရှိတော့ချေ။ နိဗ္ဗာန သုခကား ကုန်ဆုံး လွန်
 ဖြောက် သွား၍ ပရိ နိဗ္ဗာနဖြစ်၏။ ပရိ နိဗ္ဗာနဟူသည်
 စင်စစ်အားဖြင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားရှင်၊ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓ၊
 ဘုရား၊ ရဟန္တာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်အရှင်သူမွန်-၃-ဦးတို့၏ နောက်
 ဆုံး သေဆုံးခြင်း၊ ကမ္မဇရပ်၊ စိတ္တဇရပ်၊ အာဟာရဇရပ်
 တို့နောက်ဆုံး ကုန်ဆုံး ချုပ်ငြိမ်းဇေးခြင်း၊ နောက်ထပ်တ
 ဖန် စိတ်နာမ်ဇာတ်၊ ရုပ်ဇာတ်၊ တို့ဖြစ်ရန် မရှိပဲ “ ဖြစ်
 မှုကိစ္စ၊ ပျက်မှုကိစ္စ ,, -၂-ချက် ပြီးဆုံး ပြည့်စုံခြင်းသို့
 ရောက် ခြင်း ပင်တည်း။ ၎င်း ကိစ္စ - ၂ - ချက် မရှိသော
 ကြောင့် “ အသက်တဇာတ် ,, သို့ ဆိုက်ရောက်ရပြီဟု
 ဆိုရသတည်း။ ပရိ နိဗ္ဗာန နောက် ချမ်းသာ သုခ မရှိ၊
 ဥတုဇ ရုပ်ဇာတ်သာ ရှိတော့သည်။ 'ဘဝ သံသရာ ပြီး
 ဆုံးပြီး။ ။

• နိကြားလွှာ။ ။ ဤကပ္ပိ လောကနှင့် ဝတ်သတ္တ
 ဝါ ပြီးဆုံးရာ အလုပ်ကို လုပ်ကိုင် အားထုတ်
 ရှာဖွေ လိုပါက “ အရိယ မဂ္ဂဒီပက - အရိယာ

လမ်းညွှန်,,ကျမ်း၌ ပြဆိုခဲ့တိုင်း “ နက္ခကို သိ,
စွန့်ဘိ တဏှာ၊ မဂ္ဂင်ကို ပွား, ရဌား နိဗ္ဗူတာ,,
အရ ကျင့်ကြ, သိကြ, အားထုတ်ကြ, ပါကုန်။

၁၃၂၀-ပြည့်နှစ်၊ ပထမ ဝါဆို လပြည့်နေ့၌
ရေးသား ပြီးဆုံးသည်။

အရှင်ဝါယာမ ထေရ်၊
အရှင်အာဒိစ္စဝံသကျောင်းတိုက်။

၁၅-၃-၂၅၀၂။ ၁၅-၃-၂၀။

ဝေအုပ် ရှိသည့်အခါ၊

ဝေရာဇာပုံနှိပ်တိုက်၊

အမှတ်(၇၇)၊ စက်ရုံလမ်း၊ ကန်တော်ကလေး

ရန်ကုန်၊

(အိ၊ပီ၊ပီ၊ဖြင့် ပို့ပေးမည်)

• အုပ်ချုပ်ရန်ရှိသည့်ဌာန၊

ဝ ဇီရာစာပုံနှိပ်တိုက်၊

အမှတ်(၇၀)၊ စက်ရုံလမ်း၊ ကန်တော်ကလေး၊

ရန်ကုန်၊

(ဘီ၊ ဝီ၊ ဝီ၊ ဖြင့် ပို့ပေးမည်)

ဝ ဇီရာစာပုံနှိပ်တိုက်၊ စက်ရုံလမ်း၊ ရန်ကုန်။